

Kronična urgentnost

Predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću* ne može se poreći dosljednost. Kao što je poručio Hrvatima u Bačkom Monoštoru da je očuvanje nacionalnog identiteta dio njegove političke ideologije, te je zamolio, i kao predsjednik Republike 'zahtijevao', da školuju svoju djecu na materinjem jeziku, da se upišu na poseban birački popis i koriste sva svoja prava koja su zajamčena zakonom, ovih je dana Srbima »gdje god oni živjeli« poručio da »Srbija nikada neće odustati od borbe za pravo svojih sunarodnjaka da upotrebljavaju srpski jezik«.

I dok je na razini političke ideologije dosljednost neosporna, kad je u pitanju praksa – stvari stoje nešto drugačije. Naime, na sastanku s predstavnicima hrvatske zajednice u Bačkom Monoštoru proljetos, kojemu su nazočili predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović*, predstavnici hrvatske diplomacije, ministar za ljudska i manjinska prava *Svetozar Čiplić* i predsjednik srpske strane Mješovitog međuvladinog odbora za manjine *Janko Veselinović*, predsjednik Tadić je sve probleme vezane uz obrazovanje na hrvatskom jeziku pozorno saslušao, te je rekao kako se ne smije dogoditi da udžbenici ne budu osigurani, kako opstojnost jednog naroda prvenstveno ovisi o mogućnosti školovanja na materinjem jeziku, te je obećao da će se osobno angažirati ukoliko bude problema.

I eto, došao je i taj trenutak. Školska je godina uveliko u tijeku, dozvole za uvoz udžbenika nema, a knjige za koje se traži odobrenje »šecu se« od Novog Sada do Beograda i nazad. Odobrenja nema, kao niti besplatnih knjiga za prvoškolce, premda je pomoćnica srpskog ministra za obrazovanje *Vesna Fila* početkom rujna javno obećala, u programu HRT-a »Hrvatska uživo«, kako će svi problemi biti riješeni za dan-dva. Nije ostalo, čini se, drugo rješenje, nego iskoristiti »džoker« – obećanje predsjednika Tadića. Od njega se traži rješenje »urgentnog« pitanja udžbenika koje je u obrazovanju na hrvatskom jeziku, može se reći kronično. Svake jeseni ista priča. Na sjednici DSHV-a je zaključeno kako, s obzirom na odgovornost koju je na posljednjem izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće preuzela ova stranka, DSHV neće dopustiti potonuće obrazovanja na materinjem, hrvatskom jeziku. Namjera je dobra i odgovornost jasna. Pitanje je samo zašto smo i kako došli u takvu situaciju i kada će se iz situacije »gašenja požara« i urgentnog rješavanja problema preći na strateško.

J. D.

Sve zainteresirane osobe koje bi željele obavljati posao kolportera tjednika »Hrvatska riječ« na dogovor se mogu javiti u Uredništvo NIU »Hrvatska riječ« na adresi Trg cara Jovana Nenada 15/II.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Konzulica Ljerka Alajbeg urgirala kod vodstva Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

KNJIGE ZA SUBOTIČKE HRVATE.....6

Dopis predsjedniku Republike Srbije Borisu Tadiću i premijeru Mirku Cvetkoviću

ISPUNITE OBEĆANJE KOJE STE DALI.....7

TEMA

Izrada prve medijske strategije Srbije

PUT DO PREKRETNICE JAVNE SCENE.....8-9

Deseti festival bunjevački pisama
TAMBURA JE SVE ŠTO IMAM.....14-15

INTERVJU

Doc. dr. sc. Sanja Vulić, voditeljica Hrvatskog povijesnog instituta u Beču i docentica na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu

KNJIŽEVNA PRODUKCIJA U VOJVODINI VELIKA, UNATOČ PROBLEMIMA.....12-13

SUBOTICA

Počeo novi ciklus Agore

URBANI RAZVOJ ILI STAGNACIJA GRADA.....18

DOPISNICI

Izvanredna skupština dioničara AD »Mladi borac« Sonta

NOVI ZASTUPNIK, STARI PROBLEMI.....24

U Bačkom Bregu održani Drugi miholjdanski susreti

SLASTICE ZA NAJPOTREBITIJE.....25

KULTURA

Seminar za predstavnike udruga kulture iz Subotice i okolice

FONETSKA RADIONICA ZA VODITELJE PROGRAMA.....33

Pet godina Vivisectfesta, putujućeg festivala o ljudskim pravima

NEUGODNE TEME ZA BOLJI SVIJET.....34

Nećemo dopustiti potonuće obrazovanja na hrvatskom jeziku

»Trenutačno jedino u Podružnici DSHV-a Sombor koalicija s Demokratskom strankom funkcionira dobro i uz obostrano uvažavanje, dok se u svim ostalim dijelovima Vojvodine ta suradnja mora odvijati na puno višoj razini i uz uvažavanje i interesa DSHV-a u obnašanju vlasti«, zaključeno je na IV. sjednici Predsjedništva DSHV-a, na kojoj je središnja tema bila presjek stanja i pozicije koje zauzima ova stranka na svim razinama odlučivanja. Također je zaključeno kako u sljedećem razdoblju treba intenzivirati razgovore s koalicijskim partnerom DS-om, ali i započeti aktivnosti za eventualni samostalni izlazak na izbore za neku od razina vlasti, navodi se u priopćenju ove stranke.

»S obzirom na čvrsti stav države Srbije o neprihvatljivosti zajamčenih mandata za predstavnike manjina u Republici Srbiji, DSHV će pokrenuti akciju da se u novi Izborni zakon unese tzv. 'načelo reciprociteta', to jest da zajamčeni mandat u Narodnoj skupštini Republike Srbije imaju one manjinske zajednice čija je matična država omogućila u svojim parlamentima izravni mandat za predstavnike tamošnje srpske manjine. Trenutačno, u opticaju u Republici Srbiji su samo dvije manjine – hrvatska i rumunjska, čije su matične države omogućile pripadnicima srpske manjine izravne mandate u parlamentu«, navodi se u priopćenju DSHV-a.

U nazočnosti svih članova Predsjedništva DSHV-a, te brojnih gostiju, na sjednici koja je održana u petak, 24. rujna, izvješća su podnijeli predsjednici podružnica Subotica, Južno Podunavlje, Sombor i Srijem: *Martin Bačić, Andrija Adin, Mata Matarić i Andrej Španović.*

Zamjenik predsjednika stranke Martin Bačić osvrnuo se i na trenutačno stanje u obrazovanju na materinjem jeziku, s obzirom na odgovornost koju je na posljednjem izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće preuzeo DSHV. Nakon rasprave zaključeno je kako DSHV neće dopustiti potonuće obrazovanja na materinjem, hrvatskom jeziku, te će o problemima nabave udžbenika obavijestiti sve važne čimbenike u Republici Srbiji, uključujući i predsjednika *Borisa Tadića.*

Među ostalim, odlučeno je da se priđe redizajniranju internetskih stranica DSHV-a, i da se otkupi 100 knjiga kapitalnog djela dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, u izdanju NIU »Hrvatska riječ«, te je upućena preporuka da se »s obzirom na značaj ovoga, do sada najvažnijeg izdanja NIU 'Hrvatska riječ' i ostale institucije i pojedinci uključe u ovu akciju«.

Ministra zanima samo udobnost i karijera

Državni tajnik u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava *Marko Karadžić* prošlog je petka podnio ostavku na tu dužnost. Razlozi za tu odluku izravno su povezani s ministrom *Svetozarom Čiplićem*, objasnio je Karadžić. U razgovoru za »Blic nedelje« rekao je sljedeće:

»Zamjeram mu (Čipliću) što ga zanima samo udobnost i karijera, a ne posao kojim se treba baviti. Što u situacijama kada je trebao reagirati, biti vidljiv, braniti ideju ljudskih prava i educira, njega nigdje nije bilo. Uz to, na perfidan je način činio da mi svaki dan u tom Ministarstvu bude nepodnošljiv. Mobing tek sada shvaćam, a užasno ga je teško opisati«, rekao je Karadžić. »Smeta mi što se za prava nacionalnih manjina bori posjetom crkvi ili

džamiji, a suštine nema. Smeta mi što je svojom bahatošću napravio problem u Sandžaku, a sada pokušava miriti one koje je već zavadio. Smeta mi što je na posljednji sastanak s *Pierre Mirelom* poslao ljude koji su, slobodno mogu reći, obrukali Srbiju. Smeta mi što je prošle godine bio na bolovanju kada se spremala parada ponosa, ali je našao vrijeme meni poslati dopis kojim me onemogućava raditi. Sada će valjda doći na paradu, ali samo ako dođe i *Dačić*. Zamjeram mu što propusti svaku priliku poslati jasnu poruku što su ljudska prava i na koji se način država odnosi prema određenom problemu. Kod njega su uvijek neki akcijski planovi, strategije, prazne priče, a djela jako malo.«

Komentirajući situaciju, ministar Svetozar Čiplić optužio je na RTS-u Marka Karadžića da pripada »ljudima koji prave probleme«. Dodao je kako Ministarstvo za ljudska i manjinska prava ima pred sobom »previše ozbiljnih poslova da bi se na jedan osoban način mogla promatrati ostavka Marka Karadžića«.

»Vjerovao sam da je izglađen spor (s Karadžićem)«, rekao je Čiplić.

Odgovarajući na optužbe Karadžića da je prošle godine u vrijeme kada je trebala biti održana parada ponosa bio na odmoru, Čiplić je rekao kako podržava gej paradu i da mu se ne može zamjeriti to što je iz zdravstvenih razloga bio odsutan.

Knjige za subotičke Hrvate

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* posjetila je 20. rujna Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. U razgovoru s glavnim ravnateljem Knjižnice, prof. dr. sc. *Tihomilom Maštrovićem*, izvijestila je o nizu aktivnosti i inicijativa GK RH u Subotici za pomoć hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji, kako bi ona što učinkovitije ostvarila pravo na njegovanje vlastite kulture i jezika.

U Gradskoj knjižnici u Subotici očit je nedostatak literature na hrvatskome jeziku te gotovo potpuni nedostatak lektire na hrvatskom za učenike gimnazije. Prije nekoliko godina osnovana

je Hrvatska čitaonica koja ima za cilj njegovati hrvatski jezik putem raznih programa i radionica za mlade. Obje navedene ustanove suočene su s nedostatkom naslova na hrvatskome jeziku, bilo za potrebe djece ili odraslih.

Budući da Gradska knjižnica u Subotici ove godine obilježava 120 godina postojanja te da je uspostavila fond na hrvatskome jeziku u službenoj uporabi u tom gradu, glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu izrazio je spremnost oko posredovanja kod potencijalnih donatora za subotičke knjižnice. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu subotičkim će knjižnicama darovati sva svoja izdanja, kao i dio viškova knjiga kojima raspolaže. Generalna konzulica *Ljerka Alajbeg* srdačno se zahvalila na obećanoj pomoći i potpori u obogaćivanju fonda hrvatskih knjiga u Subotici.

Ispunite obećanje koje ste dali

Već više od mjesec i pol dana Ministarstvo prosvjete i Zavod za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja u Beogradu, pod izlikom nenadležnosti, ne odobravaju uvoz udžbenika

Zastupnik u Narodnoj skupštini i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* uputio je predsjedniku Republike Srbije i predsjedniku Vlade, *Borisu Tadiću* i *Mirku Cvetkoviću*, dopis u svezi s obrazovanjem na hrvatskom jeziku u Srbiji – s provođenjem obećanja iz Bačkoga Monoštoru te preporuka sa sjednica Međuvladinog mješovitog odbora Republike Srbije i Republike Hrvatske za praćenje provođenja Sporazuma o zaštiti manjina.

Dopis prenosimo u cijelosti:
»Poštovani predsjedniče Tadiću! Poštovani premijeru Cvetkoviću!

Obraćamo Vam se s molbom radi rješavanja urgentnog pitanja obrazovanja na hrvatskom jeziku u Srbiji, a u svezi obećanja danih hrvatskoj manjinskoj zajednici na susretu predsjednika Tadića s nama u Bačkome Monoštoru i

pozivu u Subotici da se školujemo na maternjem hrvatskom jeziku, te provođenja preporuka s III. i IV. sjednice Međuvladinog mješovitog odbora (MMO) za praćenje provođenja Sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske.

Naime, na početku tekuće školske godine 2010./2001. već četvrtu godinu ponovno su se kao goruća pojavila istovjetna pitanja, od kojih je najurgentnije pitanje odugovlačenje postupka odobrenja uvoza udžbenika iz Republike Hrvatske.

Pošto nastavu na hrvatskom jeziku u školskome sustavu Republike Srbije pohađa oko 400 đaka u nekoliko subotičkih škola, a ne postoje udžbenici za nastavu na hrvatskom jeziku koji su izdani u Srbiji, jedina mogućnost koja ostaje jest uvoz udžbenika. Međutim, već više od mjesec i pol dana Ministarstvo prosvjete i Zavod za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja

u Beogradu još uvek nisu riješili predmet, sada pod izlikom nenadležnosti, za uvoz traženih udžbenika, već Zavod nadležnost prebacuje na pokrajinska tijela, iako su se zahtjevi za uvoz u rečenom Zavodu nalazili na rješavanju mjesec dana, a pokrajinska tijela prisiljena su vratiti predmet u Zavod jer je on dužan prethodno dati pozitivno mišljenje za uvoz, i tek na osnovi toga pokrajinski organi mogu donijeti konačnu odluku!

Osim što se ovim postupkom odugovlačenja i prebacivanja nadležnosti krše obećanja i pozivi za obrazovanje koji su nam dani u Bačkome Monoštoru, njime se i krše preporuke MMO (Preporuka srpskoj strani, br. 2) da će »odobriti uvoz i upotrebu korištenja udžbenika iz Republike Hrvatske dok se ne osigura tiskanje udžbenika u Republici Srbiji«, te zato tražimo da nadležna prosvjetna tijela

hitno odobre uvoz udžbenika iz Republike Hrvatske radi izvođenja nastave na hrvatskom jeziku!

Držim da ova pitanja mogu biti riješena jedino s najvišega mjesta u Republici Srbiji, budući da se opetovano otvaranje istih problema ne može tumačiti drukčije nego jedino kao kontinuirana opstrukcija nastave na hrvatskom jeziku od strane određenih struktura u prosvjetnim vlastima, te Vas molimo za izravno posredovanje kod Ministarstva prosvjete i Zavoda za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja radi provođenja obećanja koje nam je dano na sastanku u Bačkom Monoštoru te prigodom posjeta predsjednika Tadića u Subotici na obljetnici DSHV-a u Subotici, ali i samih preporuka sa sjednica Međuvladina mješovita odbora.

Primite znake mojega dubokoga poštovanja,

Petar Kuntić
Subotica, 24. IX 2010.

Potpisana izjava o namjerama

Pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* i predsjednik MZ Stara Pazova *Mihal Filip*, u nazočnosti potpredsjednice Vlade Vojvodine i predsjednice Nacionalnog vijeća vojvođanskih Slovaka *Ane Tomanove-Makanove* i predsjednika općine Stara Pazova *Gorana Jovića*, potpisali su izjavu o namjerama Vlade Vojvodine da, sukladno mogućnostima proračuna Vojvodine, osigura novac za završetak rekonstrukcije Slovačkog doma u Staroj Pazovi.

Za dosadašnju rekonstrukciju Slovačkog doma Vlada Vojvodine izdvojila je 5,2 milijuna dinara. Prema riječima Ane Tomanove-Makanove predsjednik *Bojan Pajtić* se složio da će iz proračuna Vojvodine biti osigurano još 2,5 milijuna dinara za završetak svih preostalih radova.

Obnova zgrade Slovačkog doma veoma je važna, posebno za kulturu Slovaka iz Stare Pazove, koji su u subotu obilježili 240 godina od doseljavanja u ovo srijemsko mjesto. Ovaj značajni jubilej obilježen je **narodnom svečanošću i kulturno-umjetničkim programom** u središtu Stare Pazove, te prvom sjednicom novoizabranog Nacionalnog vijeća.

Gdje god živjeli, Srbi imaju pravo na srpski jezik

»Srbija nikada neće odustati od borbe za pravo svojih sunarodnjaka u Crnoj Gori, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, ili bilo gdje drugdje da upotrebljavaju srpski jezik«, rekao je predsjednik Srbije *Boris Tadić*. Tadić je dao izjavu Glasu Amerike nakon što se u New Yorku sastao s predsjednikom Crne Gore *Filipom Vujanovićem*.

»Srbija ima legitimno pravo boriti se za ljudska prava svojih sunarodnjaka gdje god oni živjeli«, rekao je Tadić i dodao kako je i pravo na upotrebu srpskoga jezika jedno od tih prava. Tadić je dodao i kako Srbija nema namjeru ulaziti u integracijske odnose s Crnom Gorom.

»Moja je obveza omogućiti svima koji govore srpski da ga govore gdje god živjeli, ne samo u Srbiji, nego i u čitavoj regiji«, poručio je Tadić.

IZRADA PRVE MEDIJSKE STRATEGIJE SRBIJE

Put do prekretnice javne scene

Za očekivati je da će na Nacrt medijske strategije stići adekvatni prijedlozi mjerodavnih tijela AP Vojvodine, kako bi se očuvalo informiranje na jezicima nacionalnih manjina.

Mandat javnog servisa RTV treba biti pokrivanje svih segmenata društva, uključujući i pripadnike manjina, njihove jezične standarde i sadržaje koji izražavaju njihov kulturni identitet, kaže Dujo Runje

U Srbiji je u tijeku izrada prve medijske strategije, započela je serija rasprava na ovu temu, a osnova za javnu raspravu je medijska studija koju je izradila neovisna agencija. Od kada postoje novinari i informativni mediji, uvijek je aktualno pitanje koliko je novinar u prilici izvještavati objektivno, bez političkih ili

AP Vojvodine i ujedno članom Programskog odbora Radio-televizije Vojvodine.

MODEL PREMA EUROPSKIM ISKUSTVIMA

»Medijska scena Srbije, može se slobodno reći, nalazi se u kaotičnom stanju. Mediji su i nadalje izloženi političkim i finansijskim pritiscima, a sve to utječe na njihovu neovisnost i materijalni položaj. Na sceni je 'tabloidizacija' medija. Primitivni, neukusni, vulgarni i senzacionalistički naslovi dominiraju medijskom scenom Srbije. U takvom kontekstu pravi je raritet neovisno, objektivno i istinito informiranje. Takvi mediji teško mogu ostati i opstati u Srbiji«, iznosi svoje viđenje Dunje Runje i ističe kako je proces privatizacije učinio svoje.

»Poslije privatizacije 31 elektroničkog i 25 tiskanih

medija proces privatizacije je zaustavljen. Formalno, proces je zaustavljen kako bi se osiguralo emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina. Trenutačno, ovim je zadržano 36 medija u izravnom vlasništvu općina, od kojih 21 općina želi izbjeći privatizaciju. Aktualni Zakon o javnom informiranju je osporen na Ustavnom sudu.«

do listopada ove godine bit će održano šest okruglih stolova na kojima će sudjelovati predstavnici vlasti i nevladin sektor i medijske i novinarske kuće. Ministar kulture Srbije Nebojša Bradić i dužnosnici OEES-a, EU, kao i predstavnici medijskih udruga u Srbiji, istaknuli su na do sada održanim okruglim stolovima važnost izrade

»U Srbiji je u tijeku izrada medijske strategije. Od rujna do listopada ove godine bit će održano šest okruglih stolova na kojima će sudjelovati predstavnici vlasti i nevladin sektor i medijske i novinarske kuće. Ministar kulture Srbije Nebojša Bradić i dužnosnici OEES-a, EU, kao i predstavnici medijskih udruga u Srbiji, istaknuli su na do sada održanim okruglim stolovima važnost izrade medijske strategije, očekujući da bi ona mogla biti prekretnica u funkcioniranju medijske scene Srbije.

Dujo Runje tvrdi kako je moguće promijeniti medijsku scenu Srbije i da nema sumnje kako tu od pomoći može i treba biti medijska strategija Srbije.

»U Srbiji je u tijeku izrada medijske strategije. Od rujna

medijske strategije, očekujući da bi ona mogla biti prekretnica u funkcioniranju medijske scene Srbije. Polaznu osnovu za izradu Nacrta medijske strategije predstavlja medijska studija, čiju je izradu i finansijski podržalo Izaslanstvo EU u Srbiji, a predstavljena je javnosti tijekom lipnja ove godine. Medijsku studiju su izradili eksperti koje je angažirala Europska komisija, a model za izradu su bila iskustva medijskih scena Danske, Austrije i Njemačke. Njihova analiza pokazuje kako u Srbiji ima previše medija, da je njihova kvaliteta upitna i da su plaće novinara niske, što može prouzročiti njihovu neovisnost.

Okrugle stolove o medijskoj strategiji Srbije orga-

Dujo Runje

financijskih pritisa. Očekuje se da medijska strategija osigura poboljšane uvjete u kojima djeluju medijski uposlenici, ali i kvalitetno, objektivno i istinito informiranje javnosti.

Kako se najavljuje, Vlada će usvojiti taj dokument u listopadu. O medijskoj sceni, izradi medijske strategije, kao i o značaju ovoga dokumenta za informativne medije na jezicima nacionalnih manjina, razgovarali smo s *Dujom Runjom*, članom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, zastupnikom u Skupštini

Država mora pomoći

»Izvešće Pokrajinskog pučkog pravobranitelja pokazalo je još jednom opravdanost uvođenja ovog instituta u AP Vojvodinu«, kaže Dujo Runje. »Ono što je najznačajnije u izvješću je činjenica da zbog raznih razloga mediji na manjinskim jezicima ne mogu voditi samoodrživosti bez potpore države. To je ono o čemu treba voditi računa kod usvajanja medijske strategije Srbije. To se posebice odnosi na RTV. Ona je opterećena opremom koja je stara preko 25 godina, slabim rejtingom, prevelikim brojem zaposlenih i drugim problemima, ali je upitno kakva treba transformacija. Ne vjerujem da je prihvatljiva 'obična' regionalizacija ovog informativnog medija.«

IVAN KARAN, DIREKTOR NIU »HRVATSKA RIJEČ«

Premalo pažnje za manjinske medije

»Najveći dio studije posvećen je elektroničkim medijima, a najmanje pažnje je usmjereno na problematiku manjinskih medija«, kaže ravnatelj NIU Hrvatska riječ Ivan Karan. »Prema studiji, trebalo bi doći do promjene statusa Radiotelevizije Vojvodine, transformiranjem ove medijske kuće u jedan od regionalnih televizijskih servisa. To je neprihvatljivo, jer se onda dovodi u pitanje rad RTV-a 2 koji emitira program na jezicima nacionalnih manjina. Ima jedan dio u studiji, gdje se preporučuje da manjinski mediji ostanu pod ingerencijom nacionalnih vijeća manjina, međutim lobisti koji organiziraju okrugle stolove na temu medijske strategije iznose stajalište kako to nije dobro i da bi manjinske tiskane medije trebalo privatizirati. Smatram da je to pogrešan koncept, jer manjinski mediji ne mogu tržišno opstati i došlo bi do gašenja manjinskih medija.

nizirao je OESS u suradnji s Ministarstvom kulture, Izaslanstvom EU u Srbiji i britanskim veleposlanstvom. Na šestom okruglom stolu, koji se planira za 4. listopada, bit će predstavljen Nacrt medijske strategije, koji će potom biti tri tjedna na javnoj raspravi. To je

ranju na jezicima nacionalnih manjina. RTV ima specifičnu poziciju i odgovornost za emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina. Ne vjerujem da je RTV moguće staviti u ravan s ostalim regionalnim javnim servisima. Zabrinjava što menadžment RTV-a, Upravni

njihov kulturni identitet. Bez sigurnih jamstava, bojim se da dobre namjere ne ostanu puste želje.«

PUT OD PROKLAMIRANOG DO OSTVARENOG

Glede rada hrvatske televizijske redakcije na RTV-u, Dujo Runje kaže kako su to za sada prvi koraci u ostvarivanju prava na informiranje na materinjem jeziku, kada su u pitanju elektronički mediji.

»Formiranje i postojanje hrvatske redakcije na RTV je povijesni događaj, ali to nije ni izbliza ono što nas zadovoljava. To je prvi korak u stvaranju uvjeta emitiranja programa na hrvatskom jeziku. Ne želimo niti možemo stati na ovom. Pod hitno želimo organizirati sastanak s vodstvom RTV-a,

gdje bismo se dogovorili o daljnjim koracima. Iskustvo nas uči kako dogovoreno ima šansu biti realizirano samo ako se i pismeno potpiše s točnim rokovima. Zaposlenici još nisu primljeni na neodređeno vrijeme, njihov broj ne zadovoljava potrebe hrvatske redakcije, oprema i tehnika je nedostatna, a sve to je signal za razgovore i pregovore s vodstvom RTV-a. S ravnateljem Radio Novog Sada pokušat ćemo se dogovoriti u svezi s formiranjem hrvatske radijske redakcije. Nadam se da ćemo biti učinkoviti. Sve ovo pokazuje kako je dug i mukotran put od proklamiranog do ostvarenog. Ništa nećemo tražiti što nam ne pripada, ali ne bismo trebali niti manje od onog što nam pripada.«

Z. Sarić

DODIJELJENA SREDSTVA ZA JAVNO INFORMIRANJE**Hrvatskoj riječi 250.000 dinara za reportaže »Živjeti izvan grada«**

Prošloga su tjedna potpisani i uručeni ugovori o financiranju ili sufinanciranju programa i projekata u području javnog informiranja iz proračuna grada Subotice. Na ovom je natječaju »Hrvatskoj riječi« dodijeljeno 250.000 dinara za projekt pod nazivom »Živjeti izvan grada« tijekom kojeg će se kroz dvanaest reportaža istražiti i prikazati način i kvaliteta života Subotičana koji žive u prigradskim mjesnim zajednicama. Bit će obuhvaćeni kulturni, obrazovni i gospodarski aspekti, kao i aspekti donošenja odluka i potencijala za razvoj izvogradskih sredina. Cilj ovoga projekta je sagledati kvalitetu življenja u prigradskim mjesnim zajednicama iz različitih aspekata, a kroz viđenje njihovih stanovnika. Također je jedan od ciljeva istražiti kako stanovnici tih sredina vide potencijale svoje mikro-lokalne zajednice za budući razvoj.

Po ovom natječaju sredstva su dobili Subotičke novine (650.000), Hét nap (400.000), Magyar Szo (600.000), Udruga Protego (100.000), SNOMA Info vijesti (100.000), Cro Media (500.000), Radio SPC općine Subotica (200.000), TV K23 (1.000.000), City TV (2.400.000), Fond Panonija 4.500.000 i Yu ECO d.o.o. (7.270.000).

znak da se zakon koji regulira ovo područje neće donositi bez predstavnika medija. Očekuje se da taj važan dokument u listopadu usvoji Vlada Srbije.«

O STUDIJI IZ KUTA NACIONALNIH MANJINA

Govoreći o medijskoj strategiji iz kuta problematike manjinskih medija, Dujo Runje kaže kako ima stanovitih skepsi i neodređenosti.

»Najviše brine Radiotelevizija Vojvodine. Nema velikih jamstava kada je riječ o informi-

odbor RTV-a, Programsko vijeće i Pokrajinsko tajništvo za informacije, o ovom pitanju nemaju jedinstvena gledišta. Naravno, od ovoga nisu izuzeta niti vijeća nacionalnih manjina. Za očekivati je da će na Nacrt medijske strategije stići adekvatni prijedlozi od navedenih tijela Vojvodine kako bi se očuvalo informiranje na jezicima nacionalnih manjina. Mandat ovog javnog servisa treba biti pokrivanje svih segmenata društva, uključujući i pripadnike manjina, njihove jezične standarde i sadržaje koji izražavaju

Saša Vučinić i Ivan Karan

HRVATI U VOJVODINI DESET GODINA NAKON LISTOPADSKOG PREVRATA (I. DIO)

Pobjedi DOS-a pridonijeli i DSHV i HNS

Društveni položaj hrvatske zajednice u Vojvodini, ukoliko zanemarimo breme povijesnog naslijeđa koje nije malo, u sadašnjosti određuju tri važna činitelja: ukupne društvene prilike u Srbiji, odnosi unutar same hrvatske zajednice i vanjska politika Republike Hrvatske

Piše: Tomislav Žigmanov

Slavljenje obljetnica nekog događaja često zna biti povodom za njegovo ozbiljnije analitičko samjeravanje i svestranije elaboriranje. To činimo u ovom napisu o hrvatskom manjinskoj zajednici deset godina nakon listopada 2000.

Naše je polazište da društveni položaj hrvatske zajednice u Vojvodini, ukoliko zanemarimo breme povijesnog naslijeđa koje nije malo, u sadašnjosti određuju tri važna činitelja. Prvi i najvažniji među njima jesu političke konstelacije, ekonomsko stanje i ukupne društvene prilike u Srbiji. Drugi čine odnosi unutar same hrvatske zajednice, njezinih institucija, njihov broj i vrsta, narav unutarnje distribucije moći, konkretna kadrovska rješenja te procesi koji se realiziraju i inicijative koje su na djelu. Treći je vanjska politika Republike Hrvatske spram Srbije i to prije svega u onome dijelu koji se odnosi na ovdašnje Hrvate.

UDIO HRVATA U ŠLOMU MILOŠEVIĆEVA REŽIMA

Poraz Slobodana Miloševića na rujanskim izborima 2000. godine za predsjednika Savezne

Republike Jugoslavije i pobjeda njegova protukandidata *Vojislava Koštunice* vjerojatno je najvažniji događaj u srbijanskoj povijesti posljednjih 20-ak godina. Istodobno, dogodio se i poraz Socijalističke partije Srbije (SPS), Jugoslavenske udružene ljevice (JUL), Srpske radikalne stranke (SRS) i njihovih manje značajnih trabanata, kao što je Bunjevačko-šokačka stranka (BŠS), na saveznom, pokrajinskim i izborima za veliki broj lokalnih samouprava u Srbiji. Istina, porazi su priznati a pobjeda ostvarena tek nakon višetjednih masovnih prosvjeda građana diljem Srbije. Pri tomu, gore navedeni kvalifikativ »najvažniji« dala smo na temelju glavne posljedice odstupanja s vlasti režima Miloševića 5. listopada 2000. – nakon toga je počeo proces demokratske tranzicije.

Nadmoćnoj pobjedi DOS-a na izborima u rujnu 2000. pridonijele su i obje tadašnje političke stranke vojvođanskih Hrvata: i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini – DSHV i Hrvatski narodni savez – HNS, koje su mobilizirale veliki dio hrvatskog življa u Vojvodini da glasuju za ovu političku opciju. One su, naime, bile integralni dijelovi toga, nacionalno i ideološki inače heterogenoga, političkog saveza na pokrajinskoj i lokalnoj razini u Subotici.

U ljeto je 2000. formirana Demokratska oporba Srbije za Suboticu, koju su, osim Saveza vojvođanskih Mađara, Demokratske stranke, Lige socijaldemokrata Vojvodine, Demokratske stranke Srbije, Nove demokracije i Srbije Zajedno, činili i predstavnici DSHV-a te HNS-a. Ovaj su politički blok neizravno ali izu-

zetno snažno i učinkovito cijele 2000. godine podupirale svojim hrabrim djelovanjem i brojne nevladine udruge, među kojima se posebno isticao Narodni pokret »Otpor«, u kojem su također aktivni bili brojni Hrvati, te nekoliko demokratski angažiranih medija, među kojima je na lokalnoj razini bio i program na hrvatskom jeziku Radio Subotice, koji je slovio za najslobodniji medijski prostor u to vrijeme u gradu.

POZITIVNI REZULTATI

Dvije hrvatske stranke dobile su prema koalicijskom dogovoru, od ukupno 67 mjesta za općinsku Skupštinu, pravo da kandidiraju 16 potencijalnih vijećnika. Od toga je DSHV imao pravo na 11, a HNS na 5 kandidata. Dogovorom je također odlučeno da se hrvatskim strankama daju dva kandidata za zastupnike u Skupštinu Autonomne Pokrajine Vojvodine: jedno je pripalo DSHV-u (kandidat je bio *Bela Tonković*), a jedno HNS-u (kandidat je bio *Kalman Kuntić*).

HNS je ostvario stopostotni uspjeh na lokalnoj razini, što znači da je svih pet kandidata HNS-a za vijećnike u općinski parlament pobijedilo svoje protukandidate, na temelju čega su dobili i mjesto dopredsjednika u Izvršnom odboru SO Subotica, a njihov kandidat za zastupnika u Skupštinu AP Vojvodine pobijedio je u drugom krugu glasovanja. Štoviše, u novom sazivu vojvođanskog parlamenta Kalman Kuntić je postao i predsjednikom Odbora za međunarodne odnose. DSHV je, pak, od 11 vijećničkih kandidata osvojio osam mandata u subotičkoj Skupštini opći-

ne, što im je donijelo i mjesto dopredsjednika SO Subotice. I njihov kandidat za zastupnika u Skupštinu AP Vojvodine u drugom je krugu pobijedio. Na temelju je toga ova stranka dobila mjesto u izvršnom dijelu pokrajinske vlasti – zamjenika tajnika za upravu, propise i prava nacionalnim manjinama.

PARTNERSKA SURADNJA

Na ovaj način ostvarena politička participacija hrvatskih stranaka u Subotici i Vojvodini bit će od odlučujuće važnosti kada je u pitanju realizacija nekoliko ključnih inicijativa 2002. i 2003. godine u području manjinskih prava i izgradnje manjinske infrastrukture, kao što su početak obrazovanja i informiranja na hrvatskome jeziku (uz sukladne institucionalne aranžmane, načine upravljanja i politike financiranja), te službene upotrebe hrvatskog jezika u tijelima pokrajinske uprave i institucija. S druge strane, valja ukazati da je u svemu tomu veliki značaj imala i jedna hrvatska nevladina udruga – Hrvatsko akademsko društvo HAD, koja je osmislila, sačinila programska dokumenta i inicirala početak i informiranja i obrazovanja na hrvatskome jeziku, a zajedno je s političkim strankama, u partnerskom odnosu, radila na realizaciji istih ciljeva. Na taj smo način po prvi puta u novijoj povijesti Hrvata u Vojvodini imali zajedničko djelovanje na istim ciljevima različitih subjekata unutar struktura manjinske zajednice, što je rezultiralo i pozitivnim ishodima, iz čega bi valjalo izvući i određene zaključke i za sadašnje i za buduće djelovanje.

MARIO VRSELJA, PREDSEDNIK MLADEŽI DSHV-A PODRUŽNICE SRIJEM

Mladima su potrebne mlade vođe

U Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici 5. listopada organizira se proslava za mlade pod nazivom »Dan bana Josipa Jelačića«, svi mladi Hrvati pozvani su priključiti se ovoj proslavi

Razgovor vodio: Dario Španović

Apsolvent povijesti Mario Vrselja rođen je 1986. godine u Srijemskoj Mitrovici, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Nakon završene gimnazije 2004. upisuje studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Intenzivno se uključuje u rad hrvatske zajednice u Srijemu tijekom studiranja, a u politički se život uključuje nakon osnivanja Hrvatske srijemske inicijative. Nakon spajanja Inicijative i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini postaje predsjednik Mladeži DSHV-a podružnice Srijem.

Otkuda ideja o formiranju Mladeži DSHV-a podružnice Srijem?

Ideja o osnivanju Mladeži pojavila se još za vrijeme postojanja naše prve stranke s hrvatskim predznakom u Srijemskoj Mitrovici – Hrvatske srijemske inicijative. Nažalost, tada se ostalo samo na toj ideji. Od kada se HSI priključila DSHV-u ta se ideja javila ponovno. Po ugledu na ostale podružnice DSHV-a, i podružnica Srijem je odlučila formirati svoju mladež, jer su se kroz nekoliko mjeseci stekli povoljni uvjeti za to. Bili smo u tijeku skupljanja potpisa za elektore i veliki dio mladih Hrvata u Srijemskoj Mitrovici je predano radio na tome. Kako smo svi bili na okupu, zakazali smo osnivačku skupštinu Mladeži 8. travnja 2010. na kojoj sam jednoglasno izabran za predsjednika Mladeži DSHV-a podružnice Srijem, gdje sam i istaknuo kako mi je osnovni cilj očuvanje vjerskog, a prvenstveno nacionalnog identiteta mladih Hrvata, ne samo u Srijemskoj Mitrovici, već u cijelom Srijemu

Mladi su danas često pasivni

u pogledu političkog djelovanja. Koliki je odaziv hrvatske mladeži u Srijemu?

Mladeži ima mnogo i uvijek mogu računati na sve članove jer rade predano i odano. Naša mladež pokriva uzrast od 18 do 27 godina života. Moram napomenuti kako postoje i mladi Hrvati koji su svim srcem uz DSHV u Srijemskoj Mitrovici a nisu naši članovi, jer su radi dobivanja posla ili ostanka na radnom mjestu uvjetovani članstvom u nekoj drugoj stranci.

Na koje načine animirate mlade na aktivniji politički život?

naše mladeži i planiramo daljnja djelovanja po pitanju motiviranja novih članova

Što radite po pitanju suradnje s mladeži ostalih podružnica u Vojvodini i kakvi su vaši kontakti s politički aktivnom mladeži u Hrvatskoj?

Uspostavio sam kontakt s članicima HDZ-ove mladeži i suradnja je već u tijeku. Na poziv nacionalne predsjednice Mladeži HDZ-a Martine Banić bili smo gosti i na 20. obljetnici Mladeži HDZ-a u Zagrebu. Sudjelujemo i na svim druženjima i proslavama koje naša stranka organizira za mladež i uspo-

priključe ovoj proslavi.

Kolika je uloga mladeži u aktivnostima hrvatske zajednice u Srijemskoj Mitrovici?

Uloga mladeži u našoj zajednici apsolutno nije upitna. Mladež je okosnica svega što nosi neizvjesna budućnost. Smatram da s mladeži treba mnogo raditi. Potrebni su i trud i odricanja kako bi mladež znala kasnije usmjeriti i buduće generacije na pravi put. Postoji određen broj mladih koji nisu vezani za crkvu, a time su slabije vezani i za našu zajednicu. Njih je nešto teže animirati za rad, ali mladež DSHV-a radi i na tome. Već sam spomenuo kako je naša mladež besprijekorno radila na prikupljanju potpisa za elektorske izbore. Nitko od nas nije bio stariji od 26 godina, a uradili smo najveći dio posla, s brojem prikupljenih potpisa i našim zalaganjem pokazali smo ostalim podružnicama kako mladež treba raditi. Prebacili smo zadanu kvotu potpisa i više nego dvostruko. Postoji veliki problem zato što se dosta starijih članova stranke pokušavaju miješati u rad mladeži na razini cijele stranke, što često ima negativan utjecaj na mlade. To su ljudi koji nisu mladi, tako da ne znaju šta mladi vole, žele, čemu žude i što osjećaju. To je jedan od razloga manje zainteresiranosti mladeži za politički život i bilo kakva događanja u DSHV-u. Mladima su potrebne mlade vođe s mnogo volje za taj posao, a DSHV ima takve vođe. Zadnje djelovanje mladeži je ponovno pokretanje folklor, što mene osobno raduje. To je korak mladeži iz Srijemske Mitrovice kojim pokazuje da želi nastaviti dugu tradiciju koja je, nažalost, u zadnjih nekoliko godina bila prekinuta.

Mario Vrselja i Martina Banić

Držati mladež na okupu doista je težak posao. Zahvaljujući Katoličkoj crkvi u Srijemu većina mladih Hrvata poznaju se odavno s misa, crkvenih svečanosti i putovanja, tako da su i prijatelji u privatnom životu. Drago mi je da pojedini članovi Mladeži vide svoju budućnost u DSHV-u. Mladež izvještavam o svim događanjima u našoj podružnici. Trudim se voditi ih na gostovanja u organizaciji DSHV-a. Često u stranačkim prostorijama organiziram okupljanja i neformalna druženja na kojima razmatramo položaj

stavili smo odlične kontakte i prava prijateljstva. Trenutačno radim na uspostavljanju kontakata s Hrvatima u BiH, a postoji nagovještaj višednevnog izleta za mladež podružnice Srijem na hrvatsko primorje u Karlobagu. Želio bih ovom prilikom napomenuti kako 15. listopada organiziramo proslavu za mlade »Dan bana Josipa Jelačića« u Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici. Očekujemo dolazak više od 200 gostiju iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i mnogih dijelova Vojvodine, stoga pozivam sve mlade Hrvate da se

**DOC. DR. SC. SANJA VULIĆ, VODITELJICA HRVATSKOG POVIJESNOG INSTITUTA U BEČU I
DOCENTICA NA HRVATSKIM STUDIJIMA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

Književna produkcija u Vojvodini velika, unatoč problemima

Razgovor vodio: Zlatko Žužić

Potkraj 1990. godine Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu, kojega je Hrvatski povijesni institut u Beču sastavnim dijelom, počeo je s pripremama za osnivanje toga Instituta. Kao znanstveno-istraživačka ustanova Hrvatski povijesni institut je službeno registriran pri Ministarstvu znanosti Republike Hrvatske 19. listopada 1992. godine, a u veljači 2006. godine registriran je i u Republici Austriji

U Hrvatskom povijesnom institutu u Beču (Institutum historicum Croaticum vindobonense) održan je 9. i 10. rujna ove godine drugi po redu Međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup »Croatica Austro-Hungarica«. S obzirom na činjenicu da je osnovna tema tih znanstvenih skupova život Hrvata na prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije, i ovogodišnji se dvodnevni interdisciplinarni znanstveni skup bavio hrvatskim tragovima na panonskom prostoru, izvan današnjih hrvatskih državnih granica. O najnovijim istraživanjima i znanstvenim spoznajama izlagali su eminentni znanstvenici iz Hrvatske, Austrije i Mađarske.

S voditeljicom Hrvatskoga povijesnoga instituta u Beču i predsjednicom organizacijskoga odbora doc. dr. sc. *Sanjom Vulić* razgovarali smo o ovogodišnjem znanstvenom skupu, te o njenoj važnosti za zemlje sudionice, kao vrijednom svjedočanstvu statusa našega iseljništva i manjinskih zajednica u susjednim državama, ali i kao snažnom argumentu u obrani od nasrta na njihovu pripadnost hrvatskomu narodu.

HR: Kada je osnovan Hrvatski povijesni institut u Beču i koji mu je temeljni cilj? Potkraj 1990. godine Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu, kojega je Hrvatski povijesni institut u Beču sastavnim dijelom, počeo je s pripremama za osnivanje toga Instituta. Kao znanstveno-istraživačka ustanova Hrvatski povijesni institut je službeno registriran pri Ministarstvu znanosti Republike Hrvatske 19. listopada 1992. godine, a u veljači 2006. godine registriran je i u Republici Austriji.

Hrvatski povijesni institut osnovan je s ciljem istraživanja hrvatskih izvora u Beču, ali također i na čitavom prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije.

HR: Kada ste postali njegovom voditeljicom i koje je promjene vašim dolaskom Hrvatski povijesni institut u Beču doživio?

Voditeljicom Hrvatskoga povijesnoga instituta postala sam u prosincu 2007. godine. Budući da su od 1989. godine hrvatske manjinske zajednice trajnim objektom mogega zanimanja, svoja sam istraživanja nastavila i kao voditeljica Instituta. S obzirom na činjenicu da u Beču

žive Hrvati iz Gradišća i njihovi potomci, a također i novije iseljništvo, nakon dolaska u Institut nastojala sam intenzivirati znanstvenu i kulturnu scenu Hrvata u Beču organiziranjem tribina naslovljenih »Hrvatska baština« u prostoru Hrvatskog povijesnog instituta. Na tribinama su gostovali stručnjaci iz Hrvatske i pripadnici hrvatskih manjinskih zajednica u okviru Austro-Ugarske. Kako bi se s različitih znanstvenih aspekata istražila hrvatska opstojnost na tom prostoru, zaključila sam da je potrebno organizirati znanstveni skup s temom »Croatia Austro-Hungarica«. Skup je održan u rujnu 2009. godine, a na njemu su sudjelovali znanstvenici iz Hrvatske, Mađarske, Austrije, Poljske i Srbije. U kulturnom dijelu programa predstavljene su tri knjige i održan koncert folklorne grupe »Bošnjakuše« iz Pečuha, a na programu su bile pjesme bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha.

Nakon toga se skupa u okviru Instituta nastavilo s upoznavanjem javnosti s tom tematikom. Uspostavljena je suradnja s Hrvatskim centrom u Beču kao okupljalištem svih Hrvata, počevši od potomaka onih Hrvata koji su na te prostore došli prije pola tisućljeća pa do najnovijega iseljništva. Predavanja u Hrvatskom centru dobro su posjećena i uvijek nadahnjuju posjetitelje na vrlo živu raspravu. Također smo uspostavili suradnju Hrvatskog povijesnog instituta i Kulturne zadruge u srednjem Gradišću u Austriji, pa zajedno organiziramo predavanja. Tako smo ljetos u prostorijama Hrvatskog povijesnog instituta u Beču organizirali tečaj njemačkoga jezika za studente iz Hrvatske, s popratnim kulturnim programom.

HR: Nakon prošlogodišnjeg »probijanja leda« ove ste godine organizirali i drugi po redu Međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup »Croatia Austro-Hungarica«. Kakvi su dojmovi, jeste li zadovoljni?

Ovogodišnji znanstveni skup, na kojem su sudjelovali znanstvenici iz Austrije, Hrvatske i Mađarske, trajao je dva dana i najveći je događaj u okviru aktivnosti Hrvatskoga povijesnoga Instituta u pojedinoj kalendarskoj godini. Izlaganja s temom hrvatskih tragova na panonskom prostoru donijela su različite nove spoznaje iz muzikologije, iz znanosti o književnosti, iz povijesti filozofije, jezikoslovlja, sociologije i vrijedno je svjedočanstvo statusa našeg iseljništva i manjinskih zajednica u susjednim državama, ali i snažan argument u obrani od

postoje značajne razlike među različitim subetničkim hrvatskim skupinama. Meni osobno se najviše sviđa kako je organizirano djelovanje hrvatske manjine u Mađarskoj, iako, naravno, ni tu stanje nije idealno.

HR: Na skupu ste organizirali i predstavljanje nakladničke djelatnosti Hrvata iz istočnoga Srijema. Budući da ste stručnjakinja na tom polju, koje je vaše mišljenje o književnoj produkciji u Srijemu i Vojvodini u cjelini?

Predstavljanje nakladničke djelatnosti Hrvata iz istočno-

Hrvatski povijesni institut

Hrvatski povijesni institut u Beču smjestio se u rezidenciji otaca isusovaca austrijske provincije nedaleko od centra grada. Kuća isusovačke rezidencije građena je početkom dvadesetoga stoljeća i naslonjena je uz crkvu svetoga Petra Kanizija, apostola Beča. Zato i ulica nosi njegovo ime, Canisiusgasse. Kao što su isusovci desetljećima okupljali Bečane u ovoj crkvi i rezidenciji kroz Marijine kongregacije i druge udruge uzdižući ih regionalno i kulturno, tako sada Hrvatski povijesni institut želi okupljati znanstvenike koji nalaže svoje izvore i građu u gradu Beču. Od dana osnivanja do danas u Institutu su boravila i radila najpoznatija imena suvremene hrvatske historiografije. Osim ugošćivanja povjesničara i znanstvenika, Institut organizira, samostalno ili surađujući s drugima, stručne i znanstvene skupove. Institut se brine i za veliku knjižnicu naslijeđenu od austrijskih isusovaca, te je obogaćuje literaturom novije i suvremene hrvatske povijesne građe. Institut je također nakladnik ili sunakladnik znanstvenih i stručnih knjiga i zbornika.

U 16 godina svoga postojanja Institut je omogućio mnogim studentima stjecanje titule magistra ili doktora na bečkim visokim učilištima.

nasrtaja na njihovu pripadnost hrvatskomu narodu.

HR: Možete li dati jednoznačnu ocjenu trenutačnoga stanja hrvatskih nacionalnih manjina u susjednim državama, odnosno kakav je život Hrvata na prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije?

Tu se ne može dati uopćena ocjena, jer je stanje različito od države do države, ali također unutar svake pojedine države

ga Srijema smatram osobito važnim jer smo tako upozorili na tragičnu sudbinu te zajednice, što je također jako važno. Produkcija je u Vojvodini velika, unatoč brojnim problemima različitoga tipa kojima su hrvatske manjinske zajednice opterećene.

HR: Mr. Sandra Cvikić iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Područnog centra Vukovar, predstavila je svoj rad »Položaj i ostvarena

prava Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji danas« u kojem je obradila položaj i ostvarena prava Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji, kroz specifično ishodište sociološke analize kojom se problematizira zakonodavni okvir u zadnjih 20 godina. To predavanje je pobudilo najveće zanimanje, što je i potvrdila kasnija rasprava. Kako komentirate tu činjenicu?

Kao što ste i sami rekli kolegica Sandra Cvikić je od 2008. godine zaposlena u Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar, Područni centar Vukovar, kao stručna suradnica u sustavu znanosti. Dvopredmetni studij engleske književnosti i sociologije završila je u Kanadi, na University of Western Ontario, a interdisciplinarni magisterij Suvremenih europskih studija na Sussex University u Velikoj Britaniji završila je kao stipendistica Ministarstva europskih integracija Republike Hrvatske, te Vlade Kraljevine Britanije i Sjeverne Irske. Temeljem suvremenih socioloških teorija modernizacije, u okviru svoga magistarskoga rada istražila je pojavu nacionalizma i stvaranje hrvatskoga nacionalnoga identiteta iz sociološko-povijesne perspektive na primjeru grada Vukovara. Trenutačno, pri Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, radi na disertaciji koja također problematizira pitanje hrvatskoga nacionalnoga identiteta, nacionalizma i društvenih uzroka nasilja u Vukovaru 1991. godine.

Dakle, kolegica Cvikić vrlo je vrijedna znanstvenica koja ozbiljno i odgovorno promišlja problematiku kojom se bavi. Uz kvalitetan pristup, njezina analiza hrvatsko-srpskih odnosa redovito podiže strasti, a to nas ne treba čuditi. Osim toga, kao tajnica Organizacijskog odbora prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg Međunarodnog interdisciplinarnog znanstvenog skupa »Croatia Austro-Hungarica« bila mi je od neprocjenjive pomoći.

Treća nagrada stručnog žirija dodijeljena je Marinku Barčanu iz Pitomače za skladbu »Bunjevačka noć« koju je izveo tamburaški sastav »Svirci moji«

Nagrada za najbolji aranžman dodijeljena je ansamblu »Ravnica«

DESETI FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Tambura je sve što imam

*Ove su godine pobjednici skladatelji pjesme »Tambura je sve što imam« Pere Ištvančić i Marinko Žeravica, koju je otpjevao Ante Crnković * Nagradu publike, II. nagradu stručnog žirija i nagradu za najboljeg interpretatora dobio je Antun Letić Nune za pjesmu »Zaspala je bunjevačka vila«*

Pobjednička pjesma X. festivala bunjevački pisama, po ocjeni stručnog žirija nosi naziv »Tambura je sve što imam«, koju je otpjevao Ante Crnković. Dobitnici nagrade su skladatelji pjesme Pere Ištvančić i Marinko Žeravica, koji je ujedno i autor teksta, dok je aranžman potpisao Pere Ištvančić.

Jubilarni festival održan je u Dvorani sportova u Subotici u petak, 24. rujna, pred oko 1500 posjetitelja, a otvorio ga je narodni zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić.

Izvedeno je 18 novih skladbi koje su namjenski pisane za ovaj festival, te je dodijeljeno 8 nagrada. Najviše glasova publike prisutne na festivalu, gledatelja Televizije K23 i slušatelja Radio Subotice i ostalih radijskih postaja koje su prenosi festival, a koji su glasovali slanjem SMS poruka i putem telefona, osvojila je pjesma »Zaspala je bunjevačka vila« koju je otpjevao Antun Letić Nune, koji potpisuje i glazbu. Tekst za ovu pjesmu napisala je Gabrijela Diklić, a aranžman Nela Skenderović. Antun Letić Nune također je dobitnik i II. nagrade po mišljenju stručnog

žirija, kao i nagrade za najboljeg interpretatora. Treća nagrada pripala je Marinku Barčanu za skladbu »Bunjevačka noć«, koju je izveo tamburaški sastav »Svirci moji« iz Pitomače. Tekst za ovu pjesmu napisao je Rajko Stilinović, a aranžman priredio Danijel Krmić. Poseban stručni žiri dodijelio je nagradu za najbolji do sada neobjavljeni tekst, koja je otišla u ruke Marka Sentea za pjesmu »Zaboravljeni zavit«. Tu

je pjesmu Marko Sente ujedno i uglazbio. Aranžman za ovu pjesmu potpisuje Stipan Jaramazović, a izveo ju je Darko Temunović. Nagrada za najbolji aranžman dodijeljena je ansamblu »Ravnica«, koji su ujedno i izvođači pjesme »Oprosti«, za koju je tekst i glazbu napisao Josip Francišковиć. Kako je i uobičajeno posljednje četiri godine, dodijeljena je i nagrada za najboljeg debitanta, koja je ove godine otišla

u Hrvatsku, i to tamburaškom sastavu »Patria« iz Županje, čiji su se članovi predstavili skladbom »Teče, teče vrime«. Tekst, glazbu i aranžman za ovu skladbu napisao je Šima Dominković. Kao i svih ranijih godina, za ovu je prigodu оформljen i festival-ski tamburaški orkestar kojim je ravnila prof. Mira Temunović. Voditelji programa bili su Suzana Gagić, Karolina Stantić i Vladimir Lišić.

Tamburaški sastav »Patria« iz Županje ponio je titulu najboljeg debitanta

Pobjedničku pjesmu pod nazivom »Tambura je sve što imam« izveo je Ante Crnković

RADIJSKI PRIJENOS U SUSJEDNIM DRŽAVAMA

Ovogodišnji X. festival bunjevački pisama po prvi je put samostalno organizirala novoosnovana Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«, čiji je predsjednik prim. dr. Marko Sente, koji je ujedno i idejni tvorac ovoga festivala.

Osim u Subotici i okolini, po prvi se puta festival mogao, putem radija, izravno pratiti i u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj i šire u Vojvodini. Festival su prenosili Pitomi radio iz Pitomače, Radio Slatina, Radio Orahovica i Radio Čazma u Hrvatskoj, Radio Herceg Bosna iz Mostara, lokalne postaje Livno, Kupres,

Posušje, Busovača, Jajce, Čapljina i Vitez u Bosni i Hercegovini, Radio Croatica iz Budimpešte u Mađarskoj, te Radio Srbobran u Vojvodini, a festival je izravno prenosila subotička Televizija K23.

S obzirom da je festival natjecateljskog karaktera, stručni žiri ove su godine činili: *Berislav Skenderović, Nataša Kostadinović, Marijana Crnković, Đuro Parčetić i Tomislav Galić*. Najbolji tekst su birali: *Katarina Čeliković, Ljiljana Dulić, Milovan Miković, Tomislav Žigmanov i Ivana Petrekanić-Sić*.

DOJMOVI NAGRAĐENIH

»Pobjednička pjesma X. festivala nastala je Zagrebu«, kaže

Ante Crnković, ovogodišnji pobjednik Festivala bunjevački pisama. »Organizator mi je ponudio dvije pjesme, a sasvim slučajno sam odabrao pjesmu 'Tambura je sve što imam'. Jedino što je presudilo u odabiru je to što mi se ova pjesma više svidjela. Nagrada koju sam dobio pokazuje kako je odabir bio dobar, a ona je ujedno i poticaj za dalje, pa se nadam kako ću i nagodinu biti prisutan na ovom festivalu«, kaže Crnković.

Antun Letić Nune, kako smo već rekli, ove je godine dobio tri nagrade, koje su mu, kako sam kaže, iznimno drage. »Posebno mi je draga nagrada za najboljeg interpretatora jer tu do sada nisam dobio, a svakom izvođaču je bitno to priznanje. Do sada sam

sudjelovao na sedam festivala bunjevački pisama i nadam se da ću i sljedeće godine biti tu. Ovaj tekst, koji je napisala Gabrijela Diklić, imao sam već nekoliko godina pred očima, no tek se sad nekako uklopio u glazbu i ono što sam zamislio, a očigledno se svidjelo i publici i žiriju«, kaže Letić.

Svih 18 pjesama koje su izvedene na X. festivalu bunjevački pisama, ubrzo bi se trebale naći i na nosaču zvuka, i to već koncem sljedećeg mjeseca ili početkom prosinca, kažu organizatori. Do sada se, za ovih deset godina, na nosaču zvuka našlo preko 150 novih pjesama koje su izvedene na svim dosadašnjim festivalima bunjevački pisama, a na ovaj način sačuvane su od zaborava.

Željka Vukov

Trostruko nagrađivani izvođač X. festivala bunjevački pisama: Antun Letić Nune

Voditelji Festivala: Karolina Stantić, Vladimir Lišić i Suzana Gagić

KRISTINA ZEMAN, KOORDINACIJA ŽUPNOG CARITASA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Prvi smo u borbi protiv rastućeg siromaštva

Protiv siromaštva možemo se boriti jedino uz pomoć razumnih i djelotvornih političkih i ekonomskih odluka, koje ne zanemaruju prirodu osobe i njeno dostojanstvo, te se oslanjaju na socijalnu pravednost, solidarnost, ideje pravednog civilnog društva, kršćanske vrijednosti i društvenu odgovornost gospodarstvenika

Razgovor vodio: Dario Španović

Početkom 90-ih godina Caritas je u Srijemskoj Mitrovici počeo humanitarni rad kroz projekte urgentne pomoći (higijenski i prehrambeni paketi, lijekovi, ogrjevno drvo) te je tako pomagao najugroženije građane. U 2003. godini Caritas se transformirao u profesionalnog provajdera usluga europskog koncepta njege starih i nemoćnih osoba, u okviru dugoročnog razvojnog programa kućne njege i dnevnog centra. Kao integrativni dio dijecezanskog Caritasa za Srijem, zahvaljujući volonterima, zaposlenicima, a prije svega neprestanom radu i sposobnosti direktora Caritasa, mitrovačkog župnika Eduarda Španovića i koordinatorice župnog Caritasa Blažene Majke Terezije – Kristine Zeman, mitrovački je Caritas uključen u mnoge projekte i programe prevencije i suzbijanja siromaštva te stalne njege ugroženih osoba.

Kako djeluje Caritas u Srijemskoj Mitrovici?

Kao humanitarna organizacija Katoličke crkve svakodnevno susrećemo različite oblike siromaštva i ugroženosti. Svjedoci smo rastuće socijalne polarizacije i kao posljedice toga – urušenih digniteta, prihvaćenosti u društvu i obitelji. Zato je prirodno da smo prvi pozvani djelovati u građanskoj, političkoj i osobnoj domeni u borbi protiv siromaštva kroz različite akcije. Na koji način Caritas rješava ove probleme, odnosno koja je strategija za pomoć ugroženim osobama?

Caritas je predložio strategiju rješavanja problema siromaštva i socijalne isključenosti na trima razinama: kulturološka razina je početak prepoznavanja siromaštva; nakon toga slijedi politička

i ekonomska razina, jer se protiv siromaštva možemo boriti jedino uz pomoć razumnih i djelotvornih političkih i ekonomskih odluka, koje ne zanemaruju prirodu osobe i njeno dostojanstvo, te se oslanjaju na socijalnu pravednost, solidarnost, ideje pravednog civilnog društva, kršćanske vrijednosti i društvenu odgovornost gospodarstvenika. Treća su razina socijalne promje-

ma usluga, kojih u Caritasovoj službi kućne njege i stacionarne zaštite dnevnog centra ima oko 250, i to na samo 11 zaposlenika. Najznačajniji zajednički posao koji, kao partneri, s Caritasom rade lokalna samouprava i Dom zdravlja jest pisanje dva projekta prekogranične suradnje s Hrvatskom. Ovi se projekti tiču dnevnog centra za stare i nemoćne i dugotrajne njege.

ne gdje je ulaganje u integraciju i solidarnost i osiguravanje minimalnog stupnja socijalne zaštite za svakoga, najbolja prevencija siromaštva.

Koliki je utjecaj Caritasa u lokalnoj zajednici i postoji li potpora lokalnih vlasti?

Predstavljene reference učinile su da se Caritas pozicionira kao kredibilan i nezaobilazan partner u svojoj lokalnoj zajednici. Lokalna samouprava već petu godinu zaredom s velikim proračunskim izdvajanjima pomaže i financira rad našeg Caritasa, a tu su i drugi relevantni akteri na polju zaštite starih i nemoćnih osoba. Najvažniji su naš ugled i povjerenje među korisnici-

Caritas se u Srijemskoj Mitrovici nedavno uključio u Concept program. O čemu je riječ?

To je strateški dokument u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti starijih osoba i provodi se u 44 europske zemlje u kojima djeluje Caritas.

Krajem kolovoza posjetila vas je i tajnica Veleposlanstva Savezne Republike Njemačke. Koji je bio cilj ovog posjeta?

Cilj posjeta Urlike Altmann bio je uvid u primjenu projekta profesionalne kućne njege i integraciju ovog europskog modela izvaninstitucionalnog oblika socijalne zaštite starih i bolesnih osoba u socijalno-zdravstve-

ni sustav Srijemske Mitrovice. Vlada Njemačke financira ovaj projekt već punih šest godina, a sljedeće godine ulazi u posljednju fazu implementacije koja će trajati do kraja 2013. Osnovni cilj donora, odnosno Vlade Njemačke i Caritasa Njemačke, ovim razvojnim, dugoročnim projektom jest izgradnja strukture kućne njege kao najefikasnijeg i najekonomičnijeg koncepta socijalno-zdravstvene zaštite starih osoba i izgradnja kapaciteta koji će biti u skladu s europskim standardima. U svezi s tim Urlike Altmann se sastala u Gradskoj kući i s predstavnicima gradskih struktura, gradonačelnikom Branislavom Nedimovićem i resornom načelnicom Natašom Kopčić. U razgovoru je bilo riječi o uspješnoj provedbi ovog socijalnog projekta, njegovim implikacijama na širi zdravstveno-socijalni kontekst ove kategorije stanovništva, ali su razmotreni i drugi projekti i investicije koje Njemačka provodi u ovoj sredini. Zaključak je kako je Caritasov projekt potvrda da postoje dobri potencijali za daljnji razvoj, ali i za proširenje suradnje na druga polja, o čemu svjedoči i prva njemačka greenfield investicija koja na jesen kreće u Srijemskoj Mitrovici.

Caritas je 13. rujna organizirao i izložbu?

Bila je to izložba najboljih fotografija s natječaja Caritasa Srbije i Caritasa Italiana koji je ljetos bio otvoren. Sama izložba govori o siromaštvu u Srbiji. Napravljena je s ciljem senzibiliziranja javnosti o pitanju siromaštva i potpisivanja peticije protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Ova se Caritasova akcija provodi u 44 europske zemlje.

U ORGANIZACIJI CARITASA SUBOTIČKE BISKUPIJE

Znanje za njegu najbližih

Specifičan oblik obuke namijenjen svim sugrađanima kojima je neophodna savjetodavna pomoć u svakodnevnoj skrbi za bolesnog člana obitelji Caritas planira organizirati i u studenome

O d 2007. godine Caritas Subotičke biskupije provodi jedinstvenu edukaciju, kao svojevrsan oblik pomoći namijenjene obiteljima koje u svom okrilju imaju teške bolesnike i njeguju ih sami. Jednodnevni susreti za teorijsku i praktičnu obuku članova obitelji o njezi bolesnika odvijaju se nekoliko puta godišnje, a ovom, održanom 20. rujna, prisustvovalo je 16 polaznika. Sljedeća obuka planira se za 25. studeni.

»Edukacije drže naše medicinske sestre koje, inače, i na terenu pružaju usluge njege ostarjelim i bolesnim osobama«, kaže regionalni koordinator Caritasa Subotičke biskupije *Gabor Ric*. »Medicinske sestre Caritasa redovito sudjeluju u stručnom usavršavanju preko nacionalnog Caritasa i odlaze na seminare koje drže medicinski radnici, odnosno treneri i edukatori iz inozemstva, donoseći iskustva iz razvijenih europskih zemalja u području njege starih i bolesnih osoba. Ova suvremena saznanja medicinske sestre primjenjuju u svakodnevnom radu na terenu, a putem edukacija svoja znanja i nova saznanja prenose i članovima obitelji koji su svakodnevno uz bolesnike.«

»POKAŽITE NAM«

U slučajevima kada medicinske sestre radi njege izlaze u kuće bolesnika, one ujedno obučavaju i članove obitelji. Ali, Caritasu se s molbom da ih educiraju o svakodnevnoj njezi koju je potrebno pružiti teško pokretnoj ili nepokretnoj osobi u obitelji javljaju i drugi građani, koji inače nisu korisnici usluga Službe za njegu i pomoć u kući u okviru ove humanitarne organizacije, što je i bio

razlog da je Caritas svojevremeno započeo obuku zainteresiranih, i održava je u kontinuitetu već nekoliko godina.

ih i teorijski i praktički u njegu takvih bolesnika. I ovoga puta nazočni na edukaciji svesrdno su se trudili u praktičnom

zanimalo, a odnosi se na svakodnevne poslove oko bolesnih članova obitelji, kao što je način mijenjanja pelena, davanja obroka u postelji, podizanje nepokretnog bolesnika iz kreveta, postavljanje u invalidska kolica i slično.

Zajedno u zaštiti starih

Danas, 1. listopada, na Međunarodni dan starih, u središtu Subotice održava se manifestacija »Zajedno u zaštiti starih«, kojom će svoje usluge i djelatnost sugrađanima zajedničkim nastupom predstaviti Caritas, Gerontološki centar, Općinska udruga umirovljenika i Općinska organizacija Crvenog križa. U manifestaciji koja će trajati od 9 do 12 sati građanima će, osim informacija o djelatnosti i uslugama, biti ponuđena i mogućnost da izmjere krvni tlak i razinu šećera u krvi.

»Puno je ljudi koji njeguju svoje najbliže u svojoj kući, najčešće roditelje, i često nam dijelu svladati vještine koje im mnogo mogu pomoći u svakodnevnoj njezi«, kaže koordi-

ZA DOSTOJANSTVENU STAROST

U Caritasu u organizaciji edukacije održane u rujnu opredijelili su se da su u teorijskom dijelu jedna od tema bavi i specifičnostima starosti i promjenama psihe u poznom dobu.

»Djeca teško prihvaćaju da su im roditelji ostarjeli i da nisu više ono što su nekad bili, pa smo im pokušali nekako približiti što je starost i zašto su stari ljudi takvi kakvi su, jer starost donosi psihičke promjene koje trebaju shvatiti članovi obitelji kao njegovatelji, kako bi lakše razumjeli bolesnika, a kada ih shvate lakše je i njima koji ih njeguju. Zatim, govorili smo o dekubitusu, tj. ranama od ležanja, odnosno o načinima kako ih spriječiti«, dodaje Giza Skenderović o temama koje su okosnica edukacija za obitelji.

»Ovoga smo se puta odlučili govoriti i o vrlo teškoj temi, temi o kojoj se rijetko priča, ali je neumitno da se i s njom susrećemo, a to je njega umirućeg bolesnika. Znamo kako bolesnici i u tom teškom stanju najviše žele ostati u svom okruženju, pa je medicinska sestra govorila o tome kako treba pristupiti bolesniku koji je na samrti, da bi se smiraj života odvijao u dostojanstvu, da se i u tako teškim trenucima dostojanstveno njeguje i dostojanstveno ispraćaju članovi obitelji.«

K. Korponaić

se obraćaju da su im neke stvari nepoznate pa žele da dođe medicinska sestra uputi ih i pokaže im. To je razlog da onda povremeno pozovemo grupu zainteresiranih i uputimo

natorica Službe pomoći i njege u kući u okviru Caritasa *Giza Skenderović*.

U praktičnom dijelu obuke medicinske sestre su upućivale polaznike u sve ono što ih je

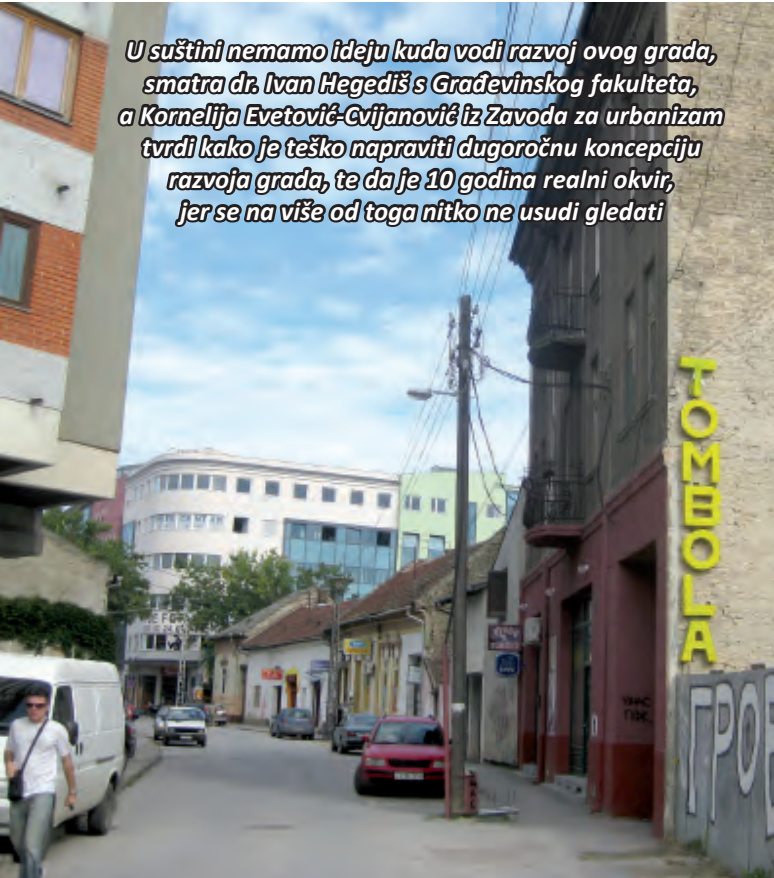
Služba njege i pomoći u kući

U okviru Službe za njegu i pomoć u kući pružaju se dvije vrste usluga starim ljudima: medicinska njega u kući koja podrazumijeva njegovanje bolesnih, polupokretnih i nepokretnih osoba i obavljaju je medicinske sestre, te tehnička pomoć u kući, odnosno održavanje higijene u kućanstvima, od strane geronto domaćica.

POČEO NOVI CIKLUS AGORE

Urbani razvoj ili stagnacija grada

U suštini nemamo ideju kuda vodi razvoj ovog grada, smatra dr. Ivan Hegediš s Građevinskog fakulteta, a Kornelija Evetović-Cvijanović iz Zavoda za urbanizam tvrdi kako je teško napraviti dugoročnu koncepciju razvoja grada, te da je 10 godina realni okvir, jer se na više od toga nitko ne usudi gledati

Ivan Hegediš

Ksenija Petovar

Kornelija
Evetović-Cvijanović

pravne države, pa i danas, 10 godina nakon političkih promjena, naše stručne i političke elite nisu napravile nikakvu radikalnu promjenu u odnosu prema pravnoj državi. Još uvijek imamo raskorak između zakona i njihove primjene», kaže Ksenija Petovar.

S druge strane, ona smatra kako je poseban problem nepoznavanje statusa građanstva, te da se mora formirati građanska država koja će uključiti građane u institucije, jer je bez toga nemoguće ostvariti kvalitetu života. Dodala je i kako je bespravna gradnja u posljednjih 20 godina, često i s urednim dozvolama, čista uzurpacija bez ikakvog socijalnog elementa, za razliku od bespravnih gradnji 40-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća.

BEZ PREDSTAVE O GRADU U BUDUĆNOSTI

Docent Građevinskog fakulteta u Subotici dr. *Ivan Hegediš* upozorava na to da je pitanje može li se kvaliteta života u gradu podići na višu razinu, »jer mi još uvijek raspravljamo o zgradi kazališta, o rušenju ove ili one kuće, bavimo se sami sobom, a ne bavimo se problemom grada kao fenomenom«.

»U suštini nemamo ideju kuda vodi razvoj ovog grada«, tvrdi dr. Hegediš. »Možda imamo

neke koncepcije, možda imamo neke pojedinačne predstave o tome kako treba izgledati ovaj grad, što trebamo uraditi da bi on bio ljepši i bolji, ali ideja o kojoj govorim jest ideja kako projicirati budućnost grada za 50 ili čak i 100 godina. To sliči znanstvenoj fantastici. To je problem, da mi u stvari takvu ideju nemamo. Nemamo predstavu o svom gradu u budućnosti, svi pojedinačno, a kamoli da je ta predstava zajednička. I tu će uvijek biti konflikata. Možemo izmišljati pravilnike, zakone, normative, što god hoćete, utjerivati to u neke šablone, ali nećemo postići ono što je cilj življenja u gradu, a to je da imamo udoban i kvalitetan život. E, to je ta priča, to je ta osnovna tema kojom se mi trebamo baviti.«

Voditeljica Službe za poslove urbanizma, izgradnje i uređivanja JP Zavoda za urbanizam *Kornelija Evetović-Cvijanović*, međutim, smatra kako je veoma teško napraviti dugoročnu viziju grada, tj. gradova, i zbog toga što su u posljednjih pet godina donesena dva zakona koji se tiču planiranja. Ujedno, ona vjeruje kako građanstvo nije izostavljeno iz prostornih i urbanističkih planova u gradu, posebice kod planova detaljne regulacije koji se izrađuju za određena područja. A to što u javnosti postoji vjerovanje kako su građani nezadovoljni stanjem, ona objašnjava time što na rasprave uvijek dolaze oni koji su nezadovoljni, dok zadovoljni ostaju kod kuće, pa je opći dojam da su svi nezadovoljni.

Z. Perušić

UZURPACIJA PROSTORA

Na tribini naslovljenoj Urbani razvoj ili stagnacija grada, profesorica Arhitektonskog i Geografskog fakulteta u Beogradu dr. *Ksenija Petovar* podsjetila je na vrijeme socijalizma kada je država imala monopol u procesima urbanizacije, a da je sada u tom prostoru ogroman broj aktera i ogroman broj novih, legitimnih i nelegitimnih interesa. Ona smatra kako i u ovom području glavnu prepreku čini nedostatak pravne države.

»U posljednjih 20 godina imamo apsolutno urušavanje

U sprkos nesvakidašnjem fizičkom preobražaju koji su gradovi u regiji doživjeli tijekom protekla dva desetljeća, ozbiljniji dijalog između predstavnika gradskih vlasti, građevinskih investitora, stručnjaka iz područja urbanističkog razvoja i samih građana, do sada uglavnom izostaje, a sam proces razvoja grada najčešće se odvija po logici tržišnih odnosa, praćenih diktatom kapitala i nejasnim pozicijama uključenih aktera.

Ovom je tvrdnjom novog urednika i voditelja Agore *Dušana Torbice*, kasnije dobrim dijelom i dokazanom, nakon ljetne stanke u subotu započeo novi ciklus tribina na kojima se razgovara o problemima i razvojnim strategijama Subotice.

Treba li sveučilište Subotici?

Sljedeća tribina Agore nosi naziv Treba li sveučilište Subotici?, a bit će održana u subotu, 2. listopada, na Otvorenom sveučilištu u dvorani 213. Početak je u 10 sati.

NA OBALI PALIČKOG JEZERA

Labud uljepšao pogled

Djeca su se najviše radovala labudu koga su u rujnu sa šetališta uz Paličko jezero mogla vidjeti u vodi uz samu obalu u blizini Ženskog štranda. Možda je prilazio i drugim dijelovima obale jezera, ali objektiv fotoaparata zabilježio je njegovu usamljenu šetnju uz poznati štrand i gracioznu pozu pred zadivljenim pogledima. Nije se plašio ljudi, dapače, prilazio je ispruženim rukama šetača, uzimao hranu i zadržavao se u blizini ljudi. Da to nije Bisa, nježnija polovica poznatog novosadskog ljubavnog labudog para i ljubimica iz Dunavskog parka, koja je nedavno zabrinula svoje simpatizere kada je nenadano napustila park i svog labuda Isu i odletjela u nepoznatom pravcu? Ali, nije, jer tajna Bisinog odlaska je ubrzo razriješena i lije-pa je ptica vraćena u Dunavski park. Kako mediji izvještavaju, Bisa je odletjela svojoj kući u Srijemsku Kamenicu i nekadašnjem vlasniku, bježeći vjerojatno od buke i gužve urbaniziranog svijeta i nametljivih posjetitelja, odakle su je ubrzo vratili. A palički labud? Krije li on kakvu tajnu o svom putovanju?

Labud na Paliću nije ništa neobično – uvjeravaju nas poznavatelji života i kretanja ptičjeg svijeta.

»Labud je vrsta ptice selice koja redovito migrira u jesen iz sjevernih dijelova Europe prema jugu i Sredozemlju, i u proljeće opet natrag. Trenutačno je razdoblje migracije, ali i mitarenja (promjene perja) pa se mnogi labudovi zaustavljaju za neko vrijeme na pogodnim staništima. Kod nas je jedno od takvih i Palić, gdje trenutačno boravi oko 50 jedinki. Nakon mitarenja najveći broj labudova će nastaviti put prema jugu.

Određeni manji broj ostaje zimovati u našoj regiji (Palić, Ludaš, Tresetište i sl.), što će ovisiti o smrzavanju i formiranju leda, jer je labudu potrebna otvorena voda. Posljednjih godina uvijek ima nekoliko parova koji se i gnijezde (u proljeće). Tijekom jačih zima idu južnije tražeći otvorene vode«, kažu *Vesna Vider*, stručna suradnica zaštite prirode, i *Oto Sekereš*, čuvar zaštite prirode - ornitolog iz JP »Palić-Ludaš«.

Stručnjaci ujedno upozoravaju kako labudovi, iako ljepotom i graciošnošću veoma privlače pozornost ljudi, istovremeno ugrožavaju

druge ptičje vrste, a evo na koji način: »U odnosu na zaštićena područja naše regije (Subotička pješčara, rezervati Ludaš i Selevenjske pustare, Palić) pojačano prisustvo labudova posljednjih godina ometa izvornu ptičju faunu. Labud je velika ptica, vrlo agresivna vrsta u doba gniježđenja, zauzima veliki prostor na vlažnim područjima i zahvaća mnogo od hranidbene baze. Kako su vlažna područja u našoj regiji skoro sasvim nestala (melioracije, odvodnjavanje), a naročito otvorena vodena okna u depresijama, mnoge vrste, stanarice i selice, nemaju dovoljno prostora za život. Zbog toga ih labud, zauzimajući prostor drugih prirodno uobičajenih vrsta, time ugrožava. Labud se odomaćio na našim predjelima od 70-ih godina i zbog toga jer ljudi, privučeni njegovim atraktivnim izgledom, imaju običaj jedinke hraniti i time ih privući da ostanu na terenu.«

K. Korponaić

Susret aviomodelara

Međunarodni susret aviomodelara održan je prošle subote na sportskom aerodromu na Paliću. Posjetitelji su imali prigodu vidjeti više od 70 modela motornih zrakoplova, jedrilica i helikoptera na daljinsko upravljanje. Sudjelovalo je oko 30 modelara iz Srbije i Mađarske, a zbog lošeg vremena gosti iz Hrvatske su ove godine otkazali sudjelovanje.

Ovo je peta godina zaredom kako Aviomodelarski klub »Subotica« organizira međunarodne susrete aviomodelara, a prema riječima *Emila Hanaka*, člana kluba i nastavnika modelarstva, premda su loše vrijeme i nešto jači vjetar pomalo ometali manifestaciju, ona je ipak uspješno održana uz priličnu posjećenost.

Inače, Subotica ima veliku tradiciju aviomodelarstva, koje se u gradu počelo razvijati neposredno poslije Drugog svjetskog rata kada je i osnovan klub. Danas klub broji oko 40 stalnih članova koji se, u svojim prostorijama u Ulici Matije Gupca, okupljaju tri puta tjedno. Juniore kluba, koje modelarstvu podučava Emil Hanak, za dva tjedna očekuje i natjecanje u Somboru.

S. M.

JUGOTON - CROATIA RECORDS d.o.o.
 Sremska Kamenica, Branka Ćopića 12
jugotoncrorec@gmail.com
www.crorec.hr

Prodavnica BEOGRAD
 Nušićev 27
 011 322 53 62

Prodavnica SUBOTICA
 Matka Vukovića 5
 024 522 920

www.jugoton.rs office@jugoton.rs

SKUPŠTINA GRADA USVOJILA REBALANS GRADSKOG PRORAČUNA

Nema novca za sve želje

Iz redova skupštinske oporbe upućene su oštre kritike: SNS smatra kako je deficit nastao kao posljedica nenamjenskog i neracionalnog trošenja sredstava, dok u SVM-u tvrde kako se u rebalansu pojavljuju brojke koje najvjerojatnije neće biti realizirane

Premda su u prvih šest mjeseci ove godine prihod gradskog proračuna ostvareni prema planu, ipak se do kraja godine očekuje deficit od 355 milijuna dinara. Rebalans gradskog proračuna bila je jedna od tridesetak točaka sjednice Skupštine grada održane u utorak, 28. rujna, oko koje se vodila dvosatna rasprava. Šefica Službe za financije *Dubravka Rodić* iznijela je kako je rebalans proračuna bilo neophodno uraditi iz dva razloga: kako bi se uvrstili neplanirani izvori sredstava koji su odobreni iz pokrajinskog i republičkog proračuna i već su stigli ili će stići tijekom godine, te kako bi se prilagodila struktura troškova kod korisnika proračuna radi njihovog nesmetanog funkcioniranja. Na temelju predloženih izmjena proračun je povećan za 308,640 milijuna dinara, te s tim izmjenama ukupni obujam za 2010. godinu iznosi 3,993 milijarde dinara, od čega su izvori tekući prihodi i primanja 3,851 milijarde, a prenesena sredstva iz prethodne godine 142 milijuna dinara.

Predloženi proračun ipak je planiran s deficitom jer, kako je rekla Dubravka Rodić, »tekući prihodi proračuna nedovoljni su da bi pokrili sve željene i planirane aktivnosti i troškove korisnika tijekom godine. Stoga se dio rashoda u proračunu planira pokriti iz neutrošenih sredstava iz prethodne godine a dio na temelju zaduživanja kod poslovne banke za kupovinu vojne imovine«.

Neplanirani prihodi koji su stigli ili će stići u gradski proračun s republičke i pokrajinske razine iznose oko 115,5 milijuna dinara. Najviše novca stiglo je iz Ministarstva za zaštitu

okoliša i prostornog planiranja i Fonda za zaštitu okoliša (oko 51,8 milijuna) i iz Ministarstva za infrastrukturu (50 milijuna dinara). Kada je pak riječ o rashodu, Skupština grada troši više od planiranog pa će dobiti dodatnih čak 7 milijuna dinara, također je za dio Gradske uprave dodano 11,9 milijuna dinara koji su namijenjeni za troškove obuke i opremanja komunalne policije, a Direkciji za izgradnju grada dodano je 72 milijuna dinara za namirenje duga za javnu rasvjetu, koji je ostao neplaćen iz prethodnog razdoblja. Također, 30 milijuna dinara odobreno je za predfinanciranje gradskih projekata koji su odobreni na natječajima EU.

INVESTICIJE BEZ ZAPOSŁJAVANJA

Iz redova skupštinske oporbe upućene su oštre kritike na predloženi rebalans, a Srpska napredna stranka iznijela je stav da je deficit u proračunu nastao kao posljedica nenamjenskog i neracionalnog trošenja sredstava, te kako je protiv zaduživanja kod poslovnih banaka radi pokrića deficita u proračunu. Šef vijećničke skupine SNS-a *Gojko Radić* rekao je kako je rebalans priprema za buduće izbore.

»Budući da znamo kako će biti raspisani izvanredni pokrajinski izbori, vidimo kako se pripremaju sredstva u proračunu za investicije pokrajine, a i ovdje vidimo da se nešto priprema. Ide se na investicije, što ne bi bio problem kada bi se građani zapošljavali, ali problem je što te investicije idu u privatne projekte za privatne osobe«, rekao je Radić. On je naveo primjer financiranja novog groblja u Aleksandrovu,

za čiju je izgradnju prometnice i komunalne infrastrukture gradska skupština izdvojila skoro 200 milijuna dinara. Pri tome Javno komunalno poduzeće »Pogrebno« nema pravo obavljati pogrebne usluge, i njegov se rad subvencionira iz gradskog proračuna, stoga, zaključio je Radić, građani Subotice putem poreza financiraju novo groblje, a profit se usmjerava u privatno poduzeće. On je također iznio kako su profit od prodanih prava gradnje u slučaju izgradnje »Metroa« u Subotici izvukle fizičke osobe, a ne grad Subotica, te kako je povrh toga na teret grada urađen i plan detaljne regulacije.

NIKAD VEĆI PRORAČUN I NIKAD MANJE NOVCA

»Nikad veći proračun ovog grada i nikad manje novca nismo vidjeli«, rekao je *Jenő Maglai*, šef vijećničke skupine Saveza vojvođanskih Mađara. On je ustvrdio kako proračun grada iznosi 4,842 milijarde, odnosno skoro 5 milijardi dinara, te da ovako visok proračun grad nije imao u posljednjih 10 godina. »S druge strane, kad pogledate kakva je realizacija tog proračuna onda ne vidite gdje je taj novac ili gdje odlazi. Doista je trebalo ozbiljno umijeće da se sve ovo sklopi, jer dosta je rupa gdje se vidi kako je u velikom dijelu riječ o novcu koji realno ne postoji. Kada pogledamo prihodovnu stranu u prvih šest mjeseci, onda vidimo gdje je doista realnost. A realnost je da su prihodi puno manji, napose oni koji se tiču poreza na fond plaća, imovinu i ostalih izvornih prihoda koji bi u najvećoj mjeri trebali puniti proračun grada. Kako onda dolazimo do brojke od skoro

pet milijardi dinara? Stoga što se ovdje pojavljuju brojke koje najvjerojatnije neće biti realizirane«, rekao je Maglai.

On je rekao kako je siguran da od planiranih 1,266 milijardi dinara za Direkciju, u ovo poduzeće do kraja rujna nije ušlo više od 600 milijuna dinara, te kako ne bi trebalo iskazivati ono što realno ne postoji. »I kad pogledate, što je Direkcija uradila? I dalje su ceste pune rupa. Sto pedeset jedan milijun dinara je predviđeno za ekologiju, a naši su građani trpjeli od ambrozije čitave godine, komarci su ih izujedali.« On je pohvalio to što su s viših razina vlasti ove godine stigla značajna sredstva u grad. »Gospodin *Dulić* je minimum 150 milijuna dinara prebacio ili predvidio da će prebaciti za grad Suboticu. Znači, može se dovući novac iz Beograda ako se hoće. Kad se drma stolica onda se bogami dovlači novac. Trebali ste to ranije početi, jer da je Subotica svake godine dobila po 200 milijuna dinara ovaj bi grad drugačije izgledao«, rekao je Maglai.

S. M.

Što biste vi promijenili?

Pod naslovom »Što biste vi promijenili?«, po treći put zaredom Erste Fondacija raspisala je natječaj za nagradu za društvene integracije u iznosu od 610.000 eura. Riječ je o natječaju koji nagrađuje integrativne napore nevladinog sektora, državne uprave, medija i vjerskih zajednica u Srbiji i regiji u procesima društvenih integracija.

Ova nagrada osmišljena je s ciljem da se promiču i nagrade sve organizacije koje su usmjerene na integraciju manjinskih društvenih grupa, osoba s posebnim potrebama, djece iz ugroženih kategorija društva, itd. U želji da pokažu kako obični ljudi mogu ostvariti svoje ciljeve razmišljajući na pravi način, dva člana tima Erste Fondacije za Nagradu za društvenu integraciju krenut će na turu biciklima kroz šest zemalja, kako bi s nevladinim organizacijama i predstavnicima medija razgovarali o nagradi i ohrabрили ih da se prijave na natječaj. Polazak je predviđen za 8. listopada iz Beča, a tijekom tva tjedna puta kroz srednju i jugoistočnu Europu »biciklisti« Erste Fondacije obići će Bratislavu, Pečuh, Osijek, Vukovar, Brčko, Beograd, Pančevo, Temišvar, Segedin i Budimpeštu. Natječaj je otvoren do 30. studenog, a više informacija može se pronaći putem linka: www.integrationaward.org.

Identificirani policajci koji su prijetili aktivistima SVM-a

Ured Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije i Policijska uprava Subotica obavijestili su predsjednika Saveza vojvođanskih Mađara *Istvána Pásztor*a da su pronađeni izvršitelji djela koje je on kazneno prijavio kao nepoznate pripadnike subotičke policije.

Naime, Pásztor je kazneno prijavio dvojicu nepoznatih policajaca koji su zaprijetili likvidacijom aktivistima SVM-a dok su lijepili plakate za proslavu dana Svetog Stjepana.

Policijska uprava Subotica je o događaju izvijestila i Osnovno tužiteljstvo u Subotici, koje je predmet prosljedilo Javnom tužiteljstvu Višeg suda u Subotici na izjašnjenje, vezano za osnovanost pokretanja kaznenog postupka protiv pripadnika policije.

»Ukoliko nakon učinkovitog i korektnog postupanja policijskih tijela, Osnovno i Više javno tužiteljstvo u Subotici budu isto tako učinkovito postupali, možemo se nadati da se u budućnosti slična djela neće ponoviti. Savez vojvođanskih Mađara će i ubuduće o daljnjem tijeku postupka obavještavati javnost«, priopćeno je iz Press službe SVM-a.

Sajam zapošljavanja

Nacionalna služba za zapošljavanje - Filijala Subotica organizira treći sajam zapošljavanja u 2010. godini za Sjevernobački okrug, koji će biti održan u petak, 1. listopada, od 11 do 14 sati u atriju hotela »Galeria«. Sudjelovanje na sajmu potvrdilo je 29 poslodavaca, koji su iskazali potrebu za oko 300 radnih mjesta u sljedećih pola godine. Tražena zanimanja su električar, bravar, metalostrugar, tesar, armirač, ličilac, gipsar, radnici u proizvodnji III. i IV. stupnja stručne spreme, menadžer prodaje, menadžer kvalitete, inženjeri, itd. Na sajmu će biti prisutni i novi investitori u Subotici: Norma Group, Dunkermotoren i Finat doo iz Bajmoka.

Počela rekonstrukcija Velikog parka

Vađenjem starih svjetiljki duž obale Paličkog jezera od Jahting kluba do Muškog štranda, poduzeće »Rasveta« započelo je radove na rekonstrukciji Velikog parka. Izvođač radova ima rok od 60 dana zamijeniti 50 svjetiljki uz obalu i 148 u parku, umjesto kojih će biti postavljene nove stilske svjetiljke. Osim toga bit će urađena i rekonstrukcija šetališta od Jahting kula do hotela Prezident, gdje će staze umjesto dosadašnjeg betona biti popločene klinker opekom.

S. M.

POVIJESNE HRVATSKE GRAĐEVINE (VI.)

Dvorci sjeverozapadne Hrvatske

Piše: Dario Španović

Nedaleko od mjesta Desinić, uzdižući se na jednom od mnogobrojnih brežuljaka sjeverozapadnog hrvatskog Zagorja, nalazi se dvorac Veliki Tabor. Najstariji dio dvorca, velika peterokutna kula, potječe iz 12. stoljeća, dok su ostale kule polukružnog oblika građene tijekom 15. i 16. stoljeća. Posljednji radovi na dvorcu datiraju s početka 19. stoljeća kada su izgrađena današnja ulazna vrata. Masivni zidovi te nadmorska visina od 334 metra uvjetuju da u više od 3500 četvornih metara dvorca i tijekom ljeta vlada svježina i ugodna temperatura.

Vanjsku ljepotu dvorca dočarava i dvanaest različitih krovnih pokrova kao i starinski bunar dubok više od 30 metara. Unutarnji izgled dvorca krase dvorska kapela, vinski podrum, dvorane i galerije, a po svojoj se ljepoti posebice ističe velika rustikalna dvorana ukrašena helebardama.

MALI TABOR

Osim Velikog Tabora u Zagorju se nalazi i dvorac Mali Tabor, koji je smješten u blizini mjesta Hum na Sutli u neposrednoj blizini granice sa Slovenijom.

Premda se prvi put u pisanim izvorima pojavljuje krajem 15. stoljeća, njegov je nastanak nesumnjivo starijeg datuma. Početkom 16. stoljeća Mali Tabor je bio u vlasništvu hrvatsko-ugarskog bana *Ivana Korvina* nakon čega dolazi u posjed plemićke obitelji *Rattkay* u čijem vlasništvu ostaje tri stoljeća. Nakon obitelji *Rattkay* ženidbenim vezama dvorac dolazi u posjed obitelji *Jelačić*, a posljednji gospodari su iz plemićke obitelji *Kavangha* u čijem je vlasništvu sve do kraja Drugog svjetskog rata.

Svoju prvobinu namjenu Mali Tabor je imao kao vojna utvrda, no krajem 17. stoljeća utvrda je rekonstrukcijom i doziđivanjem pretvorena u dvokrilni dvorac s unutarnjim dvorištem i četirima cilindričnim kulama, a porušeni su i južni i istočni obrambeni zidovi. Ponovnom nadogradnjom u 19. stoljeću pretvoren je u jednokatni barokni dvorac. Radi preuređenja srušen je sjeverni zid te je preostao samo zapadni obrambeni zid.

DVORAC LUŽNICA I NOVI DVORI JELAČIĆEVI

Ova dva dvorca nalaze se u sjeverozapadnom dijelu Hrvat-

ske u gradu Zaprešiću koji pripada Zagrebačkoj županiji. Dvorac Lužnica u dokumentima prvi se put spominje 1673. godine. Današnji izgled trokrilnog, jednokatnog dvorca s dvjema kulama dobiva u prvoj polovici 18. stoljeća. Prvi gospodari dvorca su članovi obitelji *Čikulin*, koji su se 1612. godine doselili u Lužnicu iz primorja, gdje su bili upravitelji imanja

park uređen u engleskom stilu, kao i jezero.

Osim dvorca Lužnica u Zaprešiću se nalaze i Novi dvori Jelačićevi, iznimno važan kulturno-povijesni kompleks. Novi dvori su očuvani kao cijeli kompleks koji se prostire na 20 hektara i obuhvaća vlastelinski dvorac s gospodarskim objektima, kapelu sv. Josipa i obiteljsku grobnicu Jelačića. Dvorac se prvi put spominje krajem 16. stoljeća, a njegovi gospodari su plemići Zrinski. Nakon sloma obitelji Zrinskih dvorac kupuje obitelj Čikulin. Nakon što je 1746. godine obitelj Čikulin izumrla dvorac se nalazi u vlasništvu obitelji *Sermag*, zatim *Festetić* i *Erdody*, a 1852. godi-

Dvorac Lužnica

plemića *Zrinskih*. Od početka 18. stoljeća vlasnik dvorca je obitelj *Rauch*. Nakon 1925. godine Lužnica je u vlasništvu Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog.

Unutrašnjost dvorca, pokraj soba, galerija i dvorana, krase kapela urađena u rokoko stilu, kao i veliko rezbareno drveno stubište iz 1791. godine. Središnja dvorana uređena je u baroknom stilu s velikim ugrađenim baroknim ormarima. Dvorac izvana krase četiri cilindrične kule, a južno pročelje dvorca ukrašeno je reljefnim poprsjima muških i ženskih likova. Oko dvorca na površini od 8 hektara nalazi se veliki

ne ga kupuje ban Josip Jelačić. Josip Jelačić je dvorac nadgradio i preuređio – pročelje je uređeno u stilu engleske neogotike, a ulaz naglašen stupastim zabatom. U parku oko dvorca izgrađena je neogotička kapela sv. Josipa u kojoj su pokopani Josip Jelačić, njegova kćer *Ana* i brat *Antun*. Njihovi posmrtni ostaci su kasnije preneseni u obiteljsku grobnicu koju je 1884. godine izgradio Josipov brat Đuro po nacrtima najpoznatijeg arhitekta tog doba *Hermana Bolleua*. Dvorac je u posjedu obitelji Jelačić ostao do 1934. godine, kada su ga *Vera* i *Anka Jelačić* kao nacionalnu baštinu ostavile hrvatskom narodu.

Veliki Tabor

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Sándora Molczera – Prvomajska 9

Pravilnom restauracijom pokazala bi se ljepota ove fasade koja ima parove golubica u timpanonima prozora i prekrasna secesijska ženska lica u osnovi trokutastih zabata rizalita

Piše: dr. Viktorija Aladžić

U našim današnjim urbanističkim planovima osnovna jedinica planiranja je urbani blok. Iako se u urbanističkoj teoriji izučavaju i zgrada, parcela i put kao osnovni elementi fizičke strukture grada, te ulica, urbani blok i trg kao skupni oblici fizičke strukture grada, urbanisti su uglavnom koncentrirani na urbani blok. Planiranje na razini urbanog bloka potiskuje javnu površinu ulice u drugi plan, a ono što je relevantno je da su urbani blokovi lijepo poredani s objektima istih ili ujednačenih oblika, što se može uočiti samo na crtežu. Na razini grada to se ne uočava, ulica gubi svoj individualni karakter, jer više nije predmet planiranja, osim kao prometnica.

Urbanističko planiranje svodi se na statistiku potrebnih površina i lijepo i pravilno iscrtane crteže s urednim kvadratima urbanih blokova i ravnim, bezličnim, identičnim ulicama. Kada se planira na razini urbanog bloka onda je blok sam za sebe jedna cjelina koja je sa svih strana ista, te su i ulice sa sve četiri strane bloka iste, odnosno jednolične i monotone. Iako se u urbanističkoj teoriji već više desetljeća govori o potrebi izbjegavanja monotonijske i jednoličnosti suvremenih naselja, to kao da praksi izmiče.

ULICE INDIVIDUALNOG KARAKTERA I POSEBNOSTI

No, kako se to radilo nekada? Urbani blok nije razmatran kao

važan dio plana, njegovo je uređenje bilo prepušteno vlasnicima parcela, iako su neki zahtjevi u svezi s tim bili postavljeni u važećim građevinskim pravilnicima. U urbanističkom planiranju XIX. stoljeća trg i ulica su bili najvažniji elementi planiranja grada, svaki trg i svaka ulica bili su posebno tretirani, kao individualni prostori, koji su se individualno planirali i razvijali. Na taj bi način grad XIX. stoljeća dobio ulice od kojih je svaka bila drugačija, od kojih je svaka imala svoj individualni karakter i posebnost. Osim toga, uglavnom nije bilo propisano kog oblika i širine u osnovi treba biti objekt na parceli, bilo je samo propisano da zgrada svojom podužnom fasadom mora biti orijentirana prema ulici i postavljena na regulacijsku liniju ulice, a postojali su i zahtjevi u svezi s visinom objekta. U slučaju vila objekt je morao biti uvučen na parceli u odnosu na regulacijsku liniju ulice. Rezultat ovog planiranja nisu bili crteži lijepih, pravilnih, simetričnih urbanih blokova, kao što je to danas slučaj, već je širina zgrada u osnovi varirala, ali za sam izgled javnog prostora širina zgrade nema nikakvog značaja, niti pak za unutrašnjost parcele.

GRADNJA U TADA NEREPREZENTATIVNOM DIJELU GRADA

Prvomajska ulica u Subotici ima svoj jedinstveni karakter koji je proistekao iz uvjeta u kojima je

ulica nastala u XIX. stoljeću. Duž ove ulice nekada je protjecao Vrbov potok, a njen je južni dio bila Mlaka. Budući da ovo nije bio reprezentativni dio grada, u njoj su se u početku gradile prizemne seoske kuće zabatom orijentirane prema ulici kakvih još uvijek ima u njenom južnom dijelu. Vremenom se u njoj počinju graditi i skromne građanske kuće, među kojima je bila i kuća Sándora Molczera, danas u Prvomajskoj 9.

Ova je parcela 1838. godine pripadala Istvánu Irzsaku i na njoj se već nalazila seoska trodijelna kuća. Do katastarskog premjera grada 1878. godine kuća je već bila dozidana s ulice tako da je dobila osnovu u obliku slova L i postala je građanska kuća. Sljedeći poznati vlasnik kuće bio je Lajos Kunszabó, koji je dogradio ostavu i sobe 1886. i 1896. godine,¹ čime je dvorišni krak kuće produžio sve do kraja parcele. Nakon toga kuću je kupio Sándor Molczér i 1910. godine predao molbu za adaptaciju ove kuće.²

Projekt adaptacije i dogradnje kuće u današnjoj Prvomajskoj ulici 9 potpisao je sam Sándor Molczér. O njemu se za sada ne zna puno. Ipak, poznato je kako je pripadao obitelji zidara i građevinskih poduzimaca, te je vjerojatno i sam bio zidar-ski majstor i zahvaljujući tome

mogao je uraditi projekte jednostavnijih kuća, pa i svoje. Adaptacija fasade na kući u Prvomajskoj 9 ipak nije urađena prema Molczérovu projektu. Fasada je dobila secesijsku dekoraciju kao što je bilo predviđeno projektom, ali su primijenjeni drugačiji dekorativni ukrasi od planiranih. Ova je fasada neobična i odudara od prevladajućih stilova secesije u Subotici. Dekorativni ukrasi su izvedeni od zsolnai keramike indigo boje, koja je danas obojena smeđom bojom i zbog toga neupadljiva. Pravilnom restauracijom pokazala bi se ljepota ove fasade koja ima parove golubica u timpanonima prozora i prekrasna secesijska ženska lica u osnovi trokutastih zabata rizalita. Ako tome dodamo potkrovnji dekorativni floralni vijenac, govorimo o još jednom, danas oronulom, biseru subotičke arhitekture.

Iako je posjedovao još jednu kuću i vilu na Paliću, Sándor Molczér je stanovao u ovoj kući, koja je do sada već prilično devastirana, a na žalost Planom detaljne regulacije za dio prostora ovičenog ulicama Maksima Gorkog, Beogradskog puta, Blaška Rajića i Senčanskog puta u Subotici iz 2007. godine predviđena za rušenje. Izgradnjom novih četverokratnih objekata u Prvomajskoj ulici, kao što je to već učinjeno na praznoj parceli preko puta, ova će ulica zauvijek izgubiti svoj jedinstveni karakter.

¹ Signature projekata sačuvanih u Historijskom arhivu Subotice poznate autoru.

² Signatura projekta sačuvanog u Historijskom arhivu Subotice poznata autoru.

IZVANREDNA SKUPŠTINA DIONIČARA AD »MLADI BORAC« SONTA

Novi zastupnik, stari problemi

Na izvanrednoj skupštini dioničara izabran novi privremeni upravni i nadzorni odbor, ujedno predstavljen i novi zastupnik kapitala državnog Akcijskog fonda * Direktor i preostali radnici uspješno čuvaju imovinu poduzeća od kojega svi dižu ruke

Izvanredna skupština dioničara AD »Mladi borac« održana je u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti u četvrtak, 16. rujna. O zanimanju preostalih malih dioničara za sudbinu

macijom, uz primjedbe malih dioničara na kasno sazivanje izvanredne skupštine, jer je svima poznato kako su članovi upravnog odbora *Željko Kiš* i *Radovan Štrbac* u istražnom zatvoru.

Podsjetimo čitatelje, Poljoprivredno dobro »Mladi borac« u Agenciji za privredne registre upisano je kao dioničko društvo sa 70 postotaka državnog vlasništva, s 44 zaposlenika, s posjedom od 305 hektara i još 1300 hektara zemlje u državnom vlasništvu koju obrađuje. Član Upravnog odbora »Mladog borca« bio je advokat *Radovan Štrbac*, koji je uhićen zbog sumnji da je za *Darka Šarića* kupovao poduzeća u Srbiji i na taj način 'prao' novac od šverca narkotika. On je zakupio »Mladi borac« od Akcijskog fonda Srbije 2. srpnja 2009. godine tako što je isplatio sve dugove, a od tada uzima i cjelokupnu zaradu poduzeća. Poduzeće je registrirano za gajenje žita, drugih usjeva i zasada, te za vanjskotrgovinski promet i usluge u vanjskotrgovinskom prometu. Po financijskom izvješću, zarada u 2008. godini bila

je 1.134.000 dinara, no, malim dioničarima nisu isplaćene nikakve dividende. Do ožujka 2009. godine vlasnik »Mladog borca« bio je kontroverzni biznismen *Mile Jerković*. Iako je ovog

ma stvorena potpuno kriva slika o 'Mladom borcu'. Pokraj svega što nam se izdešavalo u procesu privatizacije, pa i nakon raskida ugovora s bivšim vlasnikom, uspjeli smo prevladati krizu i s

Direktor »Mladog borca«
Stevan Živković

poduzeća svjedoči podatak da ih je skupu bilo nazočno svega petero. Skupštinu je vodio, a tek na inzistiranje jednoga od dioničara nazočnima se i predstavio, novi zastupnik kapitala državnog Akcijskog fonda *Miroslav Cicmil* iz Vrbasa. Odluke o razrješenju starog upravnog i nadzornog odbora, te o imenovanju novih, donesene su akla-

Skupština dioničara

samozvanog kralja cesta i oranica zbog šverca cigareta iz Hrvatske Vrhovni sud Srbije u srpnju 2009. osudio na tri godine zatvora, njegov prigovor na pravosnažnost presude još uvijek nije razmotren, tako da ni do sada nije upućen na izdržavanje kazne.

Direktor »Mladog borca« *Stevan Živković* i preostalih tridesetak radnika uz velike napore održavaju kontinuitet proizvodnje.

»Mislim da je u nekim mediji-

raspoložućim ljudskim potencijalom i mehanizacijom organizirati proizvodnju. Sada smo u fazi skidanja ove godine zasijanih kultura. Funkcioniramo tako što smo svu proizvodnju ugovorili s novosadskim Institutom i sa 'Semenarstvom'. Sva smo radna mjesta uspjeli sačuvati, a uspješno održavamo i kontinuitet u isplati osobnih dohodaka. Jedino nismo u stanju servisirati stare dugove«, kaže *Živković*.

Ivan Andrašić

KARAVANA ZDRAVLJA U SONTI

Stanje za zabrinutost

U okviru projekta Foruma žena DS-a »Karavana zdravlja« volonterska medicinska ekipa boravila je u Sonti u subotu, 18. rujna. Svima koji su to željeli mjeriti su tlak i razina šećera u krvi, a Sonćanke su informirane o prevenciji i ranom otkrivanju malignih bolesti, prije svih tumora dojke. Ova opaka bolest jedan je od vodećih uzroka prijevremene smrti kod ženskog dijela populacije. Otkrivanjem tumora u ranoj fazi znatno se povećavaju šanse za uspješno liječenje.

Odaziv Sonćanki bio je solidan. Pregledano je blizu 100 žena, a brine podatak da je zbog evidentnih sumnji u postojanje anomalija na daljnje pretrage upućeno njih desetak.

»Ova akcija pokazala nam je koliko je naš zdravstveni status ugrožen ekonomskom krizom. Iduće godine namjeravamo organizirati više sličnih akcija, jer prevencija i edukacija su temelji zdravlja čovjeka«, kaže predsjednik MO DS-a *Veljko Bačić*.

I. A.

ODLUKE S POSLJEDNJE SKUPŠTINE GRADA SOMBORA

Novo poduzeće i nove ulice

Vijećnici Skupštine grada Sombora jednoglasno su prihvatili odluku za pokretanje inicijative kako bi se stvorilo poljoprivredno poduzeće po modelu beogradskog PKB-a. Osnivač i vlasnik poduzeća bila bi Skupština grada, a činili bi ga »Graničar« iz Gakova, »Aleksa Šantić« iz istoimenog mjesta i PP »Stanišić«. Ove se tri tvrtke bore s milijunskim dugovanjima koje su naslijedile, a prošle i ove godine je za njih poništen ugovor o privatizaciji.

Vijećnici su odlučili da Skupština grada sudjeluje u sufinanciranju rekonstrukcije i adaptacije fasade Gradskog muzeja, objekata Gradske knjižnice »Karlo Bijelicki«,

Kulturnog centra »Laza Kostić«, ljetne scene Narodnog kazališta, Sportskog centra i bazena

u Aleksa Šantiću. Grad bi trebao osigurati polovicu sredstava od 80 posto ukupne vrijednosti

projekata preko poslovnih banaka, u okviru programa podrške građevinskoj industriji u uslovima svjetske ekonomske krize Vlade Srbije. Rok za otplatu kredita je 5 godina.

Skupština grada je odobrila nove nazive ulica u Bačkom Monoštoru i Obziru, a i Sombor je dobio nove nazive ulica: Miodraga Petrovića Čkalje, Pavla Vujisića, Rajsko naselje, Cvjetna ulica, Mali sokak i druge.

Također, vijećnici su se dogovorili da lokacija postrojenja za skladištenje, tretman i odlaganje otpada i građevinskog materijala bude uz postojeći gradski deponij u Rančevu.

Z. G.

U BAČKOM BREGU ODRŽANI DRUGI MIHOLJDANSKI SUSRETI

Slastice za najpotrebitije

Na najvećoj uzvišici u Bačkom Bregu, u Ulici Rade Končara, odnosno u Čokotu – kako od davnina mještani zovu ovaj sokak, stoji crkva svetog Mihovila, koja se prvo uoči kada dolazite u ovo selo. Berežani će u nedjelju proslaviti svoje proštenje, a tjedan dana prije proštenja Udruga građana »Brežanke« organizira manifestaciju »Miholjdanski susreti«. Prošle subote u Domu kulture u Bregu okupile su se žene iz: Koluta, Bezdana, Bačkog Monoštora, Sombora, Ridice, Doroslova, Stanišića i Gakova, ali i žene iz Santova (Mađarska) i Batine (Hrvatska), tako da je ova manifestacija postala međunarodnog karaktera.

Izložbu na kojoj su se mogli vidjeti (i probati) kolači, peciva i ručni radovi, otvorio je član Gradskog vijeća Sombora *Mata Matarić*. Osim spomenutih, svoj je štand imala i udruga roditelja, kao i djeca mentalno ometena u razvoju iz Sombora. U programu su sa svojom učite-

ljicom *Jasnom Kovačev* sudjelovala i djeca mjesne Osnovne škole »Moša Pijade« i napisali radove na temu proštenja. Svih deset radova, koliko ih je prijavljeno, nagrađeno je, a nagrade su bile jednostavne i najbolje za djecu – zahvalnice i čokolade. Djeca su se poslužila i izloženim kolačima. Nagrađeni su i odrasli. Nagradu za najljepšu i najšareniju tacnu ukrašenu kolačima dobile su žene iz Koluta, dok su žene iz Doroslova dobile nagradu za najljepše uređen štand.

Održana je i revija nošnji gdje su domaćini bili najbrojniji, a sudjelovale su i žene iz Bezdana, Koluta i Doroslova.

Pri osnivanju udruge »Brežanke« odlučeno je da ona bude humanitarnog karaktera i da pomaže najpotrebitijima. Od te ideje nisu odstupili ni poslije ovih drugih po redu »Miholjdanskih susreta«, te su prošloga ponedjeljka sve šarene slastice ove vrijedne i brižne žene darovale starima i bolesnima, odnosno Gerontološkom centru u Somboru.

Z. Gorjanac

Susrete je otvorio Mata Matarić

PRIKAZ OBIČAJA PEČENJA RAKIJE NA SALAŠU IPŠA KOD ČEMINCA, U BARANJI

Čiča peče rakiju

Književne večeri, sajam obrtništva i poduzetništva, sajam starina, izložba oldtimer, likovne kolonije, izložbe rukotvorina, natjecanje

u kuhanju fiša, susreti filatelista i numizmatičara, rock koncerti, konjičke priredbe, smotre sva-tovskih zaprega, nastupi kulturno-umjetničkih društava - samo

su dio događanja koja su obilježila ovogodišnju manifestaciju »Jesen u Baranji« održanu od petka 17. do nedjelje 26. rujna u Baranji.

Na programu ove manifestacije bio je i prikaz običaja pečenja rakije na salašu Ipša, kraj Čemince. Ova je »rakijada« održana u četvrtak, 23. rujna, i bila je popraćena bogatom gastropodnom i tamburaškom svirkom. Na salašu se okupilo oko stotinjak gostiju među kojima su bili gradonačelnik Belog Manastira *Ivan Doboš*, zamjenik gradonačelnika *Živko Jalšovec*, poznati književnik *Mirko Hunjadi* te nekadašnji profesor Gimnazije u Belom Manastiru, čija je kći *Andrea Ipša* vlasnica salaša.

Razvojem seoskog turizma u Baranji obitelj Ipša je sebe pronašla u toj priči i sada imaju dvije dvokrevetne sobe za goste,

četiri konja za školu jahanja, sitne domaće životinje rastrčane po dvorištu i ljubimicu – kravu Mazu. Ova se obitelj bavi i plateničkom proizvodnjom povrća koju polako proširuju, kako bi goste uvijek mogli ponuditi isključivo zdravom domaćom hranom. Za dvije će godine dobiti ekoznak.

Prikaz običaja pečenja rakije nazvan je »Čiča peče rakiju«, a rakija se pekla u trima kazanima. Dok je svježa »šljiva« polako curila, ispod kazana se okretala mesnata slanina iz koje je na žar »curila« mast. Uz tamburašku svirku sunce je potonulo u prostrane njive oko salaša, »iscurilo« je dnevno svjetlo i upaljeni su fenjeri, a gosti se nisu mogli tako lako odvojiti od mjesta koje podsjeća na prošlost i na neko ljepše vrijeme.

Z. Gorjanac

U GRADSKOJ ČETVRTI NOVI GRAD U OSIJEKU

Zablistala Šokačka grana

Zablistala je Šokačka grana prošle srijede i u punome se sjaju predstavila Gradskoj četvrti Novi grad, četvrti u kojoj onedavna ima nove prostorije. Pozvali su Šokci na druženje sve žitelje Novoga grada, institucije koje tu djeluju i umirovljenike, s kojima ove prostore dijele, i sve ljude dobre volje, pa je dvorana bila prepuna.

Goste i prijatelje najprije je pozdravila predsjednica

Vera Erl i podsjetila na pređeni put proteklih pet godina. Podsjetila je i na značajne projekte po kojima je Šokačka grana poznata: Urbani Šokci, međunarodna suradnja duga pet godina, Šokačka čitanka, Šokci u povijesti, znanosti, kulturi, Šokački suvenir gradu Osijeku i još puno toga. Pun hvale za Šokačku granu bio je i osječko-baranjski župan *Vladimir Šišljagić*, istaknuvši

kako je ova udruga partner i Gradu i Županiji.

I potekla je pjesma. Lijepa, vesela, razdragana, šokačka. Prekrasan splet šokačkih pjesama i plesova uz samicu *Franje Verića* i gajde *Ivana Lovića*, tri tamburaška sastava - Šokačka duša, Bečarine i Zlatni klas, žensku pjevačku skupinu Šokice, mušku pjevačku skupinu Šokci, pa folklornu skupinu Šokačke grane i na kraju je nastupio gost

iznenađenja, solist *Željko Vitovski* koji nastupa s Ravnicom. Iz pjesme u kolo, iz kola u pjesmu i tako čitavu večer, pa je brojna publika uživala i nesebično sudionike nagradila pljeskom.

Dožupan *Željko Kraljić*, inače Šokac iz Mitrovice, nije odolio a da se ne vrati pet godina unazad, kada je u šećeranskom sindikalnom domu osnovana Šokačka grana, kada su doneseni kvalitetni i ambiciozni programi, pa je za samo pet godina Šokačka grana postala sinonim za kvalitetu u radu i dobru organiziranost u promicanju šokaštva i hrvatstva na ovim prostorima, a posebice intelektualnoga dijela na istraživanju korijena i na toj osnovi izradi projekata i ambicioznih programa. Takva Šokačka grana treba biti okosnica rada i zajedništva svih Šokaca-Hrvata na prostorima s obiju strana Dunava i Save, a uvjeren je da ona to i jest.

Slavko Žebić

U OPRISAVCIMA KRAJ SLAVONSKOG BRODA ODRŽANO TRADICIONALNO OKUPLJANJE ISELJENIH PETROVARADINACA

Petrovaradinci ispred crkve Uzvišenja sv. Križa u Oprisavcima

Izabran novi predsjednik

Bivši stanovnici Petrovaradina okupili su se prošle nedjelje kako bi odškrinuli dio neizbrisive hrvatske povijesti Srijema i Petrovaradina

Kao i svake godine poslije blagdana Uzvišenja svetog Križa, pitomo slavonsko selo Oprisavci, pokraj Slavonskog Broda, bilo je mjesto tradicionalnog okupljanja iseljenih Petrovaradinaca koji su stoljećima stajali na vjetrometini zbivanja, a povijesna sudbina im nikako nije bila naklonjena. Bivši stanovnici ovog starog i slavnog grada na desnoj obali Dunava, ponosnog na svoju bogatu prošlost i tradiciju slobode i pravde, okupili su se prošle nedjelje kako bi odškrinuli dio neizbrisive hrvatske povijesti Srijema i Petrovaradina, grada koji je početkom XX. stoljeća s 98 posto hrvatskog stanovništva bio »najhrvatskiji« grad, a sada njegovih stanovnika ima više u Hrvatskoj i svijetu nego u samom Petrovaradinu.

Zar je potrebno ikoga podsjećati na duboke povijesne tragove koje je ostavio taj vidikovac široke i beskrajne srijemske ravnice okružene moćnim rijekama Dunavom i Savom, Bosutom i Vukom, za koji su još stari Rimljani govorili da je »delicium mundi« – raj zemaljski? Ima li onih koji ne znaju za četiri petrovaradinske crkve: svetog Roka, Snježne Gospe Tekijske, svetog Jurja i svetog Križa, onih koji ne

znaju za povijesnu 1716. godinu i veliku pobjedu nad turskom vojskom kod Petrovaradina, za Petrovaradinsku tvrđavu, taj biser vojnog baroka, čiji su hodnici i komunikacije dugi oko 16 kilometara, ili nisu svjesni činjenice da je to grad u kojem je 1801. godine rođen jedan od najvećih Hrvata svih vremena,

Petrovaradinaca »Ban Josip Jelačić«, a okupljanje je započelo tradicionalnom sv. misom za Srijemce u crkvi Uzvišenja svetog Križa koju je služio vlč. *Stjepan Sokolović*, domaćin ovog susreta, u čijim se prostorima iseljeni Petrovaradinci okupljaju već godinama. Petrovaradinci su uvijek bili počašćeni dobro-

Novi i bivši predsjednik Marijan Jergovski i Jakov Ivančić s počasnim predsjednikom vlč. Stjepanom Sokolovićem.

veliki ban *Josip Jelačić*, čije ime nosi i centralni trg glavnog grada Republike Hrvatske?

ČVRSTI U VJERI

Organizator ovogodišnjeg susreta je Zavičajna udruga

tom svog bivšeg dugogodišnjeg župnika koji je u Petrovaradinu, u župu sv. Roka, stigao 15. ožujka daleke 1969. godine, kao mladi župnik i u njoj ostao punih 17 godina.

Zamoljen da za naš list komentira ova redovita okuplja-

nja iseljenih Petrovaradinaca, vlč. *Stjepan Sokolović* je rekao kako mu je žao što iseljeni Petrovaradinci nisu više tamo gdje pripadaju i srcem i dušom, u svome rodnom gradu, jer su oni, kao i njihovi roditelji, dio bogate i slavne prošlosti Petrovaradina, ali i da mu je drago što nisu zaboravili svoj Petrovaradin te su osnovali i svoju zavičajnu udrugu koja djeluje u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, te da su ostali jaki u svojoj katoličkoj vjeri.

IZBORNA SKUPŠTINA

Nakon sv. mise Petrovaradinci su održali i redovitu Izbornu skupštinu svoje udruge koju je otvorio predsjednik *Jakov Ivančić* i podnio izvješće o radu udruge u prethodnom razdoblju, kao i financijsko izvješće. Nakon prihvaćanja oba izvješća i usvajanja plana rada u sljedećem razdoblju Petrovaradinci su izabrali i novo čelnstvo udruge koje sada čine: *Marijan Jergovski* iz Zagreba je novi predsjednik, nova tajnica je *Ana Kiš* iz Osijeka, dok će se financijama u sljedećem dvogodišnjem razdoblju baviti *Marija Kikić* iz Brdovca pokraj Zagreba. Osim njih, novi Upravni odbor Zavičajne udruge Petrovaradinaca »Ban Josip Jelačić« čine i *Josip Topić* iz Rijeke, *Tomislav Kiš* iz Bjelovara, *Josip Petanjak* iz Zagreba, *Nikola Jelečanin* iz Velike Gorice i bivši predsjednik *Jakov Ivančić* iz Osijeka. Skupština je jednoglasno izabrala i vlč. *Stjepana Sokolovića* i, posmrtno, vlč. *Stjepana Milera* za svoje počasne predsjednike, u znak zahvalnosti za sve ono što su svojim dugogodišnjim djelovanjem učinili za njihov rodni grad.

Z. Ž.

U SONTI ODRŽAN »GROŽĐEBAL 2010«

U slavu vina

Tradicionalnu, 79. po redu manifestaciju vina, pjesme i veselja
»Grožđebal 2010« organizirao je OKUD »Ivo Lola Ribar«

Tradicionalna manifestacija vina, pjesme i veselja »Grožđebal 2010«, 79. po redu, održana je u Sonti od 24. do 26. rujna u organizaciji OKUD-a »Ivo Lola Ribar«. U tri dana održavanja brojni Sončani i njihovi gosti našli su sadržaje primjerene svim dobnim skupinama.

U petak, 24. rujna, u prostorijama mjesne knjižnice otvorena je izložba starih narodnih nošnji i rukotvorina, a u velikoj dvorani Doma kulture, prepunoj djece i mladih, održano je natjecanje pjevača amatera za prvi glas »Groždebala« i mala modna revija. Manekene i manekeni, članovi omladinske manekenske skupine iz Sonte, koje je za nastup pripremila *Andrea Apatinac*, prikazali su gledateljima ponudu Modne kuće »Kvin« iz Apatina, te asortiman odjevnih proizvoda sončanskog poduzeća »Apo fashion«, koji se izvoze na europsko i ukrajinsko tržište. U natjecateljskom dijelu ove večeri nastupilo je desetak pjevača-amatera. Nakon izvedbi u većini »glazbenih« numera iz oblasti turbo-folka i nekoliko »mimijih« sevdalinki, stručno prosudbeno povjerenstvo, uz veliko negodovanje gledatelja, pobjednikom je proglasilo glazbenog univerzalca iz Sonte, člana KPZH »Šokadija«, OKUD-a »Ivo Lola Ribar« i KUD-a »Mažoret« *Aljošu Mihaljeva*. Po prosudbi povjerenstva gledatelja najbolji je bio mladi *Aleksandar Duraković* iz Sonte.

U drugoj večeri nastupili su gosti iz Sombora. Svega osamdesetak gledatelja, poglavito srednje i starije dobi, uživalo je u »Ravangradskim pri-

čama« autora novinara *Nikole Maširevića*, u interpretaciji glumca somborskog Narodnog kazališta *Pere Stojanovića*. U glazbenom dijelu progra-

Tematska pjesma

Knez i knjeginja

Prvi glas Groždebala - Aljoša Mihaljev

Zastupnik u skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić

Potrebno je više programa koji odišu šokačkom tradicijom

»Koliko mi je poznato, sončanski Grožđebal je među najstarijim manifestacijama u Srbiji«, rekao je Petar Kuntić. »Kako smo skupa sa svojim koalicijskim partnerom DS-om pobijedili na posljednjim izborima za Savjet MZ, došao sam dati potporu aktivistima koji rade na ovom projektu. Na ovakvoj manifestaciji sam prvi put i mislim da je u sklopu programa ovakve manifestacije, u jednom šokačkom selu, potrebno i malo više programa koji odišu šokačkom tradicijom.«

ma »Somborski tamburaši« su nazočne vratili u vrijeme nostalgije, u vrijeme pjesnika, tamburaša, fijakera i salaša, u vrijeme Veljkovog i Zvonkovog Sombora. Prava je šteta što nas u gledalištu nije bilo više.

DEFILE ZAPREGA U OTEŽANIM UVJETIMA

Središnji dan »Groždebala«, nedjelju, pokvarila je jesenska kiša i hladnoća. Najatraktivniji dio manifestacije, defile okićenih konjskih zaprega ulicama sela odvijao se u vrlo otežanim uvjetima, uz puno manji broj zaprega i sudionika u narodnim nošnjama od onoga na kojega su Sončani i njihovi gosti navikli prijašnjih godina. Izostali su i neki od najavljenih izlagača na predviđenim etno-šandovima, ali je zato viđen štand s plastičnim igračkama i ostalom »kirbajskom« robom. Nije viđen ni najavljeni program sudionica nedavno održanog europskog prvenstva u Širokom Brijegu, mažoretkinja iz sončanskog KUD-a »Mažoret«. Nakon simboličnoga vjenčanja kneza i kneginje - dvadesetgodišnjeg radnika, člana KPZH »Šokadija« *Slobodana Zlatara* i četrnaestogodišnje učenice OŠ »Ivan Goran Kovačić«, članice OKUD-a »Ivo Lola Ribar« *Silvije Fabijanov* - na ljetnoj pozornici Doma kulture organiziran je mimohod do crkve sv. Lovre. Uz nazočnost sudionika manifestacije i velikog broja vjernika misu zahvalnicu služio je župnik iz Bačkog Brega vlč. *Davor Kovačević*, uz sasluženje sončanskog župnika vlč. *Dominika Ralbovskog*. Poslije nadahnute propovijedi i zahvale Bogu za darove, vlč. Kovačević je posvetio simbol manifestacije, zvono od grožđa.

PANNON KOLONIJA DRUGI PUT U BELOM MANASTIRU

Magija boja i čari Baranje

I ove se godine okupilo više od deset umjetnika iz Austrije, Mađarske, Srbije i Hrvatske

Otvorenje izložbe

Sudionici

Vaš je izjavitelj došao u Beli Manastir na poziv Likovne udruge »Baranja art« i voditeljice Rade Zalaj, a radi se o II. međunarodnoj likovnoj koloniji koju ova udruga organizira u okviru Jeseni u Baranji, sa željom da postane tradicionalna. Prošle i ove godine Pannon koloniji odazvalo se po desetak umjetnika, uglavnom akademskih slikara i svatko je ostavio osobnoga traga, pa je drugi dogradonačelnik Belog Manastira Predrag Stojanović

otvorio izložbu s I. kolonije, na kojoj su sudjelovali slikari iz Mađarske, Srbije i Hrvatske. Tom je prigodom profesor i likovni kritičar Davor Taslidžić izrazio zadovoljstvo ovom nadasve lijepom manifestacijom, u kojoj je Baranja dočarana iz nekoliko kutova, bilo da ju u likovnoj viziji donosi Jakov Makai iz Vojvodine, kao maleno selo s pogledom na nepreglednu panonsku ravninu, bilo da ju vidi Mađar Janos Kedves, koji virtualnom lađom plovi potovima dunav-

skih alasa, ili Rada Zalaj, koja darom vlastitoga likovnog izričaja potvrđuje da je riba bila i ostala zaštitni znak Baranje i čitavoga panonskog prostora.

I ove se godine okupilo više od deset umjetnika iz Austrije, Mađarske, Srbije i Hrvatske. Nisam odolio a da se prvo ne obratim Šokcima, a slikarica iz Valpova Slobodanka Grivaš-Šokac potvrdila je kako joj je to i prezime i zanimanje. Osim što slika, a poznata je i priznata i izvan granica, ima i vlastitu galeriju a bavi se i restauracijom

slika i namještaja i povjerenica je Hrvatskog svjetskog sabora, koji djeluje na promicanju hrvatske riječi i hrvatske kulture u dijaspori. I Tuna Balentović iz Županje prvi je puta u Belom Manastiru, valjda ne i posljednji, voli što je upoznao sve te divne ljude, i umjetnike i domaćine, a naslikao je bogati šokački stol prepun delicija. Na kraju nam je domaćica Rada Zalaj otkrila da kolonija Pannon ide dalje, da je u pripremi projekt koji će osnažiti međunarodni karakter kolonije, nositelj projekta je domaća udruga »Baranja art«, dok će nositelj poslova za Vojvodinu biti Josip Horvat iz Subotice, a za Mađarsku Ferenc Takač iz Pečuha, s tim da bi se svake godine kolonije događale naizmjenično - u Baranji, Vojvodini i Mađarskoj, a isto tako i prigodne izložbe. Ostavio sam umjetnike da magijom boja i ljepotom obzorja grade nove vidike, tako potrebne svakome čovjeku i njegovim unutarnjim porivima, da likovnošću dopre do savršenstva uživajući u obrisima prepoznatljivim i običnom ljudskom oku.

Slavko Žebić

ZVONO OD GROŽĐA

U središnjem, večernjem dijelu manifestacije, osim organizatora i domaćina, OKUD-a »Ivo Lola Ribar«, sudjelovali su i folklorna skupina djece i odraslih KPZH »Šokadija«, TS »Tandora« KUD-a »Mažoret« iz Sonte, te gosti, folklorni ansambl i

pjevačka skupina »Varošanke« GKUD-a »Ravangrad« iz Sombora i folklorna skupina KUD-a »Tihomir Ostojić« iz Ostojićeva.

Poslije pozdravnog obraćanja tajnice MZ Sonta Renate Kuruc gledateljima i uzvanicima, među kojima su bili i predsjednik općine Apatin dr. Živorad

Smiljanić, zastupnik u skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, te dopredsjednik HNV-a za Podunavlje Andrija Adin, dvoipolsatni program otvorili su domaćini tradicionalnim tematskim nastupom. U nastavku, u izvedbi gostiju iz Sombora i Ostojićeva mogli su se vidjeti plesovi iz Banata,

Ponišavlja, Niša, Vladičinog Hana te šopski i Banatska svadba. Dječja folklorna skupina domaćina, OKUD-a »Ivo Lola Ribar«, izvela je spletove »Igre iz Šumadije« i »Igre iz okoline Leskovca«. Ljubitelji tamburaške glazbe uživali su u nastupu TS »Tandora« KUD-a »Mažoret«, a ljubitelji šokačke tradicije željno su dočekali nastup djece i odraslih folklorne skupine KPZH »Šokadija« koji su prikazali splet »Šokačke pjesme i igre«, posvećen berbi i dolazećoj jeseni. Ovaj splet osmislile su Eva Lukić i Ljiljana Šokac. Na koncu su simbol manifestacije - zvono od grožđa domaćini uručili generalnom pokrovitelju, predsjedniku općine Apatin dr. Živoradu Smiljaniću.

Ivan Andrašić

Pokrovitelji

Pokrovitelji »Groždebala 2010« bili su: SO Apatin, MZ Sonta, DDOR »Novi Sad« - poslovnica Apatin, »Sigma« Kula, Banka Societe Generale – agencija Apatin, Banka Intesa Apatin, DSHV Subotica i STR »Mala Bosna« Apatin.

Detalj s izložbe

KRONOLOGIJA od 1. do 7. listopada

1. LISTOPADA 1914.

Rođen je *Albe Vidaković*, svećenik, skladatelj i muzikolog.

Nakon studija na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu specijalizira glazbu u Rimu. Skladao je mise, oratorije, litanije, te druge duhovne kompozicije. Stručna kritika svrstala ga je među najistaknutije poznavatelje i stvaratelje sakralne glazbe u nas. Umro je 18. travnja 1964.

1. LISTOPADA 1968.

Odlukom Skupštine općine utemeljena je Radio Subotica. Poslije uspješnog organizacijsko-tehničkog uhođavanja 28. studenoga iste godine započinje redovito emitiranje višesatnog samostalnog programa na dva jezika (srpsko-hrvatskom i mađarskom).

2. LISTOPADA 1986.

Subotica je 80-ih godina XX. stoljeća imala oko 160 tisuća stanovnika, od kojih je 60 tisuća bilo u stalnom radnom odnosu, uz oko 2,5 tisuće nezaposlenih. Među zaposlenima bilo je 59 doktora znanosti, 296 magistara i 3454 s fakultetskom diplomom.

2. LISTOPADA 1995.

U dubokoj starosti umro je *Stjepan Han*, inženjer elektrotehnike i kibernetičar, državni dužnosnik u republičkoj upravi u Hrvatskoj i Federaciji.

Bio je profesor, a jedno vrijeme dekan Ekonomskog fakulteta u Subotici i pročelnik Ekonomskog instituta.

3. LISTOPADA 1849.

Vrhovni zapovjednik carskih trupa general *Moltke* suspendirao je potkapetana subotičke policije *Bélu Csordu* i vijećnika *Kristofera Stipića* zbog političke nepodobnosti glede događaja u mađarskim revolucionarnim gibanjima 1848. i 1849. godine.

3. LISTOPADA 1935.

Rođen je *Petar Šarčević*, redatelj. Po završetku Pravnog fakulteta diplomirao je i na Akademiji za kazališnu umjetnost u Zagrebu. Stalni je redatelj HNK, sveučilišni profesor, kazališni kritičar, scenarist, pisac pripovjedaka, esejist, putopisac i prevoditelj. Režirao je preko 120 dramskih, opernih, radio i (oko 150) televizijskih djela. U tri navrata bio je ravnatelj Drame zagrebačkog HNK. Autor je knjige eseja i kritika »Od danas do sutra« i dr. Umro je 12. prosinca 2001. godine.

3. LISTOPADA 2003.

U prijevodu *Matije Molcera* na mađarski jezik objavljena je knjiga »Feltárás« (Otkrivanje) hrvatskog pjesnika *Tomislava Žigmanova*.

4. LISTOPADA 1744.

U Svetu Mariju (Suboticu) stigla je kraljevska komisija koja je imala zadaću izgladiti spor između većinskog katoličkog i manjinskog pravoslavnog življa oko razgraničenja Potiske vojne krajine i granice. U najkraćem: katolici su bili zagovornici prevođenja Subotice u civilni status, a pravoslavci su držali da im vojni poziv više odgovara.

4. LISTOPADA 1925.

Vojvođanska pučka stranka, što ju je utemeljio mons. *Blaško Rajić* i bio njezinim pročelnikom, priredila je veliku proslavu tisućite obljetnice hrvatskog

kraljevstva. Izvedbi programa Hrvatskog orla nazočan je bio, uz mnoštvo uzvanika hrvatskih udruga i Crkve, veliki broj Subotičana.

4. LISTOPADA 1928.

Umro je *Stipan Vojnić Tunić*, pravnik, dugogodišnji javni djelatnik i jedan od utemeljitelja Bunjevačke školske zadruge, a po završetku Prvog svjetskog rata dogradonačelnik Subotice.

5. LISTOPADA 1946.

Na teritoriju grada osnovano je deset rajonskih narodnih odbora, te po jedan u Tavankutu, Đurđinu, Bikovu, Staroj Torini, Novom i Starom Žedniku, Paliću i Maloj Bosni. Izabran je i Gradski izvršni odbor s predsjednikom *Ivanom Milankovićem* i tajnikom *Gezom Tikvickim*.

5. LISTOPADA 1992.

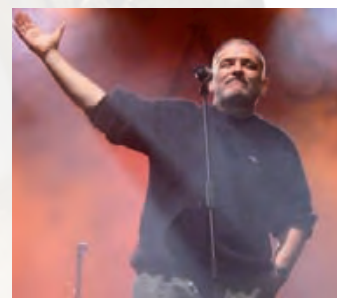
Umro je *Josip Klarski*, novinar, književnik i javni djelatnik. Objavio je sedam zbirki pripovijedaka, roman »Tajni život odbornika«, dvije knjige kronika i jedan dramski tekst. Rođen je 16. listopada 1927.

6. LISTOPADA 1715.

Josipu Kovaču i članovima njegove obitelji dodijeljena je plemićka povelja i grbovnica. U dva navrata bio je podžupan Bačke županije.

6. LISTOPADA 2000.

Tridesetak tisuća Subotičana proslavilo je epilog burnih li-

stopadskih gibanja na najljepši mogući način – koncertom kantautora *Đorđa Balaševića*.

7. LISTOPADA 1895.

Pred subotičkim matičarem sklopljen je prvi građanski brak u gradu. Mladoženja je bio *Ivan Crnković*, a mlada *Julijana Vujković-Lamić*. Inače, *Ivan Crnković* je u matičnu knjigu vjenčanih ubilježen u činu narednika glasovite 86. pješadijske regimente.

7. LISTOPADA 1994.

Bogatim kulturno-umjetničkim sadržajima, izložbama, promocijom kalendara »Makeš u Subotici«, koncertom *Zvonka Bogdana*, Subotičkog tamburaškog orkestra i Komornog zbora »Pro musica«, obilježen je prvi dio priredaba u sklopu proslave 50. obljetnice tjednika »Subotičke novine«. Ovaj je list nastavio tradiciju poratnog tiska izraslog iz latiničnog izdanja »Slobodne Vojvodine«, kasnije »Hrvatske riječi«, pisane i tiskane hrvatskim standardnim jezikom.

Koncert »Glasovi orgulja u ravnici« u Somboru i Zemunu

SOMBOR, ZEMUN – Nakon Subotice, koncerti »Glasovi orgulja u ravnici«, kojim se promoviraju djela skladatelja hrvatskog podrijetla s prostora Vojvodine, bit će izvedeni u Somboru i Zemunu.

Na programu su djela *Albe Vidakovića*, *Stanislava Prepreka* i *Josipa Andrića*, a za orguljama će i ovoga puta biti prof. *Saša Grunčić* koji predaje u Muzičkoj školi.

Koncert u Somboru bit će održan u karmelićanskoj crkvi večeras (petak, 1. listopada), s početkom u 19 sati, a na programu će biti djela koja su izvedena i u Subotici.

Potom će uslijediti koncert u Zemunu u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u nedjelju, 3. listopada, od 19 sati. Na ovom koncertu, s obzirom na dosege tamošnjih orgulja, bit će izveden nešto izmijenjen program u odnosu na koncerte u Subotici i Somboru. Djela *Albe Vidakovića* i *Josipa Andrića* bit će izvedena po postojećem programu, a od *Stanislava Prepreka*, namjesto suite za orgulje, bit će izvedeno 11 preludija na koralne teme i Improvisata.

Serijal koncerata »Glasovi orgulja u ravnici« organizira Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a pod generalnim pokroviteljstvom Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

Izložba slika Josipe Križanović

SUBOTICA – Izložba slika *Josipe Križanović*, pod nazivom »Subotičke minute - patina bajkovitosti« bit će otvorena večeras (petak, 1. listopada) u vestibulu Gradske kuće u Subotici u 18 sati. Postav će se moći pogledati do 13. listopada svakog dana od 10 do 18 sati.

Kada kažem Pečuh – mislim na kulturu

SUBOTICA – Multimedijalni književno-vizualni projekt »Kada kažem Pečuh – mislim na kulturu« bit će predstavljen u ponedjeljak, 4. listopada, u čitaonici Gradske knjižnice. Segmente narativa-priče iz knjige »Panonski triptih – Ogledi o Dobroviću, Krleži i Vasarelyju«, autorice *Mirjane Marinšek Nikolić*, pratit će razgovori i slajd projekcije likovnog djela *Vasarelyja* i *Dobrovića*. Početak je u 19 sati.

Hrvati u Vojvodini – deset godina poslije

SUBOTICA – U organizaciji Hrvatskog akademskog društva i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u utorak, 5. listopada, u 11 sati bit će održan okrugli stol s temom »Hrvati u Vojvodini deset godina nakon sloma režima Slobodana Miloševića«. Uvodno izlaganje imat će *Tomislav Žigmanov*, autor knjige »Hrvati u Vojvodini danas : traganje za identitetom«, a moderator će biti *Dužo Runje*. Okrugli stol će biti održan u Hrvatskom nacionalnom vijeću, Subotica, Preradovićeve 13.

»Zavitni dan« u Bačkom Monoštoru

BAČKI MONOŠTOR – Tradicionalna proslava »Zavitnog dana« Bačkog Monoštora bit će održana u subotu, 16. listopada, u sportskoj dvorani Osnovne škole »22. oktobar« u Bačkom Monoštoru. Početak je u 18 sati.

U programu Zavitnog dana, koji se ove godine proslavlja 65. put, uz domaćine sudjeluju gosti iz Hrvatske, Mađarske i Bosne i Hercegovine.

Nakon nastupa kulturno-umjetničkih društava, u velikoj dvorani Doma kulture u Bačkom Monoštoru bit će priređena večera za sve sudionike i goste svečanosti.

Organizator »Zavitnog dana« je Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora.

»Dani Balinta Vujkova« krajem listopada u Subotici

SUBOTICA – Narodna književnost Hrvata u Podunavlju glavna je tema IX. dana Balinta Vujkova, koji će se održati od 27. do 29. listopada u Subotici u organizaciji Hrvatske čitaonice, priopćili su organizatori.

Organizacijski odbor je donio plan manifestacije koji sadrži nekoliko većih programa. Program »Narodna književnost u školi« okupit će djecu u Velikoj vijećnici Gradske kuće u srijedu, 27. listopada. Za ovu prigodu organizator raspisuje likovni natječaj za školsku djecu »Zmaj iz pripovetke dide mog«, a najbolji radovi bit će izloženi i nagrađeni u okviru programa za djecu. I ove se godine, iako uz značajno umanjena sredstva, priprema i tiskanje knjige iz opusa *Balinta Vujkova* koja će biti predstavljena djeci.

Stručno-znanstveni skup okupit će i ove godine eminentne stručnjake iz književno-jezičnog područja iz nekoliko država koji će rasvijetliti narodnu književnost Hrvata u Podunavlju.

Nagrada »Balint Vujkov Dida« za životno djelo na području književnosti ove će godine biti dodijeljena izuzetnoj znanstvenici i književnici dr. sc. *Jasni Melvinger* iz Petrovaradina, a bit će joj uručena u programu multimedijalne večeri u petak, 29. listopada.

U povodu manifestacije »Šokačko veče 2010.« Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte objavljuje Književni natječaj »Za lipu rič 2010.«

Na natječaj se mogu prijaviti autori s neobjavljenim pjesmama, pisanim neknjiževnim dijalektom hrvatskog jezika, šokačkom ikavicom. Natječaj je otvoren do 6. studenog 2010. godine.

Pjesme u pisanoj formi dostaviti na adresu:

KPZH »Šokadija«, Vuka Karadžića 22, 25264 Sonta, s naznakom »Za natječaj«, ili u elektroničkoj formi na e-mail croc1@ecpwireless.net

Autori na natječaj mogu prijaviti do 5 (pet) neobjavljenih pjesama. Ukoliko se šalju poštom, pjesme moraju biti otiskane ili isprintane na formatu A 4. Pjesme prispjele na natječaj ne vraćaju se autorima. Odluku o nagradama donijet će prosudbeno povjerenstvo, imenovano od strane predsjedništva »Šokadije«. Pet prvoplasiranih pjesama bit će nagrađene, a najbolja i javno pročitana na »Šokačkoj večeri 2010.« u Sonti, 20. studenoga. Za sve informacije nazovite na telefon broj: 025 793 218.

U BAJI PREDSTAVLJENA »KULTURNA POVIJEST BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA« MATIJE EVETOVIĆA

Svjedočanstvo o hrvatskom identitetu

Da je objavljena u vrijeme kada je Evetović završio rukopis, njegova »Kulturna povijest« postala bi nezaobilaznim identitetskim djelom predstavljanja pred sobom i drugima, kazao je Milovan Miković, urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«

»**K**ulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« dr. Matije Evetovića aktualna je i danas budući da još uvijek ima onih koji negiraju da su Bunjevci dio hrvatskog naroda, ocijenjeno je, među ostalim, na predstavljanju ove knjige u mađarskom gradu Baji. Predstavljanje ove znanstvene monografije, objavljene u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, održano je u Narodnosnom domu, a u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave Baje.

Nazočne je pozdravio predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Bačko-kiškunske županije Josip Šibalin, preporučivši svima ovu knjigu jer se ona, kako je obrazložio, bavi i Hrvatima u tom dijelu Mađarske.

»Ova je knjiga pisana za sva vremena, a Hrvatima u Mađarskoj dobrodošla je i danas kada se i kod nas dižu pojedinci koji zbog politikantskih ili osobnih interesa pokušavaju otuđiti ovu bunjevačku granu od hrvatskoga naroda. To čine oni koji nemaju blage veze o nama, te smo stoga svi dužni upoznati se s našom kulturom i samobitnošću, a u tom smislu ova nam knjiga može biti putokaz i pomoć – tko smo i što želimo ostati«, kazao je Šibalin.

BURNA POVIJESNA VREMENA

Recenzent knjige Stevan Mačković je podsjetio na povijesnu povezanost bunjevačkih Hrvata na prostorima cijele

Stevan Mačković, Jasminka Dulić i Milovan Miković

Bačke, dodavši kako je i sam Matija Evetović rođen upravo u Bačaljmašu 1894. godine, ali već krajem stoljeća njegova se obitelj preseljava u Suboticu. Mačković je u svojem izlaganju govorio o životu i djelovanju Matije Evetovića, kao »paradigmi položaja bunjevačkih Hrvata u Subotici«.

»Matija Evetović je živio u vremenima burnih povijesnih trenutaka, u više država i političkih sustava, što je vjerojatno jedan od razloga da je ova njegova knjiga, iako završena prije skoro 70 godina, tiskana tek sada. Knjiga je rezultat 20-godišnjeg znanstvenog istraživanja arhivske građe i nadam se da će neke buduće generacije povjesničara i znanstvenika imati koristi od toga što je konačno objavljena. Ona je dobar temelj za daljnje istraživanje i pisanje radova s ovom tematikom«, rekao je Stevan Mačković.

DUGO USKRAĆENA JAVNOST

Urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovan Miković je istaknuo kako je neobjavlivanjem knjige u vrijeme kada je Evetović završio rukopis (o Svijećnici 1941.) javnost bila uskraćena za djelo koje je obuhvaćalo svu dotadašnju znanstveno zasnovanu spoznaju o

Hrvatima u Podunavlju. »Tada bi ono što smo sami o sebi uspjeli utvrditi, držali značajnim i kanili stavili na uvid i raspolaganje pripadnicima hrvatske zajednice, utjecalo ne samo na nas same i naše javne postupke već i na pripadnike drugih zajednica. Evetovićevo bi »Kulturna povijest« postala nezaobilaznim identitetskim djelom predstavljanja pred sobom i drugima«, rekao je Miković.

Citirajući doc. dr. sc. Sanju Vulić iz Zagreba Miković je naglasio kako bi Evetovićevo djelo, da je tiskano u ono vrijeme, »odigralo iznimno važnu ulogu u jačanju nacionalne svijesti Hrvata u Bačkoj, pa danas ne bi bilo Bunjevaca nehrvata, ili bi im broj bio zanemariv«.

O radu novinsko-izdavačke ustanove NIU »Hrvatska riječ«, u čijoj je nakladi Evetovićevo »Kulturna povijest« objavljena, te ukratko o položaju Hrvata u Srbiji govorila je odgovorna urednica istoimena tjednika Jasminka Dulić.

Predstavljanju knjige »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u Baji nazočili su, između ostalih, i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i konzulica Katja Bakija, te Angela Šokac-Marković iz Saveza Hrvata u Bačkoj.

D. B. P.

SEMINAR ZA PREDSTAVNIKE UDRUGA KULTURE IZ SUBOTICE I OKOLICE

Fonetska radionica za voditelje programa

*Seminar je zamišljen kao fonetska radionica, koja će u više nastavaka obuhvatiti kako govorne tako i ostale vještine koje su potrebne za uspješan javni nastup * Seminar će biti organiziran i za hrvatske udruge kulture iz Sombora i jugozapadne Bačke te Srijema*

Organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u subotu, 25. rujna, održan je jednodnevni seminar za voditelje kulturnih programa hrvatskih institucija i organizacija u području kulture koje djeluju na teritoriju grada Subotice. Seminar je osmislio, pripremio i vodio student fonetike na zagrebačkom Filozofskom fakultetu *Filip Čeliković*, a sudjevalo je 17 polaznika iz sljedećih hrvatskih kulturnih udruga: Hrvatske čitaonice, HosanaFesta i Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevačkih pisama« iz Subotice, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Ljutovo« iz Ljutova, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Đurđin« iz Đurđina, te mladi iz Starog Žednika i s Bikova.

Seminar je zamišljen kao fonetska radionica, koja će u više nastavaka obuhvatiti kako govorne tako i ostale vještine koje su potrebne za uspješan javni nastup. U ovome, prvome seminaru cilj je bio ojačati percepciju i mogućnost samoslušanja, kako bi se govornik osposobio za ka-

sniju samokritičnost i mogućnost lakšeg učenja govornih vještina od profesionalnih govornika i ispravljanja grešaka na vlastitom govoru. U tom smislu, prvi stupanj seminara omogućio je upoznavanje voditelja kulturnih programa s vježbama za glas i disanje, zatim s hrvatskim jezičnim standardom, mogućim odsutnostima, s fonetikom hrvatskog jezika, ponudio je vježbe za glas i izgovor te analizu nekih već odigranih javnih nastupa lokalnih voditelja na kulturnim manifestacijama. Na koncu, svaki je polaznik mogao steći dojam o vlastitom glasu i izgovoru te je, uz kratku dijagnozu, dobio neke savjete na što usmjeriti pozornost te koje vježbe treba raditi radi poboljšanja vlastitih govornih sposobnosti.

Nakon održavanja seminara, voditelj *Filip Čeliković* je na ovaj način sažeo svoje dojmove i ocjene: »Vjerojatno sam najzadovoljniji povratnom informacijom od više sudionika seminara koji su izjavili kako očekuju sljedeći seminar. S druge strane,

program seminara je ozbiljno prihvaćen od strane sudionika i čini mi se da je ponuđeno znanje prihvaćeno čak i iznad mojih očekivanja, uzimajući prvenstveno u obzir one mlađe polaznike koji završavaju osnovnu školu. Važno mi je za istaknuti da je spretnost usvajanja novih vještina varirala kod sudionika, a razlike nisu ovisile o godinama, već o ranije stečenom iskustvu i talentima. Sudeći po ocjenama sudionika, seminar je bio dobro programski osmišljen i ujedno usmjeren različitim generacijama, što je pridonijelo ozbiljnosti tijekom trajanja radionice. Ujedno, što sam tijekom seminara nekoliko puta naglasio sudionicima, seminar samo pruža smjernice, a ono što slijedi je

samostalan rad na razvijanju sposobnosti. Tko bude više napora uložio i stjecao više iskustva, imat će bolje i dublje razumijevanje onoga što će im se nuditi u seminarima koji će uslijediti. Potreba za ozbiljnijim pristupom stvaranja javnih govornika je velika u hrvatskoj zajednici, ovakva praksa ne postoji u našoj sredini, ne

samo kod voditelja programa, već svih ostalih oblika javnog govorništva. Stvaranjem ovakvog pristupa, koji će detaljnije ući u sve dijelove javnog nastupa, dajemo doprinos njegovanju kulture govora, koji nije samo spontana komunikacija, već može biti njegovana, bontonski oblikovana, izgovorno spretna aktivnost, koja briše etiketu provincijskog i paorskog, a pokazuje kod osobe doticaj s višim standardima uljudbe i suvremenoga.

Ovaj će seminar biti organiziran do konca ove godine i za hrvatske udruge kulture iz Sombora i jugozapadne Bačke te Srijema.

USPJEH REDATELJA PODRIJETLOM IZ TAVANKUTA

»Recikliranje« Branka Ištvančića u Montpellieru

Kratki igrani film »Recikliranje« redatelja Branka Ištvančića uvršten je u program 32. međunarodnog festivala mediteranskog filma Cinemed, poznatoga francuskog filmskog festivala koji će se održati od 22. do 30. listopada 2010. u Montpellieru, izvijestio je redatelj filma.

Film je nastao prošle godine

kao dio omnibusa »Zagrebačke priče« u produkciji Propeler filma i uz financijsku potporu grada Zagreba i Hrvatskoga audiovizualnog centra (HAVC).

»Recikliranje« govori o romskoj obitelji s ruba velegrada, koja u rano jutro odlazi na gradsko odlagalište skupljati robu. Tamo pronadu gotovo novu košulju, odijelo i kravatu

i odjenu najstarijeg sina Safeta te svi skupa, zajedno sa susjedima, otiđu do najsuvremenijeg pogona za recikliranje, gdje je Safetu prvi radni dan.

Ideja priče je, ističe redatelj Ištvančić, recikliranjem pokazati ciklus promjena koje zahvaća suvremeno društvo i europsku metropolu. Romska obitelj skuplja (reciklira) odje-

ću koja je ionako trebala završiti u tvornici za reciklažu, da bi uredila sina za posao u toj istoj tvornici.

U filmu igraju: *Slaven Knezović, Ana Maras, Asim Ugljen, Erol Neziri, Vinko Kraljević, Atif Abazov, Ismet Shabani, Semir Hasić Sammy* i Romi nar-turšćici.

D. B. P.

Nastao 2004. godine iz potrebe da ukaže na sve prisutnije napade na ljudsko dostojanstvo festival dokumentarne fotografije i filma »Vivisectfest« ove godine slavi svoj mali jubilej – pet godina postojanja. Festival se matično održava u Novom Sadu, a redovito gostuje u drugim gradovima u zemlji i inozemstvu. Teme dosadašnjih festivalskih izdanja bile su – »Rat u bivšoj Jugoslaviji – pogled iznutra i izvana«, »Moji neprijatelji: nacionalizam i ksenofobija«, »Terorizam, ne hvala«, »Totalitarni režimi – pogled iznutra i izvana«, a ove godine, pod naslovom »Dobrodošli u stvarni svijet – ljudi s margina«, festival predstavlja ostvarenja autora koja ukazuju na izazove s kojima se danas suočavaju mnogi ljudi u svijetu kako bi ostvarili svoja osnovna ljudska prava. U okviru njega organizirana je izložba fotografija »Ljudi s margine« slovenske autorice Mance Juvan, a filmski program Vivisecta obuhvaća dokumentarne filmove autora iz Srbije, Hrvatske, Kosova, Njemačke, Velike Britanije, Danske, Tajlanda, Venezuele, SAD-a, Afganistana...

Peto izdanje Vivisectfesta dosad je gostovalo u Kikindi, Mostaru, Nišu i Subotici, trenutno se prikazuje u Leskovcu, a potom će biti predstavljeno publici u Zaječaru, Vranju, Vrbasu i Sečnju.

BEZ ULJEPŠAVANJA STVARNOSTI

Organizatorica Vivisectfesta Marija Gajicki iz udruge »Vojvođanka« kaže kako je misija festivala afirmacija poštovanja osnovnih ljudskih prava. »Ovi filmovi i fotografije trebaju nas potaknuti da vodimo računa o svojim ljudskim pravima, ali i da se ljudsko dostojanstvo ljudi s kojima i pokraj kojih živimo također ne ugrožava. Programi festivala omogućavaju izravno suočavanje sa stvarnošću u kojoj živimo, bez ublažavanja i uljepšavanja.

PET GODINA VIVISECTFESTA, PUTUJUĆEG FESTIVALA O LJUDSKIM PRAVIMA

Neugodne teme za bolji svijet

Ovi filmovi i fotografije trebaju nas potaknuti da vodimo računa o svojim ljudskim pravima, ali i da se ljudsko dostojanstvo ljudi s kojima i pokraj kojih živimo također ne ugrožava, kaže organizatorica festivala Marija Gajicki

PROSTOR ZA STALNI POSTAV

Gajicki ističe kako skupa s institucijama pokrajine nastoje osigurati stalan prostor u kojem bi svi zainteresirani mogli pogledati sadržaje iz arhive festivala koja broji osam izložbi dokumentarnih fotografija najpoznatijih svjetskih foto-reportera i skoro 200 dokumentarnih filmova s temom ljudskih prava.

»Smatramo da je to značajna arhiva koja bi se mogla koristiti i u procesima obrazovanja, u okviru građanskog odgoja u osnovnim i srednjim školama, kao i na sveučilištu. Postoje mnogi napušteni prostori u Novom Sadu koje bismo mogli 'oživjeti', ali taj bi stalni postav mogao biti i u nekom drugom vojvođanskom gradu. Vivisectfest je značajno postignuće nastalo u razdoblju od 2000. godine do danas, i mislim da njime pokazujemo jedno drukčije lice Srbije od onoga koje se viđalo tijekom 90-ih godina prošloga stoljeća«, ističe Gajicki.

Tema idućeg, šestog po redu Vivisectfesta bit će »Osvajanje slobode – borci za slobodu i ljudska prava«.

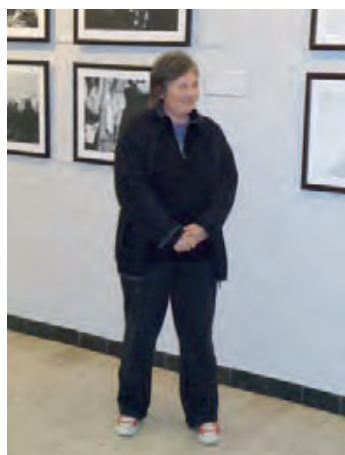
D. B. P.

Vivisectfest kroz edukativno-informativne programe omogućava ljudima da upoznaju svoja prava i mehanizme za njihovo provođenje i zaštitu«, kaže ona.

Budući da se radi o putujućem festivalu, on svake godine gostuje u novim gradovima, a gradovi u kojima je već organiziran postaju dio mreže stalnih partnera. »Svake godine, nakon Novoga Sada, obidemo po 10-15 većih ili manjih mjesta u Vojvodini, ali i ostalim dijelovima Srbije. Također, često gostujemo i u Bosni i Hercegovini, Mostar je jedan od gradova

koji je postao naš dugogodišnji partner. S našim festivalskim izdanjima smo 2006. i 2007. godine imali prilike gostovati u Berlinu. Nadam se da ćemo nastaviti s gostovanjima i u drugim mjestima, među ostalim, postoji interes za prikazivanje naših programa u Hrvatskoj«, kaže naša sugovornica.

Publike je, napominje ona, iz godine u godinu sve više. »S obzirom da se bavimo temama koje nisu nimalo prijatne a tiču se i naše nedavne prošlosti, te problemima s kojima se svaki dan suočavamo, ne možemo očekivati da to budu tisuće posjetitelja jer ljudi nisu spremni baviti se temama koje 'opterećuju'. Inače, naša najbrojnija publika su mladi i ta nas činjenica ohrabruje, pokazujući da nije točna tvrdnja kako su mladi apatični i kako nisu zainteresirani za svijet u kojem žive. Dakle, interesom za ovu vrstu programa mladi pokazuju kako žele učiniti nešto da ovaj svijet bude bolje mjesto za život«, kaže Marija Gajicki.

Marija Gajicki

JEZIČNI SAVJETNIK

Trenerica je odjenula trenirku

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Uobičajeni naziv ovog vrlo praktičnog i omiljenog odjevnog predmeta je *trenierka*, no to ne znači da je taj naziv i najbolji. Imenice *trenierka* i *trenirka*, osim u naglasku, razlikuju se samo u jednome glasu što često dovodi do zabune. Koji je oblik točan? Kako bismo pronašli odgovor i riješili nedoumicu, potražimo riječ s istom osnovom.

Imenicu *trenierka* možemo dovesti u izravnu vezu s imenicom trener. Čovjeka koji se profesionalno bavi uvježbavanjem športaša, treniranjem,

nazivamo *trenierom*, dakle, trener je športski učitelj. Prema značenju svoje osnovne riječi trener, imenica *trenierka* može označavati samo žensku osobu koja se bavi treniranjem. No u hrvatskom književnom jeziku imenice za žensku osobu motivirane muškom imenicom s kratkim završnim –er, odnosno s genitivnim naglaskom jednakim nominativnom naglasku, a takva je imenica *trenier* (G *treniera*), nemaju nastavak –ka, nego –ica. Iz navedenoga možemo zaključiti kako ljude koji se profesionalno bave treniranjem drugih ljudi zovemo –

trenier i *trenierica*.

Drugi naziv, imenicu *trenirka*, možemo dovesti u izravnu vezu s glagolom trenirati – činiti koga pravnim ili postajati pripravan za športska natjecanja. Imenica *trenirka* označuje športski odjevni predmet, koji se, zbog svoj praktičnosti, upotrebno proširio izvan športskih dvorana i športskih terena. Pogledamo li u *Aničev* »Veliki rječnik hrvatskoga jezika«, pronaći ćemo imenicu *trenirka* u značenju 'dvodijelna sport-

ska odjeća za trening i druge neformalne prilike'.

Iz svega je navedenog lako zaključiti kako odjevni predmet nazivamo *trenirka*, a žensku osobu s kojom treniramo – *trenierica*.

Pravilno je reći:

Danas nam je *trenierica* podijelila nove *trenirke*.

NATJEČAJ GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA

Gradski muzej Subotica, uz potporu gradske samouprave, raspisuje natječaj, povodom izložbe »Lica vremena – portreti umjetničke zbirke Gradskog muzeja«, namijenjen učenicima osnovnih, srednjih škola i studentima. Natječaj se raspisuje iz područja likovnog stvaralaštva, književnog stvaralaštva i u znanstvenim disciplinama.

Likovno stvaralaštvo:

Samostalna i kolektivna likovna djela; tehnika izrade po slobodnom izboru (crtež, akvarel, gvaž, kolaž, kombinirana tehnika itd.).

Tema:

1. Portret sa izložbe – može da se odnosi na jedno od izloženih djela, na segment izložbe ili drugi svojstven doživljaj.
2. Portret drage osobe ili autoportret.

Književno stvaralaštvo:

Samostalna i kolektivna literarna djela u književnoj formi po slobodnom izboru.

Tema:

1. Doživljaj izložbe u cjelini ili po segmentima; jedno ili više umjetničkih djela s izložbe.
2. Ličnost umjetnika ili portretirane ličnosti s izložbe.

Znanost:

Samostalna i kolektivna djela, u formi po slobodnom izboru.

Tema:

1. Izložba u cjelini ili po segmentima (portret kao tema tijekom povijesti umjetnosti, prikaz po likovnim disciplinama ili po vremenu nastanka, stilovima itd.)
2. Prikaz jednog ili više umjetnika (biografija i karakteristike njegovog stvaralaštva)
3. Prikaz jedne ili više portretiranih ličnosti (biografija i značaj djelovanja)

4. Utjecaj društvenih okolnosti na izradu portreta.

Predani radovi (tekst, po mogućnosti u tiskanoj i elektroničkoj formi) trebaju sadržati sljedeće podatke:

- ime, prezime, godina rođenja autora rada
- adresa i ako postoji e-mail adresa
- naziv, adresa i e-mail adresa škole ili radionice
- ime mentora (nastavnika ili profesora) koji je pratio rad autora

Rok za predaju radova: **30. ožujka 2011.**

Radovi se predaju osobno ili putem pošte, na sljedeću adresu:

Gradski muzej
Trg sinagoge 3.
24000 Subotica

(s naznakom »Lica vremena – natječajni rad«)

Elektronička verzija tekstova se šalje na e-mail adresu: gradski-muzej@nadlanu.com

Stručno povjerenstvo će žirirati pristigle radove do 15. travnja 2011.

Nagrade:

Uz nagrade predviđene za tri najbolja rada po kategorijama (vrijedne umjetničke monografije, stručna literatura, književna djela, slikarski pribor itd.), najuspješniji likovni radovi bit će izloženi tijekom Noći muzeja, a s najuspješnijim tekstovima bit će prikazani i na internetskoj stranici Gradskog muzeja: www.gradskimuzej.subotica.rs, tako da će i publika moći dati svoj glas do 15. svibnja 2011. godine, što će rezultirati dodatnom nagradom publike. Nagrađene učenike i njihove profesore očekuje i jednodnevni izlet po značajnim mjestima Vojvodine, uz vođenje stručnjaka muzeja i galerija.

Informacije:

www.gradskimuzej.subotica.rs

muzejsubotica@nadlanu.com – s naznakom: Pitanje vezano za natječaj »Lica vremena«

Proslava Sv. Vinka

Na dan kada Katolička crkva slavi Svetog Vinka Paulskog, 29. rujna, časne sestre Milosrdnice, koje žive i djeluju u Zemunu, otvorile su vrata svoga samostana za sve ljude dobre volje. Ovoga sveca, koga sestre štiju kao svoga zaštitnika i osnivatelja reda kome pripadaju, po tradiciji su i ovoga puta svečanom svetom misom zamolile za zagovor i pomoć. Misno slavlje predvodio je biskup srijemski mons. Đuro Gašparević, koji je u svojoj propovijedi istaknuo značaj povezanosti čovjeka s bližnjima i uloženog truda da kroz djela otvorimo sva svoja čula za potrebe drugih.

Sveti Vinko potječe iz skromne seljačke obitelji, a cijeli je svoj život posvetio ljudima koji su u bilo kakvoj potrebi.

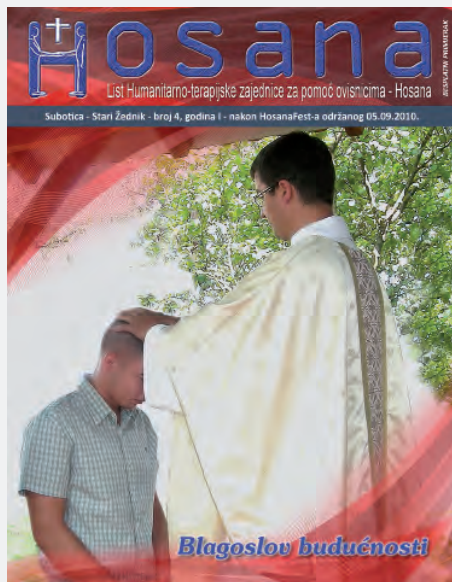
D. L.

Novi broj časopisa »Hosana«

Iz tiska je izišao novi, četvrti po redu broj časopisa »Hosana«, koji izdaje Humanitarno-terapijska zajednica »Hosana«. U ovome broju čitatelji će moći pročitati što je sve u ovoj zajednici obilježilo posljednja 3-4 mjeseca. Svi zainteresirani list mogu besplatno dobiti u Zajednici »Hosana« ili naručiti putem emaila: zhosana@yahoo.com.

Podsjetimo kako je Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima – »Hosana«, dobrotvorna ustanova i nema stalnih izvora prihoda. S obzirom da se zima bliži i da je potrebno osigurati grijanje, pozivamo sve koji su u mogućnosti da pomognu Zajednici. Pomoć se može pružiti preko računa Zajednice, kojega ona ima otvorenog u NLB banci. Broj računa i način pomoći možete pronaći na već spomenutoj email adresi, kao i u samom časopisu.

Ž. V.

U susret blagdanima

1. listopada - Sveta Mala Terezija, djeвица i crkvena naučiteljica

Terezija se rodila kao deveto dijete bračnoga para Luja-Josipa-Stanislava Martina i Marije-Azelije Guérin 2. siječnja 1873., u punoj radosti božićnoga vremena, u gradiću Alençonu, u Normandiji. Dva dana kasnije bila je krštena dobivši imena Marija-Franciska-Terezija. Imala je divne roditelje, ali toplinu majčina srca nije dugo uživala, jer je izgubila dragu majku već 28. kolovoza 1877. Djevojčica tada nije imala još ni 4 godine. Prema njezinu vlastitom svjedočanstvu djetinjstvo joj se dijeli na dva oprečna dijela: najprije na radost, a onda, nakon majčine smrti, na žalost i pretjeranu osjetljivost. Prvi kršćanski odgoj Terezija je primila od majke, no otac je u tome imao također aktivnu ulogu. Drugi joj je odgoj pružila sestra Paulina, a treći sestre benediktinke u Lisieuxu. Dobivši dopuštenje od mjesnoga biskupa, Terezija je 9. travnja 1888. ušla u Karmel u Lisieuxu, ustrajavši u njemu sve do svoje svetačke smrti 30. rujna 1897. Ušla je da bi spašavala duše i molila za svećenike. Život u Karmelu bio je veoma jednostavan, tvrd i prozaičan. Terezija je utrošila dnevno 6 i pol sati na molitvu u koru i na razmatranje, 5 sati na ručni rad, 2 sata na zajednički odmor, za vrijeme koga se mogla baviti, dakako prisutna u rekreaciji, nekim privatnim zanimanjem, 45 minuta je išlo na obroke, a za noćni bi počinak još ostajalo 6-7 sati. Prvih je pet godina redovničkoga života Terezija veoma mnogo trpjela zbog osamljenosti, duhovne suhoće, pa i zbog skrupula. Sve je to podnosila s nadnaravnim radošću. Terezija je 8. rujna 1890. polagala zavjete. Preminula je 30. rujna 1897. u 25. godini života. Svete godine 1925. papa Pio XI. proglasio je svetom, samo 28 godina nakon njezine smrti. Nad njezinim se grobom u Lisieuxu diže veličanstvena bazilika, podignuta priložima zahvalnih vjernika iz cijeloga svijeta, tolikih koji su u njoj našli ne samo moćnu zagovornicu, već i dragu životnu prijateljicu i učiteljicu. Papa Ivan Pavao II. proglasio ju je 19. listopada 1997. naučiteljicom Crkve.

2. listopada – Sveti anđeli čuvari

»Anđeli su svjetla zapaljena na Svjetlu što nema početka«, piše o njima sv. Ivan Damašćanin. »Svjetlo bez početka« sam je beskonačni Bog. A svaki anđeo, pa tako i anđeo čuvar, svijetlo je duhovno, nebesko biće koje stalno gleda Božje lice uživajući u praiskonskoj Božjoj blizini i prisutnosti. I nije to samo neko pobožno razmišljanje o anđelima, već ozbiljan nauk koji se temelji

na ugledu Svetoga pisma. Isus, govoreći o navođenju na grijeh, kaže: »Pazite da ne prezrete ni jednoga od ovih malenih, jer anđeli njihovi, kažem vam, na nebesima neprestano gledaju lice Oca moga nebeskog« (Mt 18,10).

Anđeli su prvijenci Božjega stvaralačkog djela, obdareni pobjedonosnom snagom protiv svakoga zla u svijetu, a puni jedinstvene ljubavi prema nama ljudima. Oni nas mogu štititi, voditi, braniti od svakoga zla po dušu i tijelo, našoj duši davati spasosne poticaje. Naš anđeo čuvar može nam biti veoma vjeran životni prijatelj. To dokazuju toliko primjeri iz života svetaca i pobožnih kršćana. A na nama je da li ćemo taj dar, što ga nebo pruža, prihvatiti ili ne. Vjerujemo li u svog anđela čuvara, pouzdajemo li se u njega? O njemu je pisano: »Bog anđelima svojim – dakle i mome anđelu čuvaru – zapovjedi da te čuvaju na svim putima tvojim« (Ps 91,11). Bog nas ne sili na vjeru u anđela čuvara, na pouzdanje u njegovu pomoć. On poštuje našu slobodnu volju. Mi možemo u njega vjerovati, zazivati ga ili ne. Mi možemo s njim prijateljevati kao što se prijateljuje s drugim prijateljem ili ga jednostavno zaobilaziti, ne znati za njega, kao da uopće ne postoji. Dobar kršćanin s radošću i zahvalnošću prihvaća sve Božje darove, pa tako i dar anđela čuvara.

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

<p>Kontakt: NOVI SAD Koste Abraševića 16 Redakcija: 021/4790529 Program: 021/4790464 SMS: 063/598441 radiomarija.srbija@gmail.com www.radiomarija.rs</p>	<p>Kontakt: SUBOTICA Starine Novaka 58 Redakcija: 024/692255 Program: 024/692259 SMS: 063/445523 mariaradio@tippnet.rs www.mariaradio.rs</p>
---	---

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

POGLED NA ZABORAVLJENO BLAGO

Slušanje riječi

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Svaka se vremenska epoha može označiti i pojmom vlastite kulture. Živimo u vremenu za koje se opravdano tvrdi da je vrijeme tehničke kulture. Sve je usmjereno u pravcu istraživanja, pronalaženja i rješavanja mnogih zadataka koji su pred čovjekom rješivi pomoću tehničkih sredstava. Tehnika je zasigurno veliki Božji dar, koji je stvarajući čovjeka povjerio njemu – svome stvorenju – da gospodari svijetom. Stoga je svaki pronalazak koji unapređuje ljudsko društvo zasigurno i u Božjem planu.

Svaki napredak je Božje djelo. Stoga se Crkva niti hoće, niti želi suprotstavljati tehničkoj kulturi. Benedikt XVI. je u svom pismu za 44. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija pozvao osobito svećenike da u evangelizaciji i svome pastoralnom poslanju u svemu koriste sredstva suvremenih sredstava komunikacije, naslovivši svoje pismo »Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi«.

INFLACIJA RIJEČI

Kada razmišljamo o civilizaciji u kojoj živimo, trebamo ipak biti kritični. Ova civilizacija nosi sa sobom kao posljedicu tzv. »inflaciju riječi«. Tolika je ogromna ponuda, ne samo informacija, nego daleko više tekstova za koje je teško odrediti kojoj svrsi služe, te se naš suvremenik koji puta osjeća opterećenim pod teretom »te navale« riječi i konačno prestaje slušati. Znamo da je čovjek po naravi dijaloško biće, stoga ako nema dijaloga pitanje je koliko može ostvariti svoju temeljnu dimenziju odnosa Ti – Ja. O Papinoj smo već pisali, ovaj puta bih htio s vama podijeliti jedno drugo razmišljanje: riječ DA, ali slušanje...?

Prije puno godina u Kini su živjela dva prijatelja. Jedan od njih bijaše izvrstan svirač na harfi. Drugi bijaše obdaren rijetkim umijećem slušanja. Kad bi prvi svirao ili pjevao o planinama, drugi je govorio: »Vidim planine kao da su tu pred nama«. Kad bi prvi pjevao o gorskim potocima, onaj koji je slušao povikao bi: »Čujem šum vode koja teče između stijena«. Jednoga kobnog dana onaj koji je slušao, razboli se i umre. Njegov prijatelj pokida žice na harfi i nikad više nije svirao. Uistinu postojimo samo ako nas netko sluša. Najveći dar

Ova civilizacija nosi

sa sobom kao poslje-

dicu tzv. »inflaciju

riječi«.

Te se naš suvreme-

nik koji puta osjeća

opterećenim pod

teretom »te navale«

riječi i konačno pre-

staje slušati.

Uistinu postojimo

samo ako nas netko

sluša. Najveći dar ko-

jim možemo nekoga

obdariti jest »istin-

ski« ga slušati.

kojim možemo nekoga obdariti jest »istinski« ga slušati.

Jedna jako osjećajna djevojka razgovarala je s učiteljem o problemu koji ju je živo zaokupljao. Učitelj joj je savjetovao da porazgovara s roditeljima. Djevojka je pokušala, ali oni su tu zbrku i muku koju je nosila u sebi obezvrjeđivali uvjeravajući je da »pretjeruje«, da će ona te probleme »prebroditi« i tako dalje. Okrenuli bi razgovor na štogod drugo, odbijali su o tome raspravljati, kao da će samim time što ga zanemaruju riješiti problem. Tek nakon što je njihova kćerka pokušala samoubojstvo, roditelji su je pitali: »Zašto nam nisi rekla da imaš problema?« »Zašto me niste slušali kad sam vam govorila?«, rekla je. Jedna je djevojčica zapisala: »Kad uvečer pođem u krevet, okrenem se prema zidu i govorim sebi, jer ja sebe slušam«.

SNAGA RIJEČI

U svemu do sada rečenome htio sam što više upoznati snagu riječi i njezinu važnost za naš život. Htio sam najprije upoznati bogatstvo te riječi, a zatim naučiti kako to bogatstvo uzeti i upotrijebiti. Božja riječ je kao njiva u kojoj je zakopano blago. Bezbroj vjernika osjeća da nema za što kupiti tu njivu, ili ne znaju kako se može iskopati blago, ili čak i ne slute da se tu nalazi blago. Većina kršćana osjeća da je riječ Svetog pisma i riječ Crkve samo odgovornost i zapovijed, a ne blago. Ono što je ovdje poruka, nije sve što treba reći o Božjoj riječi, nego i slušati. Ne govori samo Bog, nego najčešće govori Bog preko čovjeka. Svjesni smo da je Božja riječ jaka kao Bog sam, da je darovana ovom svijetu. Ona je najsnažnija sila koja može uništiti zlo u svijetu i donijeti novi život. Zato je ovo razmišljanje jedan pokušaj da se svrati pogled na zaboravljeno blago, koje možda našem vremenu najviše nedostaje. Ovu civilizaciju treba pratiti spoznaja da ljudi žude za Božjom riječi i da slute da se u njoj nalazi rješenje njihovih osnovnih životnih problema. Istovremeno dok žude za tom Riječju, žude i za ljudima koji će ih naučiti kako iz te knjige izvući svu onu neizrecivu snagu za njihov život. Ostaje samo pitanje koliko smo u ovom užurbanom vremenu spremni imati srca za slušanje.

FANT ŠPAGETE CARBONARA

Špagete carbonara poznato su rimsko jelo koje se sastoji od finog mliječnog umaka i tjestenine (špagete). Sastojci kao što su slanina, sir, jaja i vrhnje čine ovaj umak karakterističnim. Uz dodatak Fant mješavine za špagete dobit ćete izvrsno jelo, koje se lako i brzo priprema. Špagete pripremljene na ovaj način činit će vam se kao vrhunsko djelo talijanskih kuhara.

Potrebno za 4 osobe: 400 g tjestenine (špagete), 20 g maslaca, 50 g pancete, 1 Fant mješavina za špagete carbonara, 400 ml mlijeka i 200 ml vrhnja za kuhanje.

Priprema: Špagete skuhaite i ocijedite. Na maslacu popecite pancetu narezanu na kockice. Sadržaj vrećice Fanta razmutite u mješavini mlijeka i vrhnja, te prelijte popečenu pancetu i pustite da zavri. Umak kuhajte na laganoj vatri 3 minute, a zatim umiješajte špagete. Ovako pripremljene špagete poslužite odmah i po želji možete ih posuti naribanim parmezanom. *Savjet:* Špagete možete zamijeniti i bilo kojom tjesteninom po vašoj želji.

FINE OKRUGLICE OD MESA

Potrebno: 500 g mljevenog pilećeg mesa, 50 g sojinih ljuspica, 200 g krumpira, 1 glavica luka, jaje, krušne mrvice, vegeta, sol i papar po okusu.

Priprema: Krumpir oljuštite i stavite ga kuhati, kada je kuhan napravite od njega pire. Sojine ljuspice potopite u toplu vodu i ostavite da odstoje 15 – 20 minuta. Luk sitno narežite i dodajte mljevenom mesu. Mesu dodajte i dobro ocijedene sojine ljuspice, te pire od krumpira. Ovoj smjesi dodajte jaje, začine i sve dobro sjedinite. Ukoliko je potrebno, dodajte malo krušnih mrvica kako bi lakše mogli oblikovati okruglice. Formirane okruglice uvaljajte u krušne mrvice i redajte u uljem podmazan pleh. Kada ste sve kuglice poredali, prelijte ih još malo uljem i stavite ih peći u zagrijanu pećnicu (nema potrebe za previše ulja, tek 3-4 žlice).

Poslije 10 minuta okrenite mjesne loptice i ostavite ih još 10 – 15 minuta da se peku. Možete ih poslužiti uz pire od krumpira ili varivo od špinata.

PALAČINKE S BUNDEVOM

Potrebno: Palačinke ili 500 g tankih kora za gibanicu, 200 g bundeve, 100 g maslaca, 100 g šećera, voda i ½ žličice cimeta.

Priprema: Bundevo prvo stavite peći, pa kada je pečena odvojite 200 grama. U dubljoj posudi otopite maslac i dodajte usitnjenu bundevu (možete je samo izrezati na sitnije komadiće), šećer, vodu i cimet. Na laganoj vatri uz često miješanje kuhajte dok se na stvori kaša. Dobivenu smjesu prvo ohladite te onda s njom puniti palačinke.

Savjet: Palačinke možete ukasiti šlagom i preliti otopljenom čokoladom.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Pazite što jedete!

Čitate li ikada sitna slova na proizvodima? Sastav namirnice koju kupujete? Mnogi će na ova pitanja odgovoriti: skoro nikada! E pa, počnite čitati! Namirnice koje koristimo svakodnevno u našem životu ili koje povremeno koristimo mogu biti i štetne. Malo je onih koji u sitnim slovima deklaracije čitaju što sve sadrži ono što su upravo odlučili pojesti, odnosno, što primjerice broj uz slovo E zapravo znači. Može li neki od sastojaka naškoditi svima? Što šteti djeci, a što alergičarima ili pretilim osobama? Činjenica je da, ako tako gledamo, svugdje možemo naći nešto što nije zdravo. I voće i povrće se danas prska sa svim mogućim sredstvima kako bi

bilo lijepog izgleda ili se ne bi brzo kvarilo.

Europska Unija odredila je da se na prehrambenim namirnicama mora jasno označiti sadržavaju li štetne umjetne boje koje mogu poticati hiperaktivnost kod djece. Na proizvodima s takvim sintetičkim bojama, uključujući žvakaće gume, bezalkoholna pića i pekarske ukrase, treba stajati upozorenje da mogu imati negativan utjecaj na aktivnost i pozornost djece. Istaknuto upozorenje o štetnosti za djecu moraju imati svi proizvodi koji sadržavaju žute azo-boje tartrazin (E102), sunset (E110) i quinoline (E104); te crvene carmoizine (E122), ponceau 4R (E124) i allura (E129). Već dulje vrijeme se sumnja kako

te boje uzrokuju alergijske reakcije, a jedna britanska studija je također pokazala da potrošnja kombinacije azo-boja može izazvati hiperaktivnost i manjak pozornosti kod djece.

Za neke prehrambene aditive se čak sumnja da izazivaju teške bolesti, među kojima je i rak. A dok se sumnje dokažu ili opovrgnu za neke od potrošača bi, nažalost, moglo biti prekasno. Emulgatori, boje, poboljšivači, konzervansi umnogome pomažu suvremenoj prehrambenoj industriji u privlačenju kupaca pretvarajući inače prosječne proizvode u proizvode privlačne oku i nepcu. Većina dopuštenih u prehrambenoj industriji i nije štetna, ali kod nekih može izazvati i neželjene posljedice, osobito ako se pretjera u količini emulgatora, boja, umjetnih sladila ili poboljšivača.

Štetne umjetne boje:

E102, E104, E110, E122, E124 i E129

Dodaci koji stimuliraju apetit i potiču debljanje

E 640, glicin i njegove natrijeve soli: Pojačavaju okus jela

E 630 i E 633: Problem su kod bolesnika s povišenim mokraćnim kiselinama

E 620 i E 625: Glutaminska kiselina: Sadrži ih umak od soje

Dodaci koji mogu štetiti djeci

E 120, conchenille: Crvena boja može izazvati alergiju

E 151, crna boja: Može izazvati alergijske reakcije poput astme i osipa

E154, smeđa boja: Mješavina šest različitih smeđih boja odobrena samo za miris dima kod riba. Može izazvati alergijske reakcije

E 180, crvena boja: Dozvoljena za premazivanje kore sira, a može izazvati alergijske reakcije

E 952, zaslađivač: Kod životinja u visokim koncentracijama izaziva rak mokraćnog mjehura, smanjuje plodnost. U EU zabranjen je za uporabu u žvakaćim gumama i bombonima.

E 954, saharin: Zaslađivač, dokazano kancerogen

E 957, thaumatin: Sladilo koje poboljšava aromu, 3000 puta slađe od šećera.

E655, maltitol,

E966, lactitol,

E967, xylitol: Sladila koja mogu izazvati nadutost i proljev

Dodaci koji su posebno opasni za alergičare

E 100, kurkumin, žuta biljna boja: Može pojačati rad žuči i izazvati alergiju

E 210, benzojeva kiselina: Konzervans koji se uglavnom koristi u konzerviranju riba i salata. Trenutno se provjerava moguća alergija

E 200 i E 203, sorbinska kiselina: Konzervans, posebno loš za alergične osobe, a može izazvati astmu ili ekceme.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-811
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopiya, Laboratorija, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna hirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

Dječji tjedan prava

Dječji se tjedan održava svake godine u prvom punom tjednu listopada, pa će zato ove godine početi u ponedjeljak, 4. listopada, i završit će se u nedjelju, 10. listopada. Tada će pozornost najšire javnosti biti usmjerena prema stanju, pravima i potrebama djece. Djeca će tih dana, prema svojim željama i izboru, samostalno i uz pomoć odraslih provoditi vrijeme u odabranim igrama, priredbama i stvaralačkim aktivnostima.

U sklopu Dječjeg tjedna, koji je namijenjen svima vama, organiziraju su razni posjeti, sportske aktivnosti, školska natjecanja i mnoga druga zanimljiva događanja. Čak su i odrasli ovog tjedna malčice drugačiji, neka-ko imaju više razumijevanja za djecu, njihove šale i smicalice.

Ova manifestacija treba odraslima skrenuti pozornost na osobnost dječjeg svijeta, te da i odrasli brinu o djeci i vašim pravima. Ove se godine ova manifestacija obilježava po 57. put.

Sva djeca bez iznimke, bez razlike ili diskriminacije na osnovi - rase, boje kože, spola, jezika, religije, političkih ili bilo kojih drugih uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, rođenja ili nečeg drugog, imaju pravo na dječja prava. Nažalost, ne poštuju svi ova prava, pa su neka djeca nesretna, jer se njihovi roditelji ili neki drugi ljudi ne brinu za njih i ne pokazuju im da ih vole. Prava ima puno i mogli bismo ih nabrajati do sutra... no, najvažnije je da svako dijete ima mamu i tatu, da ima odjeću i obuću, da ima što jesti, te ono najvažnije, da ima ljubavi na pretek. Ono što je također bitno jest da i odrasli zastanu i poštuju dječja prava. Svima želim da imate puno pravo na sva dječja prava, da budete radosni i sretni!

Međunarodni dan starih

Dan starijih osoba obilježava se 1. listopada, kada na poseban način mislimo na naše bake i djedove, kao i sve starije osobe u našem okruženju. Međunarodni dan starijih osoba, koji su proglasili Ujedinjeni narodi, obilježava se u cijelom svijetu. Danas na poseban način možete otići i obići svoje bake i djedove. Možete im i ponijeti neki mali dar, neko voće, čokoladu ili jednostavno možete napraviti neku čestitku ili nacrtati neki crtež. Sigurna sam da će se svi obradovati.

No, nemojte baku i djeda posjetiti samo danas, kad god je moguće posjetite ih i ukoliko im je potrebna vaša pomoć pomozite im. Bilo da je rad u polju ili nešto u kući, svakako upitajte kako im vi možete pomoći, a baka i djed će vas sigurno nagraditi!

Licitarsko srce

U sklopu manifestacije Karlovačka berba grožđa - Groždebalo 2010. u Srijemskim Karlovcima organizira se i Festival dječje glazbe »Licitarsko srce«, koji će pratiti tamburaški orkestar »Zvončići«. Na ovome će se festivalu po prvi put predstaviti i učenica Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankute

Veronika Vojnić Mijatov. Veronika će se predstaviti pjesmom »Moj rodni kraj«, za koju je tekst i glazbu napisao **Marijan Kiš**, dok je aranžman uradio **Dubravko Isakov - Cicko**. Veronika će pjevati na ikavici, a kako će sve to izgledati možete pogledati na Radioteleviziji Vojvodine u subotu, 2. listopada, u večernjim satima kada će biti emitirana snimka ove manifestacije.

S obzirom da je festival natjecateljskog karaktera, Veroniki želimo puno uspjeha, a o rezultatima čitajte u sljedećem broju Hrvatske riječi.

Susret s romanopiscem iz Zagreba

Gradska knjižnica u Subotici predstaviti će 6. i 7. listopada 2010. godine učenicima osnovnih i srednjih škola, romanopisac i autora stripa **Darka Macana** iz Zagreba. Pisac će se u srijedu susresti s učenicima OŠ »Matko Vuković« i OŠ »Sveti Sava«, a u poslijepodnevним satima s učenicima OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice. Od 19 sati susret će biti upriličen i za učenike Gimnazije »Svetožar Marković« i Politehničke srednje škole.

U četvrtak, 7. listopada, romanopisac će posjetiti škole u prigradskim mjestima OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu, OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni i OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu.

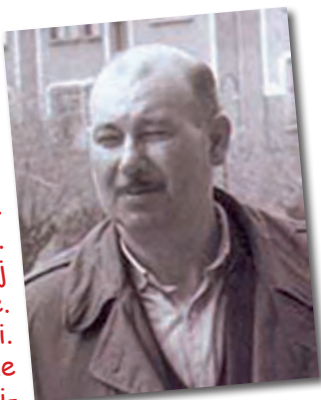
Darko Macan, hrvatski romanopisac i autor stripa, diplomirao je povijest i arheologiju 1994. godine na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, a pisanjem se profesionalno bavi od 1986. godine. Stripom se počeo baviti u osnovnoj školi, a profesionalno za vrijeme studija: u siječnju 1988. objavljuje prve gegove »Bočka« i prve stranice licencnog »Toma i Jerrya«. Slijede brojni drugi stripovi, a od 1992. »Borovnica« u Modroj lasti. Usporedo s crtanjem, počinje pisati strip scenarije za domaće i inozemne izdavače. Godine 1995. dobio je dvije nagrade vinkovačkog Salona stripa za scenarij. Paralelno se baveći prozom, Macan je objavio četrdesetak priča (većinom žanra znanstvene fantastike), za koje je četiri puta nagrađen nagradom SFERA. S **Tatjanom Jambrišak** uredio je sedam zbirki hrvatske znanstvene fantastike. Piše romane za djecu od kojih je prvi »Knjige lažul« dobio državnu nagradu »Grigor Vitez« kao najbolja knjiga za djecu. Istu nagradu dobiva za dječji roman »Žuta minuta« 2006. godine, a 2008. godine dobio je SFERU za roman »Dlakovuk«. Ujedno urednik je i strip časopisa Q strip. Svakako dođite u Gradsku knjižnicu ili budite u školi kada dođe Darko Macan, a o dojmovima pišite!

Nacionalni kviz za poticanje čitanja

Zmaj iz pripovitke dide mog

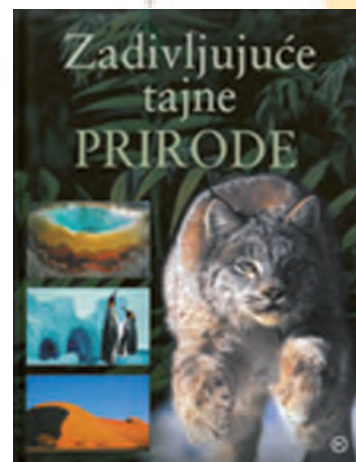
Hrvatska čitaonica organizira IX. dane Balinta Vujkova od 27. do 29. listopada s programom namijenjenim učenicima, koji će se održati u srijedu, 27. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Početak je u 12 sati. Za ovogodišnje Dane Balinta Vujkova organizator ujedno raspisuje i likovni natječaj na temu »Zmaj iz pripovitke dide mog« koji traje do 20. listopada, kada će biti izabrani najbolji radovi. Nagrade za najbolje radove bit će uručene u okviru programa za učenike. Svoje radove možete slati na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21 s naznakom za likovni natječaj.

Gradska knjižnica u Subotici svake se godine uključuje u Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba s ciljem približavanja knjige mladim čitateljima. Kviz se održava u Mjesecu hrvatske knjige od 15. listopada do 15. studenoga u knjižnicama za djecu i mladež diljem Hrvatske, a putem knjižnica, škola i kulturnih društava i za hrvatsku djecu u susjednim zemljama. U Subotici organizaciju Nacionalnog kviza provodi Gradska knjižnica Subotica u školama gdje se nastava realizira na hrvatskom jeziku.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja ove se godine provodi pod naslovom »Čudesni svijet prirode«, jer su Ujedinjeni narodi 2010. godinu proglasili Međunarodnom godinom biološke raznolikosti. Kviz je osmišljen tako da je potrebno pročitati ponuđene dvije knjige koje se nalaze u fondu knjižnice u Subotici »Zadivljujuće tajne prirode« i »e. istraživač zemlja«. Na temelju ovih knjiga potrebno je riješiti upitnik, koji će dobiti svi zainteresirani. Pravo sudjelovanja u kvizu imaju učenici od 5. do 8. razreda osnovne škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

Za nagradu će dva učenika, sudionika Nacionalnog kviza u Subotici, putovati u Zagreb na završnu svečanost i dodjelu nagrada koja se organizira 12. studenoga tijekom Sajma knjiga Interliber u Zagrebu. Ostali sudionici dobit će utješne nagrade. Za detaljne informacije možete se javiti na Dječji odjel Gradske knjižnice u Subotici.

Ž. Vukov

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Na fotografiji snimljenoj travnja 1929. godine u foto ateljeu na subotičkom korzu nalaze se tri brata Bačlije, koji su u svečanim odorama fotografirani u povodu proslave 40 godina od osnutka profesionalnog, odnosno dobrovoljnog vatrogasnog društva (1888. godine op. a.).

S lijeve strane, prvi po redu nalazi se *Blaško Bačlija* rođen 1901. godine, u sredini je *Antun* zvani *Babo* rođen 1905., dok je treći vatrogasac *Veco* rođen 1908.

Trojica su braće svi odreda bili profesionalni vatrogasci sve do umirovljenja, tj. svaki ponaosob u prosjeku ima oko 40 godina vatrogasnog radnog staža.

Ova braća ukupno su imala čak 25-ero djece (*Blaško* 6, *Antun* 12 i *Veco* 11), od kojih su neka umirala nekoliko tjedana nakon rođenja zbog tadašnje bolesti heptike, nedovoljne medicinske njege i neimaštine, odnosno sirotinje.

Stričevi su »posloženi« po starosti, s vatrogasnim šapkama na glavama u ukočenoj pozi koja je u to vrijeme bila uobičajena u studiju foto ateljea. *Blaško* je bio dugogodišnji zapovjednik vatrogasne čete u razdoblju kada je tu profesionalnu jedinicu

Bačlije vatrogasci

Pišu: Grgo Bačlija i Dražen Prčić

vodio *Andrija Kujundžić Čiča*, legendarni igrač Bačke između dvaju svjetskih ratova. Sjedište vatrogasne jedinice nalazilo se na istom mjestu kao i danas, u Ulici Maksima Gorkog broj 55.

Sva tri »strička« imala su brkove, koje je tih godina svaki ozbiljniji muškarac njegovao kao svojevrsni »imidž«, odraz muškosti i ljepote.

U vrijeme kada je nastala ova fotografija (1929.) jedino je najstariji brat *Blaško* bio oženjen, dok se *Antun* vjenčao malo kasnije iste godine, a najmlađi brat *Veco* 1934. godine.

U to je vrijeme vatrogasna

jedinica bila cijenjena postrojba koja je gasila požare, naročito ljeti u vrijeme žetve, a imala je i posla s požarima koji su nastajali iz dimnjaka na tavanima s trščanim krovovima, kojih je tih godina bilo na tisuće u gradu i okolnim salašima.

Blaško je bio otac *Katarine Kaće Bačlije*, poznate glumice Narodnog kazališta u Subotici i popularne *Tone* u tandemu s *Martinom*, također maestralnim glumcem *Gezom Kopunovićem*, s kojim je desetak godina uveseljavala slušatelje Radio Subotice u redovitom terminu svake nedjelje u 12 sati.

Nadalje, *Antun* je otac *Mihajla »Miška«*, nastavnika glazbenog odgoja i dugogodišnjeg pomoćnika ravnatelja OŠ »Matko Vuković« u Subotici, koji je prvi uveo u glazbenu nastavu muziciranje na tamburama i formirao dječji tamburaški orkestar u toj školi sedamdesetih godina prošlog stoljeća, zatim *Ivanke*, također nastavnice glazbenog odgoja koja je svoj cijeli radni vijek provela u tvornici »Mercedes« u Stuttgartu u Njemačkoj, a volonterski bila pijanistica u hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj, te i *Pavla »Paje«*, diplomiranog inženjera agronomije, dugogodišnjeg tehničkog direktora tvornice »Agroseme-Panonija« iz Subotice.

Veco je otac *Grge Bačlije*, odvjetnika u mirovini, jednog od autora ove »Priče o fotografiji«. Inače sva su trojica tijekom mađarske okupacije »promtno« dobila otkaze u vatrogasnoj četi (1941.-1944.), pa su tijekom tog razdoblja bili primorani raditi poljske poslove na njivama kod imućnijih seljaka i nositi vreće žita i brašna na katove parnih mlinova »Delmiš«, »Bukvin« i »Margit«, jer nisu pristali da im se mađariziraju osobna imena u *Balaž*, *Antal* i *Feliks*.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Krk

1. listopada 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Listopad

U duhu svoga staroga imena, s prvim opalim listovima stiže novi listopad i jesensko doba. Pod nogama šušte požutjeli, suhi listovi gomilajući se na ulicama i pločnicima. Lijepo za oko, kao što je to na svim slikama jesenskih pejzaža, ali nije baš ugodno za čišćenje. A poslu nikad kraja...

FOTO KUTAK

Face on face(book)

KVIZ

Gibonni

Kako glasi pravo ime ovog splitskog kantautora i koje je godine rođen?
 U kojim je heavy metal sastavima započeo glazbenu karijeru?
 Koja je pjesma utjecala na njegovu buduću karijeru?
 Kako se zove album na kojem se nalaze njegovi prvi veliki hitovi?
 Koji je Gibonnijev album jedan od najprodavanijih hrvatskih nosača zvuka?
 Kada je postao UNICEF-ov ambasador dobre volje?
 Kako se zove njegov najnoviji album?

Zlatan Stipšić (13. kolovoza 1968.).
 Osmi putnik i Divlje jagode.
 »Cesarica« napisana za Olivera Dragojevića.
 »Nolna Arka« (1993.).
 »Mitrakul« (2001.) – preko 60.000.
 2003. godine.
 »Toleranca«.

VICEVI

- Neprijateljima treba neprekidno opraštati, jer to je ono što ih najviše ljuti.
- Ne prekidaj ženu dok šuti.
- Prezirem novac, najviše sitniš.
- Čovjek koji traži lijepu, dobru i inteligentnu ženu ne traži jednu, već tri žene.
- Ne postoji druga prilika za prvi dojam.
- Slom živaca je nasljedna bolest, nasljeđuju je roditelji od svoje djece.
- Iskustvo je odlična stvar, daje vam mogućnost prepoznati pogrešku koju ste ponovili.
- Prvo ti izbiju sve zube, a onda kažu da držiš jezik za zubima.
- Završio sam akademiju likovnih umjetnosti pa se sad mogu slikati.
- Ljubav je svjetlost života, a brak je beskonačni račun za struju.

NOGOMETNA UTAKMICA IZMEĐU GENERALNOG KONZULATA RH I ŠTIĆENIKA ZAJEDNICE »HOSANA«

Humanost na djelu

U prijateljskoj utakmici humanitarnog karaktera nogometa na momčad Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici pobijedila je rezultatom 7-6 momčad koju su činili štićenici Zajednice »Hosana«. Utakmica je odigrana u ponedjeljak, 27. rujna, na sportskom terenu Zajednice »Hosana« u Starom Žedniku, a organizator susreta bili su Generalni konzulat RH i poduzeća »Forma Urbanica« i »Woodo«.

Cilj ovoga druženja bio je, prema riječima konzula-savjetnika Ante Franjića, pomoć Zajednici, a osigurane su značajne donacije koje će pomoći njihovim štićenicima u daljnjem životu i radu. Posebno je istaknuta donacija Vlade Republike Hrvatske, odnosno ministarstva na čijem je čelu Petar Čobanković, u iznosu od 8000 eura. Taj je novac utrošen za izgradnju objekta u kojem su smješteni kapelica, kuhinja i pomoćne prostorije. Konzul Franjić se zahvalio i Mesnoj industriji »Matijević«, koja svaka 2-3 mjeseca Zajednici donira suhomesnate proizvode.

Upravitelj »Hosane« vlč. Marinko Stantić smatra kako su ovakva druženja od velikog značaja za Zajednicu, jer dečki dobiju poticaj i novi dokaz da su prihvaćeni, da ih društvo podupire i da imaju puno ljubavi i razumijevanja od onih koji nisu zapali u problem droge i ovisnosti.

Voditelj Zajednice Igor Totforgoši, bivši štićenik koji je prošao trogodišnji program Zajednice, ovaj posao radi pune dvije godine i svojim iskustvom pomaže dečkima, usmjerava ih i zajednički se trude doći do cilja. »Za njih je ovaj susret od velikog značaja jer ljudi imaju velike predrasude kada su u pitanju mladi, a pogotovo kad je u u pitanju ovisnost, i ovo je pravi potez da se momcima pomogne da se osjećaju prihvaćenima«, kaže Totforgoši.

Tatjana Antunović

NOGOMET

Bačka 1901 - Kozara 6-2 (3-1)

Nogometaši subotičke Bačke 1901 svladali su u 7. kolu ekipu Kozare iz Banatskog Velikog Sela rezultatom 6-2. Nogometaši u crveno-bijelim majicama povelili su u 10. minuti susreta pogotkom mladog Kitanovića, a na 2-0 povisio je Antić u 15. minuti svojim prvim golom na utakmici. Gosti su smanjili autogolom Lukača u 31. minuti, međutim samo nekoliko minuta kasnije Bačka dolazi do prednosti od 3-1 golom Stipančevića nakon opravdano dosuđenog jedanaesterca. Ovim rezultatom se otišlo na odmor.

U nastavku susreta domaći su nastavili s dobrom igrom i pogocima Antića u 55. i 79. minuti dolaze do prednosti od 5-1. U samom finišu meča malobrojna je publika po hladnom i vjetrovitom vremenu mogla vidjeti još dva gola. Prvo su gosti u 89. minuti smanjili na 5-2 golom kapetana Vladimira Kitanovića, a konačan rezultat 6-2 postavio je Perović u sudačkoj nadoknadi.

Bačka 1901: Bilinović, Kolundžić, Lukač (Lazić), Babić, Vojvodić, Jovetić, Kitanović, Rajkovača (Zinaja), Antić, Stipančević i Andrašić (Perović).

Kozara: Oljača, Fučak, Bjelanović, Bunić B, Labus, Rožajac (Dimitrić), Reljić, Stepančev (Bunić M), Kitanović, Pepić (Dragosavac), Grubor.

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Častan poraz na gostovanju kod lidera

U šestom kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši sončanskog Dinama gostovali su kod lidera dosadašnjega dijela prvenstva Rusina u Ruskom Krsturu. Po vrlo hladnom vremenu, uz neujednačen kriterij suđenja i pokraj najbolje igre Sončana u dosadašnjem dijelu prvenstva, ubilježen je poraz 1-3. Ionako nekompletna ekipa Dinama već u 12. minuti ostala je s igračem manje zbog isključenja Karajkova. Nakon nedosuđenog grubog prekršaja na njemu opsovao je glavnog suca Pančića, koji mu je bez razmišljanja dodijelio crveni karton.

Pokraj crvenog, igračima Dinama sudac je dodijelio i šest žutih kartona, poglavito zbog nesportskog ponašanja, dok su s druge strane vrlo grubo startovali domaćina ostajali nesankcionirani. U momentu isključenja Sončani su vodili 1-0, a i u nastavku ove vrlo borbene i za oko lijepe utakmice bili su konkretniji od favoriziranih domaćina. Brojčano oslabljeni, a do konca utakmice i s trojicom ozlijeđenih igrača, koji su zbog nedostatka pričuva statirali na terenu, niti uz veliku borbenost nisu uspjeli očuvati prednost. Zgoditak za poravnanje posljedica je grube pogreške mladoga vratara Klecina. Pri vodstvu domaćih od 2-1 grubo prekršaj na Ilesu u kaznenom prostoru domaćina sudac nije sankcionirao jedanaestercom, a nakon nove greške obrambenih igrača Dinama domaćini postavljaju konačan rezultat 3-1.

»Unatoč tomu što smo izgubili, ova mi utakmica pruža optimizam prije predstojećih utakmica. Iako oslabljeni, a suđenje ne bih komentirao, pružili smo dostojan otpor lideru na njegovom terenu. Greške koje pravimo svojstvene su mladim i neiskusnim ekipama poput naše. U većem dijelu utakmice bili smo u najmanju ruku ravnopravan rival, a najviše me raduje velika borbenost mojih dječaka u ovoj utakmici«, kaže trener Dinama Željko Vidaković. Dinamo: Klecin, Krstin, Rakin, Barunov, Vuković (Kovač), Nesvanulica, Mihaljev, Duraković, Karajkov, Iles, Stojković. Ostali rezultati: Aleksa Šantić – Lipar 3-0, Sloga – Jedinstvo 2-0, Panonija - OFK Metalac 6-2, Omladinac – Terekveš 4-0, Dunav (Bački Monoštor) – Dinamo (Bački Breg) 1-1 i Graničar – OFK Šikara 4-1.

Ivan Andrašić

Partizan - Spartak Zlatibor voda 0-0

FK Spartak Zlatibor voda osvojio je veoma vrijedan bod u 6. kolu Jelen Super lige odigraivši neriješeno bez golova protiv Partizana, aktualnog prvaka države na stadionu u Beogradu. Junak utakmice ponovno je bio mladi subotički vratar Branimir Aleksić koji je zaustavio sve udarce prema svom голу. Pokraj njega velike zasluge imaju iskusni Šarac i Bratić koji su dominirali u zaustavljanju svih napada igrača u crno-bijelim majicama, kao i kompletan tim koji se borio svih 90 minuta.

Partizan je imao inicijativu i dominirao, ali Subotičani su odigrali zrelo, veoma požrtvovano kvareći igru domaćina daleko od svojih vrata. Imao je aktualni prvak svoje prilike preko Boje, Ilieva i Clea, ali je sve njihove udarce vratar Aleksić lako ukrotio i do kraja sačuvao svoju mrežu. Subotičani su najbolju prigodu propustili sredinom drugog poluvremena kada je udarac Mirića s desetak metara završio tik pokraj vrata Stojkovića.

Subotičani ovim remijem i poslije 6. kola ostaju neporaženi u ligi, dok je ekipa Partizana odigrala neriješeno poslije pet pobjeda u domaćem prvenstvu.

Inače, Spartak Zlatibor voda plasirao se u osminu finala Kupa Srbije pobjedivši u utorak na svom terenu ekipu Novog Pazara rezultatom 2-1.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Prva pobjeda Sloge

Nakon tri poraza, Sloga je u četvrtom kolu prvenstva MNL Bačka Palanka – II. razred zabilježila prvu pobjedu. Svladala je na svom terenu ekipu Neština iz istoimenog mjesta rezultatom 2-1. Igra je bila tipično prvenstvena u kojoj je sudac dodijelio veliki broj žutih kartona. Već na početku utakmice, zbog drugog žutog kartona, domaći je igrač M. Nonković morao napustiti teren. Tako je Sloga igrala gotovo cijelu utakmicu s deset igrača. Prvo poluvrijeme završeno je neriješeno 0-0, a u drugom se igra rasplamsala i stvarale su se brojne priloge za obje ekipe. Gosti su prvi povelili s 1-0 iz sumnjivog jedanaesterca, kojega nisu vidjeli čak niti nogometaši Neština. Nogometaši Sloge nisu se predali poslije primljenog gola i, s igračem manje, zgodicima Stojanovića i T. Nikolića uspjeli su svladati goste s 2-1. Ovom je pobjedom ublažen neuspješan start Sloge u ovom dijelu

prvenstva. U sljedećem kolu Sloga igra protiv ekipe Mladosti MB u Malom Baču.

Sloga: Novaković, Rakas, B. Nikolić, Adamović (N. Nonković), Oto (Tučev), Elesin, M. Nonković (isključen), Grublješić, V. Nikolić, Stojanović, T. Nikolić.

Ostali rezultati: Labudnjača – Naša zvezda 1:2 ; Kulpin – Borac V. 4:1 ; Bački hajduk – Mladost MB 1:3.

Z. P.

ODBOJKA

Odbojkašice Spartaka Nis-a treće na turniru u Beogradu

U okviru priprema za predstojeće prvenstvo Ženski odbojkaški klub Spartak Nis sudjelovao je na tradicionalnom 9. memorijalnom turniru Dragan Šakota - Šale. U prvoj utakmici Subotičanke su poražene od domaćina Crvene zvezde rezultatom 3-0 (25-12, 25-22, 25-17), dok su u borbi za treće mjesto bile bolje od Dinama Azotare i slavile 3-0 u setovima (25-12, 25-16, 25-17).

Konačna provjera forme pred početak prvenstva bit će sljedeće nedjelje kada se u Subotici održava tradicionalni Kup grada na kojem sudjeluju četiri ekipe.

»Mjesečina 8« u Maloj Bosni

Fundacija »Mjesečina« prošloga je tjedna otvorila novi klub u dvorani za tjelesni odgoj OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, pod nazivom »Mjesečina 8«. Ovaj je klub otvoren na zajedničku inicijativu fundacije i škole, tako da će mladi iz Male Bosne moći provoditi vikende u sportskom ozračju.

Ovaj će klub za početak raditi petkom od 19 do 23 sata. Opremljen je stolovima za stolni tenis, stolni nogomet, pikado, šah... Klub je otvorio Dezső Kis, član stručnog vijeća, a u ime škole nazočne je pozdravio ravnatelj Ivan Stipić ističući zadovoljstvo što je fundacija baš ovu školu prepoznala kao adekvatnu za novi klub Mjesečine.

Cilj programa »Mjesečina« je omogućiti mladima, a naročito onima koji besciljno i bez novca u skupinama ili usamljeno noću lutaju gradom, da barem jednu večer vikenda provedu u sredini u kojoj će, pod nadzorom odrasle osobe, biti sačuvani od štetnih utjecaja ulice.

POGLED S TRIBINA

Nogometna jesen

Ljubitelji najvažnije sporedne stvari na svijetu u ovom dijelu godine došli su na svoje. Nogometa ima koliko vam volja.

Na brojnim televizijskim kanalima, zemaljskim, satelitskim ili kabelskim, svakoga se vikenda smjenjuju susreti najboljih europskih liga, a sredina tjedna rezervirana je za utakmice u europskim natjecanjima ili reprezentativnim kvalifikacijskim ili prijateljskim ogledima. Pa tko voli treba samo uzeti daljinac u ruke, zavaliti se i uživati.

I da cijela stvar bude još ljepša, i kvaliteta nogometa na ovim našim prostorima u velikoj mjeri se poboljšava, a momčadi za koje navijamo nisu više samo puki outsiders i »punjači ždrijeba«. Partizan igra u Ligi prvaka i unatoč porazima od Šahtjora i Arsenala pružio je dopadljivu igru, Dinamo je u veličanstvenoj predstavi 1. kola Europske lige trijumfalno startao pobjedom protiv favoriziranog Villarreala, dok Hajduk ima priliku popraviti dojam u prvom domaćem susretu na svom Poljudu protiv Anderlechta.

S druge strane, brojni hrvatski »legionari« s uspjehom nastupaju u već spomenutim najjačim europskim prvenstvima, pa se može navijati za Tottenham u kojem igraju čak četvorica hrvatskih nogometaša (Modrić, Ćorluka, Kranjčar i Pletikosa) ili Bayern (Olić i Pranjić), ali i za ostale momčadi u kojima nastupa netko od reprezentativnih ili potencijano reprezentativnih igrača. Ulazimo u listopad kada će nogometa biti još više, a nakon početnih zagrijavanja i još jačeg nogometa. Na radost svih...

NOGOMET

Pobjede vodećih

Tercet prvoplasiranih momčadi 1. HNL zabilježio je nove pobjede i potvrdio svoja mjesta na vrhu tablice. Hajduk je na Poljudu svladao Varaždin (2-0), Dinamo je na Maksimiru bio bolji od Lokomotive istim rezultatom (2-0), dok je hit novoga prvenstva - momčad Splita na gostovanju bila bolja od Istre 1961 (1-0). Ostali rezultati 9. kola: Zagreb - Rijeka 3-1, Slaven - Hrv. dragovoljac 3-0, Cibalia - Karlovac 1-0, Osijek - Zadar 3-2, Šibenik - Inter 0-1. Tablica: Hajduk 21, Dinamo 20, Split 19, Zagreb, Rijeka 16, Slaven 15, Cibalia, Varaždin 14, Osijek 13, Karlovac, Inter 12, Lokomotiva 11, Zadar 10, Šibenik 6, Istra 1961 2, Hrv. dragovoljac 2.

RUKOMET

Odličan start Zagreba CO

Visokom pobjedom od 10 golova razlike u prvom susretu D skupine protiv rumunjske momčadi Constante (33-23), rukometaši hrvatskog prvaka Zagreba CO uspješno su startali u novoj sezoni Lige prvaka. Sljedeći susret Zagrebaši igraju 16. listopada protiv Ciudad Reala u Zagrebu, a u ovoj skupini igraju još i momčadi Bosne, Flensburga i St. Petersburga.

KOŠARKA

Prijateljsko gostovanje Zadra

Košarkaši Zadra odigrali su tri prijateljska pripremna susreta u Beogradu i zabilježili dvije pobjede (protiv Crvene zvezde 77-70 i Mega Vizure 73-63) i jedan poraz u duelu protiv Partizana (67-75).

HOKEJ

Poraz Medveščaka

Momčad KAC-a bila je bolja od Medveščaka (4-3) u 6. kolu regionalne EBEL hokejaške lige i Medveščak trenutačno zauzima 7. mjesto na tablici s 6 osvojenih bodova. Sljedeći susret »medvjedi« igraju u petak, 1. listopada, protiv Viena kapitala na svom ledu u Zagrebu.

ULTRAFIGHT

Cro Cop poražen u Indianopolisu

Najbolji hrvatski borac poražen je u borbi protiv Franka Mira održanoj prošloga tjedna u Indianopolisu (SAD), nokautom u trećoj rundi. Iako poražen i razočaran, Filipović tvrdi kako to nije i kraj njegove profesionalne karijere.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Temeljem članka 50. stavak 2. Statuta JKP »Vodovod i kanalizacija« Subotica, Upravni odbor poduzeća donio je Odluku o raspisivanju: NATJEČAJA ZA IMENOVANJE DIREKTORA PODUZEĆA JKP »Vodovod i kanalizacija«, SUBOTICA

Za direktora poduzeća može biti izabrana osoba koja pokraj općih uvjeta predviđenih zakonom, ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

1. II. stupanj diplomskih-master, specijalističkih akademskih i specijalističkih studija

(tehničke, pravne, ekonomske struke)

2. I. stupanj osnovnih akademskih i strukovnih studija

(tehničke, pravne, ekonomske struke)

3. Da ima 5 godina radnog iskustva u struci

4. Da dostavi Program rada Javnog poduzeća – za mandatno razdoblje.

Direktor se bira na mandatno razdoblje od 4 godine.

Uz prijavu, s ostalim dokazima (koji moraju biti ovjereni preslici ili originali) traženim u natječaju, potrebno je priložiti još:

– poslovni i osobni životopis,

– uvjerenje o državljanstvu,

– dokaz da se ne vodi kazneni postupak protiv kandidata.

Rok za prijavljivanje na natječaj je 15 dana od dana zadnje objavljenog natječaja u sredstvima javnog informiranja. Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave s potrebnim dokumentima slati na adresu: JKP »Vodovod i kanalizacija«, 24000 Subotica, Trg Lazara Nešića 9/a, s naznakom: »Natječajnom povjerenstvu za izbor direktora«.

Vicai Optika

PRECIZNO-BRZO-LAKO

Panasonic

120/80mmHg! DA LI ZNATE VAŠ KRVNI PRITISAK?

Redovno merite krvni pritisak
originalnim Panasonic aparatima

- odloženo plaćanje
- garancija 3 godine

2400 Subotica, Vladimira Nazora 8

Tel.: 024/521 100, 064 00 777 40

www.vicai-optika.com

Pre upotrebu detaljno pročitajte uputstvo! O uskladjenoj i nadziru upotrebe odgovornost leži na korisniku.

Upravni odbor Dečjeg pozorišta-Dječjeg kazališta-Gyermekszínház Subotica je na sjednici održanoj 23. rujna 2010. godine donio Odluku o raspisivanju natječaja za ravnatelja kazališta na mandatno razdoblje od 4 godine.

Temeljem članka 17. i 24. Statuta Dečjeg pozorišta-Dječjeg kazališta-Gyermekszínház Subotica Szabadka, Park Ferenc Rajhla 12/a, Upravni odbor dana 27. rujna 2010. godine raspisuje

NATJEČAJ

Za ravnatelja kazališta na mandatno razdoblje od 4 godine

NAZIV RADNOG MJESTA: ravnatelj, na mandatno razdoblje od 4 godine

BROJ IZVRŠITELJA: 1

UVJETI KOJE KANDIDATI MORAJU ISPUNJAVATI SU:

Pokraj propisanih uvjeta (opći uvjeti koji su propisani Zakonom o radu) kandidat mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

- da posjeduje VII. stupanj stručne spreme (akademija za kazalište, film, radio i televiziju, muzička akademija, filozofski, filološki fakultet) i radno iskustvo od 3 godine na istim ili sličnim poslovima u kulturi,
- ili da posjeduje VI. stupanj stručne spreme (pedagoška škola, pedagoška akademija) i 3 godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima u kulturi,
- da posjeduje organizatorske sposobnosti
- da posjeduje kvalitete dokazane poslovanjem i afirmacijom u kulturi
- da protiv njega nije pokrenut kazneni postupak za djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti ravnatelja, odnosno da nije pravomoćnom sudskom odlukom osuđen za kazneno djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti ravnatelja kazališta.

Uz prijavu na natječaj potrebno je da kandidat priloži i dokaze o ispunjavanju uvjeta: ovjereni preslik diplome o stečenoj stručnoj spremi, dokaz o radnom iskustvu (ovjereni preslik radne knjižice), uvjerenje da se protiv njega ne vodi kazneni postupak, odnosno da nije pravomoćnom sudskom odlukom osuđivan. Kandidat je dužan uz prijavu podnijeti i svoj radno-profesionalni životopis, dužan je predložiti program rada i razvoja ustanove kao sastavni dio natječajne dokumentacije.

Ravnatelja imenuje Skupština grada Subotice temeljem prijedloga Upravnog odbora Dječjeg kazališta. Prijave na natječaj s dokazima o ispunjenosti uvjeta dostaviti Upravnom odboru Dečjeg pozorišta-Dječjeg kazališta-Gyermekszínház, Subotica, Park Ferenc Rajhla 12/a, s naznakom »NATJEČAJ ZA RAVNATELJA«. Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objavljivanja natječaja.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

PETAK
1.10.2010.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.07 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Jordan i Sirija, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi
 13.20 - Sutra je novi dan 2, serija
 14.05 - Vijesti
 14.20 - Drugo mišljenje: Zaštita zdravlja školske populacije
 15.00 - Luda kuća 2, humoristična serija
 15.40 - S Međunarodne smotre folklor: Istarska glazbena i plesna baština (2.), emisija pučke i predajne kulture
 16.15 - Vijesti
 16.25 - Hrvatska uživo
 17.40 - Proces
 18.05 - Iza ekrana
 18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Misija zajedno
 21.35 - Dnevnik 3
 22.15 - Peti dan, talk-show
 23.10 - Filmski maraton: Tajna mirnog jezera, kanadsko-američki film
 00.30 - Filmski maraton: Muljatori, britanski film
 01.55 - Galactica 4, serija (R)
 02.40 - Sutra je novi dan 2, serija (R)
 03.25 - Pravi igrači, serija (R)
 04.10 - Oprah show (R)
 04.55 - Skica za portret
 05.05 - Peti dan, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.05 - Krava i pile
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV:
 --- - TV vrtić: ZOO
 --- - Prugasti prijatelji
 --- - Tajni dnevnik patke Matilde: Pokvareni telefon
 08.25 - Dvorac igračaka 2

08.50 - Školski program: Kako nastaje strip?
 --- - Puni krug
 --- - Glazbeca: Na slovo M
 09.35 - Mega Mindy, serija
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.25 - Galactica 4, serija
 14.05 - Školski program
 14.50 - Nebo moje Louisiane, američki film
 16.30 - Briljanteen
 17.15 - Hokej na ledu, EBEL liga: Medveščak - Vienna Capitals, prijenos
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Filmovi naših susjeda: Kajmak i marmelada, slovenski film
 21.50 - Stari dečki 1, humoristična serija
 22.20 - Nijemi svjedok 11, mini-serija
 23.50 - Pravi igrači, serija
 00.35 - Jadranka Stojaković, snimka koncerta
 01.35 - Kraj programa

05:50 Hitni slučaj, (3/14)
 06:50 Dona Barbara, (159/190)
 07:35 Bumba, crtana serija (97-98/150)
 07:50 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (45/52)
 08:00 Roary, crtana serija (20/52)
 08:25 Dona Barbara, serija (160/190)
 09:40 U ime ljubavi, serija (147-148/170)
 11:30 Naša mala klinika, serija (27/35)
 12:25 IN magazin
 13:15 Provjereno, informativni magazin
 14:15 Dona Barbara, serija (161-162/190)
 16:00 U ime ljubavi, serija (149/170)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 U ime ljubavi, serija (150/170)
 18:20 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Supertalent, talent show
 21:45 U naručju vještice, film
 23:55 Stjuardese lete u nebo, igrani film
 01:35 Ezo TV, tarot show
 03:05 Moje ime je Modesty, igrani film
 04:20 Prvorodena, igrani film
 05:55 IN magazin
 06:35 Kraj programa

06.10 Miffy, animirana serija

06.25 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 08.20 Ekkluziv, magazin (R)
 08.35 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 09.45 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
 11.25 Zabranjena ljubav, sapunica
 12.20 Nestala, telenovela
 13.10 Los Victorinos
 14.00 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
 15.40 Cobra 11, serija (dvije epizode)
 17.20 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, serija (dvije epizode)
 21.30 Instruktor, serija
 22.00 Slučajni turist, putopisni show
 23.00 Zamalo junaci, film, avanturistička komedija
 00.45 Vijesti
 00.55 Damien: Pretkananje 2, igrani film, horor (R)
 02.45 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
2.10.2010.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Drugo mišljenje: Zaštita zdravlja školske populacije
 07.05 - Iza ekrana (R)
 07.30 - S Međunarodne smotre folklor: Istarska glazbena i plesna baština (2.), emisija pučke i predajne kulture (R)
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Loš dan u Black Rocku, američki film
 09.30 - Reprizni program
 09.55 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Normalan život, emisija o obitelji (R)
 11.25 - Opera box
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija za branitelje
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Fotografija u Hrvatskoj
 14.55 - Eko zona
 15.25 - Život: Životni izazovi, dokumentarna serija
 16.20 - Euromagazin
 16.55 - Vijesti
 17.05 - Reporteri: Kostolomac

18.10 - U istom loncu, kulinarski show
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Oprosti za kung fu, hrvatski film
 21.25 - Vijesti
 21.35 - Vijesti iz kulture
 21.45 - Momci s Madisona 3, serija
 22.40 - Slagalica strave 3, američki film
 00.35 - Filmski maraton: Crna knjiga, nizozemsko-belgijski film
 02.55 - Filmski maraton: Stražar, američki film (R)
 04.25 - Fotografija u Hrvatskoj
 04.40 - Potrošački kod (R)
 05.10 - U istom loncu, kulinarski show (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.55 - Najava programa
 08.00 - Trolovi, crtana serija
 08.25 - Cijele note, serija
 08.50 - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 --- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.40 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za djecu
 10.05 - Ni da ni ne
 11.00 - Mariken, bajka - nizozemsko-belgijski film za djecu
 12.30 - Briljanteen (R)
 13.10 - Off Season, kanadsko-američki film
 14.40 - Aerodrom 77, američki film
 16.30 - KS automagazin
 17.00 - Radojka Šverko, snimka koncerta
 18.15 - Snimka kazališne predstave
 --- - Rukomet, LP: Bosna Sarajevo - CO Zagreb, prijenos
 22.00 - HNL - emisija
 22.50 - Sinovi anarhije, serija
 23.35 - Sinovi anarhije, serija
 00.20 - Vrijeme je za jazz: Juvavum Brass featuring James Morrison (2.)
 01.25 - Kraj programa

06:25 Koje je boje ljubav, igrani film
 07:55 Bračne vode, (20/26)
 08:25 Dora istražuje, crtana serija (49/64)
 08:50 Timmy Time, crtana serija (5/52)

HRT1, UTORAK, 5.10.2010., 21.30
HEBRANG – dokumentarna serija

U četiri epizode prikazana je sudbina hrvatskoga političara i državnika Andrije Hebranga kojeg je 1948. uhitila u Beogradu politička policija Udba po nalogu Josipa Broza i prema aktu Komunističke partije Jugoslavije. Hebrang se nikada nije vratio kući, obitelj nikada nije službeno obaviještena o njegovoj sudbini, za grob mu se ne zna... nestao je. Za vrijeme tzv. istrage uhićena je i njegova žena Olga Hebrang i troje

09:05 Winx, (5/52)
 09:30 Chuggington, crtana serija (7/52)
 09:45 Ben 10: Alien Force, crtana serija (11/26)
 10:10 Kinder surprise memori kviz
 10:25 Televizijska posla, serija (1/22)
 10:55 Frikovi, serija (5/16)
 11:55 Smallville, serija (11/20)
 12:55 Stjuardese lete u nebo, igrani film
 14:35 U naručju vještice, film
 16:35 Periferija city, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Periferija city, serija - nastavak
 17:50 Lud, zbunjen, normalan, serija (3-4/25)
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Unakrsna vatra 2, film
 21:45 Zmije u avionu, film
 23:45 Van Helsing, igrani film
 02:00 Ezo TV, tarot show
 03:30 Šuma zla, igrani film
 05:05 Kraj programa

07:35 Miffy, crtana serija
 08:15 YooHoo i prijatelji, crtana serija (R)
 08:45 Bakugan, crtana serija
 09:10 Crvene kapice
 09:40 Sinovi i kćeri, humoristična serija
 10:25 Malcolm u sredini, humoristična serija (dvije epizode)
 11:20 Slučajni turist, putopisni show (R)
 12:20 Brewsterovi milijuni, film, komedija (R)
 14:15 Čudnovata znanost, igrani film, znanstveno-fantastična komedija (R)
 16:00 Zamalo junaci, film, avanturistička komedija (R)

djece, i neutvrđeni broj povezanih osoba. Neke od njih su ubijene ili su spas pronašle u samoubojstvu, a neke su na politički montiranim procesima osuđene na višegodišnju robiju.

Svi dokazi u tzv. istragama političke policije bili su lažni, a dokumenti su skrivani kao državna tajna po nalogu vođe jugoslavenskih komunista - u Hrvatskoj do 1991., a u Srbiji još i 2010. Na temelju višegodišnjih istraživanja arhivske građe i razgovora s dionicima onoga vremena u ovoj seriji otkriva se zabranjena istina o zločinima utkanim u strukturu jugoslavenskih vlasti i današnje nerasvijetljeno naslijeđe komunističkoga režima.

Scenaristi: Branko Hebrang i Hrvoje Hitrec
Redatelj: Zoran Budak i Neven Hitrec
Urednik Dokumentarnog programa: Miro Brnković
Proizvodnja: Interfilm i HRT, 2010.

15.50 - Coco Chanel, mini-serija
17.45 - Lijepom našom
18.45 - Globalno sijelo
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Pjevajte nešto ljubavno, hrvatski film
22.55 - Paralele
23.30 - Vijesti
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Strani igrani film (europski)
01.45 - Opera box
02.15 - Reprizni program
04.50 - Plodovi zemlje

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.15 - Najava programa
07.20 - Koncert klasične glazbe
08.20 - Zlatna kinoteka: Rashomon, japanski film
09.50 - Biblija
10.00 - Zagreb: Međunarodna misa, prijenos iz Katedrale
11.35 - Ordinary Miracles, američki film
13.05 - Vanča Kljaković: Trgovci i ljubavnici, TV drama
14.10 - Festival klapa Omiš 2010., finale ženskih klapa
15.45 - Strani dokumentarni film (R)
16.30 - Magazin LP
17.00 - Olimp - sportska emisija
17.25 - HNL: Karlovac - Hajduk, prijenos
--- - Olimp - sportska emisija
19.30 - Garaža
20.05 - Staza slonova, američki film
21.50 - Posebni dodaci, emisija o filmu
22.20 - Filmski butik: Mephisto, mađarsko-njemačko-austrijski film
00.40 - Kraj programa

07.30 Brza blagajna, serija (1/8)
08.00 Dora istražuje, crtana serija (50/64)
08.25 Timmy Time, crtana serija (6/52)
08.40 Winx, (6/52)
09.05 Chuggington, crtana serija (8/52)
09.20 Ben 10: Alien Force, crtana serija
09.45 Kinder surprise memori kviz

10.00 Automotiv, auto moto magazin
10.30 Magazin Lige prvaka
11.00 Novac, business magazin
11.30 Heroji, serija (9-10/26)
13.30 Koje je boje ljubav, igrani film
15.10 Dnevnik lude crkinje, igrani film
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Dnevnik lude crkinje, igrani film - nastavak
17.30 Supertalent, talent show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Periferija city, serija
21.05 Indiana Jones i posljednji križarski rat, igrani film
23.25 Red Carpet, showbiz magazin
01.35 Zaljubljeni Shakespeare, igrani film
03.40 Majmun, igrani film
05.15 Red Carpet showbiz magazin
06.25 Kraj programa

07.05 Miffy, animirana serija
07.45 Yoohoo i prijatelji, crtana serija
08.15 Bakung, crtana serija
08.40 Crvene kapice, crtana serija
09.05 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
10.25 Malcolm u sredini, humoristična serija (dvije epizode)
11.20 Jezikova juha, reality show (R)
12.20 Columbo: Sivi leptir, kriminalistička serija
14.10 Taxi 2, igrani film, akcijska komedija (R)
15.50 Shrek, igrani film, animirana komedija (R)
17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Južna Dakota, dokumentarni film
18.30 Vijesti
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Hrvatski top model by Vanja Rupena, reality show
21.45 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)
23.35 Carlitov način: Uspod do moći, film, akcijski
01.15 Astro show, emisija uživo
02.15 Tajna, igrani film, obiteljska drama

**PONEDJELJAK
4.10.2010.**

05.45 - Rijeka: More
06.15 - Mir i dobro

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - Čarolija 10, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord
Kappa: Turska i Grčka, dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - More ljubavi
13.20 - Sutra je novi dan 2, serija
14.05 - Vijesti
14.20 - Normalan život
15.00 - Luda kuća 2, serija
15.40 - Glas domovine
16.15 - Vijesti
16.25 - Hrvatska uživo
17.50 - 8. kat, talk-show
18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica, 1. dio
21.20 - Latinica, 2. dio
21.55 - Poslovni klub
22.30 - Dnevnik 3
23.10 - U potrazi za svetom: Skriveno lice Boga, dokumentarna serija
00.00 - Koncert ozbiljne glazbe
01.00 - Galactica 4, serija (R)
01.45 - Sutra je novi dan 2, serija (R)
02.30 - 24 (7), serija (R)
03.15 - Skica za portret
03.30 - Glas domovine (R)
04.00 - Poslovni klub (R)
04.30 - Latinica

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, (R)
07.05 - Krava i pile
07.30 - Žderonja 2
07.55 - Mala TV
--- - Brlog
--- - Profesor Baltazar
08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu
08.50 - Školski program: Istraživači prošlosti
--- - Ton i ton: Ples i scenografija (3/10)
--- - Na glasu
09.35 - Mega Mindy, serija
10.00 - Beverly Hills 3, serija
10.45 - Rijeka: More
11.15 - Lijepom našom
12.15 - Reporter
13.30 - Galactica 4, serija
14.15 - Školski program
15.00 - Stocker Ice, američki film
16.30 - Cocco Bill, crtani film
16.45 - Veronica Mars 1, serija
17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
17.55 - Ritam tjedna,

glazbeni magazin
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord
Kappa: Turska i Grčka, dokumentarna serija (R)
19.45 - Hit dana
20.00 - TV Bingo Show
20.45 - The Wedding Date, američki film
22.15 - 24 (7), serija
23.05 - Kalifornikacija 2, serija
23.35 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, serija
23.55 - Retrovizor: Dr. House 3, serija
00.40 - Retrovizor: Kineska plaža 4, serija
01.25 - Kraj programa

05.40 Hitni slučaj, (4/14)
06.40 Dona Barbara, serija
07.30 Bumba, crtana serija
08.00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (21/52)
08.15 Roary, crtana serija
08.30 Mini kviz
08.45 Dona Barbara, serija
09.30 U ime ljubavi, serija
11.15 Naša mala klinika, serija
12.15 IN magazin
13.00 Najbolje godine, serija
14.15 Dona Barbara, serija
16.00 U ime ljubavi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 IN magazin
18.15 U ime ljubavi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Najbolje godine, serija
21.05 Lud, zburjen, normalan, serija (7/25)
21.40 Lud, zburjen, normalan
22.20 Nuklearna opasnost, igrani film
23.30 Večernje vijesti
23.45 Nuklearna opasnost, igrani film - nastavak
00.30 Indiana Jones i posljednji križarski rat, igrani film
02.40 Seks i grad, (51/94)
03.10 Ezo TV, tarot show
04.10 Bračne vode, serija
04.35 Izgubljeno vrijeme, film
06.05 Kraj programa

06.05 Nestala, telenovela
06.50 Miffy, animirana serija
07.10 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
09.10 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
10.25 Bibin svijet, serija
11.15 Ekkluziv, magazin (R)
12.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.00 Los Victorinos

13.50 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
 15.30 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
 16.55 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 17.50 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Krvavi sport, igrani film, akcijski (R)
 23.10 Zvučni udar, film, akcijski
 01.00 Vijesti
 01.10 Instruktor, serija (R)
 01.45 Astro show, emisija uživo
 02.45 Dobrotvor, serija
 03.30 Carlitov način: Uspon do moći, film, akcijski (R)

**UTORAK
5.10.2010.**

05.55 - Najava programa
 06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.05 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Od Bugarske do Poljske, dok.serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi
 13.20 - Sutra je novi dan 2
 14.05 - Vijesti
 14.20 - Među nama
 15.00 - Luda kuća 2, serija
 15.40 - Znanstvena petica
 16.15 - Vijesti
 16.25 - Hrvatska uživo
 17.50 - 8. kat, talk-show
 18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Država, selo, grad
 21.30 - Hebrang, dok. serija
 22.35 - Dnevnik 3
 23.15 - Lica nacije
 00.05 - CSI: Las Vegas 9, serija (R)
 00.50 - Galactica 4, serija (R)
 01.35 - Sutra je novi dan 2, (R)
 02.20 - 24 (7), serija (R)
 03.05 - Bez traga 6, serija (R)
 03.50 - Oprah show (R)
 04.35 - Skica za portret
 04.40 - Znanstvena petica (R)
 05.10 - Lica nacije (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.05 - Krava i pile
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 --- - Danica
 --- - Crtni film
 08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu
 08.50 - Školski program: Školski izviđači i planinari
 --- - Navrh jezika
 --- - Kratki spoj: Inteligentna kuća
 09.35 - Mega Mindy, serija
 10.00 - Beverly Hills 3, serija
 10.45 - Globalno sijelo
 11.15 - Prizma
 12.00 - U istom loncu, kulinarski show
 12.35 - Euromagazin
 13.05 - Proces
 13.30 - Galactica 4, serija
 14.15 - Školski program
 15.00 - After Amy, američki film

16.30 - Cocco Bill, crtani film
 16.45 - Veronica Mars 1, serija
 17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Od Bugarske do Poljske, dok.serija (R)
 19.45 - Hit dana
 20.00 - Divlja rijeka, američki film
 21.45 - CSI: Las Vegas 9
 22.30 - 24 (7), serija
 23.20 - Bez traga 6, serija
 00.05 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, humoristična serija
 00.25 - Retrovizor: Plavci, serija
 01.10 - Retrovizor: Kineska plaža 4, serija
 01.55 - Kraj programa

05:40 Hitni slučaj, serija
 06:40 Dona Barbara, serija
 07:30 Bumba, crtana serija (101-102/150)
 07:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (47/52)
 08:00 Roary, crtana serija
 08:20 Mini kviz
 08:40 Dona Barbara, serija (164/190)
 09:35 U ime ljubavi, serija (151-152/170)
 11:15 Naša mala klinika, serija (29/35)
 12:25 IN magazin
 13:00 Najbolje godine, serija (17/156)
 14:15 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija (153/170)

17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:15 U ime ljubavi, serija (154/170)
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija (18/156)
 21:05 Divlja igra 2, igrani film
 22:55 Večernje vijesti
 23:10 Nuklearna opasnost, igrani film
 00:55 Seks i grad, serija (52/94)
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Bračne vode, serija (21/26)
 02:50 Kontrola, igrani film
 04:30 Seks i grad, serija (52/94)
 05:00 Bračne vode, serija (21/26)
 05:25 Kraj programa

06.35 Nestala, telenovela
 07.20 Miffy, animirana serija
 07.35 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
 08.35 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
 09.50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 11.05 Bibin svijet, humoristična serija
 11.40 Ekkluziv, magazin (R)
 12.00 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.55 Los Victorinos, telenovela
 13.45 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
 15.25 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
 16.50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 17.50 Bibin svijet, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Jezikova juha, reality show
 22.25 Sile prirode, igrani film, romantična komedija
 00.35 Vijesti, informativna emisija
 00.45 Krvavi sport, igrani film, akcijski (R)
 02.20 Astro show, emisija uživo
 03.20 Savršeno oružje, znanstveno-fantastična serija (R)

**SRIJEDA
6.10.2010.**

06.00 - Najava programa
 06.05 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Baltičke zemlje i Skandinavija, dokumentarna serija (R)
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi
 13.20 - Sutra je novi dan 2
 14.05 - Vijesti
 14.20 - Riječ i život: Škola - između odgoja i obrazovanja, religijski program
 15.00 - Luda kuća 2, serija
 15.40 - Indeks, emisija
 16.15 - Vijesti
 16.25 - Hrvatska uživo
 17.45 - 8. kat, talk-show

18.35 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Stipe u gostima 3, serija
 20.50 - Hrvatska kinoteka: Vlakom prema jugu
 22.30 - Dnevnik 3
 23.10 - Drugi format
 00.00 - CSI: Las Vegas 9, serija (R)
 00.45 - Galactica 4, serija (R)
 01.30 - Sutra je novi dan 2, serija (R)
 02.15 - 24 (7), serija (R)
 03.00 - Oprah show (R)
 03.40 - Nove avanture stare Christine 4, serija
 04.00 - 8. kat, talk-show (R)
 04.40 - Drugi format (R)
 05.25 - Alpe Dunav Jadran (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.05 - Krava i pile
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 --- - Ninin kutak
 --- - EBU drama
 08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu
 08.50 - Školski program: Stanovanje
 --- - EBU dokumentarac za mlade
 --- - Ta politiká: Predsjednik
 09.35 - Mega Mindy, serija
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Galactica 4, serija
 14.15 - Školski program
 15.00 - Reunion, američki film
 16.30 - Cocco Bill, crtani film

16.45 - Veronica Mars 1, serija
 17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Baltičke zemlje i Skandinavija, dokumentarna serija (R)
 19.45 - Hit dana
 20.00 - Mars napada!, američki film
 21.40 - CSI: Las Vegas 9
 22.25 - 24 (7), serija
 23.15 - Nove avanture stare Christine 4, serija
 23.35 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, serija
 23.55 - Retrovizor: Plavci, serija
 00.40 - Retrovizor: Kineska plaža 4, serija
 01.25 - Kraj programa

05:40 Hitni slučaj, serija
 06:40 Dona Barbara, serija
 07:30 Bumba, crtana serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (48/52)
 08:00 Roary, crtana serija
 08:20 Mini kviz
 08:40 Dona Barbara, serija
 09:35 U ime ljubavi, serija
 11:30 Naša mala klinika, serija
 12:25 IN magazin
 13:00 Najbolje godine, serija
 14:15 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 U ime ljubavi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija
 21:05 Lud, zbunjen, normalan, serija (4/25)
 21:50 Lud, zbunjen, normalan, serija

22:25 Periferija city, serija
 23:25 Večernje vijesti
 23:40 Divlja igra 2, igrani film

01:25 Seks i grad, serija
 01:55 Ezo TV, tarot show
 02:55 Bračne vode, serija
 03:20 Obitelj Borgia, igrani film

06.30 Nestala, telenovela
 07.15 Miffy, animirana serija
 07.30 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
 09.45 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 11.05 Bibin svijet, humoristična serija
 11.40 Ekkluziv, magazin (R)
 12.00 Večera za 5, lifestyle emisija (R)

12.55 Los Victorinos, telenovela	07.05 - Vijesti	06.20 - More ljubavi, (R)	01.45 - Kraj programa	07.25 Miffy, animirana serija
13.45 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)	07.10 - Dobro jutro, Hrvatska	07.05 - Krava i pile		07.40 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
15.25 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)	09.02 - Čarolija 10, serija	07.30 - Žderonja 2		08.35 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
16.50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)	10.00 - Vijesti	07.55 - Mala TV		09.50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
17.50 Bibin svijet, humoristična serija	10.10 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Biseri Overlanda 3, dokumentarna serija	--- - Crtani film		11.05 Bibin svijet, serija
18.30 Vijesti, informativna emisija	11.15 - Oprah show	--- - Čarobna ploča - engleski		11.40 Exkluziv, magazin (R)
18.55 Exkluziv, magazin	12.00 - Dnevnik	08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu		12.00 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija	12.30 - More ljubavi	08.50 - Školski program: Kome se obratiti kada imamo problem?		12.55 Los Victorinos
20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)	13.20 - Sutra je novi dan 2	--- - Kokice		13.45 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
21.30 Kosti, kriminalistička serija	14.05 - Vijesti	--- - Abeceda EU: Slovo J		15.25 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
22.30 Put osvete, kriminalistička serija	14.20 - Trenutak spoznaje	09.35 - Mega Mindy, serija		16.50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
23.20 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija	15.00 - Luda kuća 2, serija	10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora		17.50 Bibin svijet, humoristična serija
00.25 Vijesti, informativna emisija	15.40 - Džungla u oceanu, dokumentarni film	13.30 - Galactica 4, serija		18.30 Vijesti, informativna emisija
00.35 Sile prirode, igrani film, romantična komedija	16.15 - Vijesti	14.15 - Školski program		18.55 Exkluziv, magazin
02.25 Astro show, emisija uživo	16.25 - Hrvatska uživo	15.00 - Charms for the Easy Life, američko-kanadski film		19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
03.25 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija (R)	17.50 - 8. kat, talk-show	16.30 - Cocco Bill, crtani film		20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
04.05 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)	18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija	16.45 - Znanstvene vijesti		21.30 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
ČETVRTAK 7.10.2010.		16.55 - Rukomet, LP: St.Petersburg - CO Zagreb, prijenos		23.20 Hrvatski top model by Vanja Rupena, reality show (R)
		18.30 - Županijska panorama		01.10 Vijesti, informativna emisija
06.00 - Najava programa	19.30 - Dnevnik	19.00 - Overland 3 - Od Cape Towna do Nord Kappa: Biseri Overlanda 3, dokumentarna serija (R)		01.20 Kosti, kriminalistička serija
06.05 - Riječ i život, religijski program	20.10 - 1 protiv 100, kviz	19.50 - Hit dana		02.10 Astro show, emisija uživo
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska	21.05 - Otvoreno	20.00 - Čudesni planet, dokumentarna serija		02.10 Put osvete, kriminalistička serija (R)
	21.55 - Pola ure kulture	20.50 - Blijedi jahač, film		03.55 Posljednji poljubac, igrani film, romantična komedija
	22.30 - Dnevnik 3	22.45 - 24 (7), serija		
	23.00 - Vijesti iz kulture	23.35 - Zovem se Earl 4, humoristična serija		
	23.10 - Na rubu znanosti	23.55 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, serija		
	00.00 - Galactica 4, serija (R)	00.15 - Retrovizor: Plavci, serija		
	00.45 - Sutra je novi dan 2, serija (R)	01.00 - Retrovizor: Kineska plaža 4, serija		
	01.30 - 24 (7), serija (R)			
	02.15 - Oprah show (R)			
	03.00 - Fotografija u Hrvatskoj			
	03.20 - Znanstvene vijesti (R)			
	03.30 - Na rubu znanosti (R)			
	04.20 - Džungla u oceanu, dokumentarni film (R)			
	04.50 - Pola ure kulture (R)			
	05.20 - 8. kat, talk-show (R)			
				

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 subotom od 7,20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

www.kvlskoteka.hr

[illegible]

RESERVE KIDZLINE